

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 72

ОД ПРИЧЕ ДО ПРИЧЕ

Најлепша остварења са VIII конкурса
за најкраћу кратку причу

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2009

ПРЕДГОВОР

Међу више од хиљаду и петсто прича пристиглих на VIII конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма” у сарадњи са „Беографитима”, Милан Бештић, Дејана Јовановић, Дарко Коцјан, Драгана Лазић, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

- I награда: Ненад Глишић: „О паралелним световима у повременој колизији“
II награда: Дејан Тофчевић: „Обавештење“
III награда: Боривоје Секулић: „О бициклу и поморанцама“.

ОПАСНЕ ЖЕНЕ

„И тако, кажем ти ја“, поново је спустила шољу из које се пушила врела кафа, „та жена је опасна!“ Ово јој је други брак, не зна се који се пут боље удала и да није њен први супруг преминуо, Бог душу да му прости, снашла би се она!“

„Па онда, како само изгледа фина, сва уљудна и љубазна. Јави се свакоме, осмехне, деци подели бомбоне. А у суштини зна се како је опасна. Можда може да превари друге, али мене, поштену жену, сигурно не, знам ја такве жене.“

Плавокоса жена је устала, благо се осмехнувши.

„Свега има данас“, рекла је. „Причала бих још и седела са тобом, али морам нешто да обавим у граду. Видимо се, драга!“

Испративши пријатељицу, села је да отпије још један гутљај кафе. Уздахнула је и окренула познати број телефона.

„Хало“, чула је женски глас, крај другог телефона. „Мој супруг није код куће, а ко га тражи?“

По ко зна који пут тога дана је спустила телефонску слушалицу на женски глас, очекујући глас мушкарца са којим се виђала.

Морала је да чека да се он јави, овако сигурно није могла да га чује.

Уздахнула је још једном, овога пута дубоко, а затим принела цигарету уснама.

„Тако ми и треба кад никада нисам била опасна жена“, помислила је.

КОНЦЕНТРАЦИЈА

Повукао бих једну црту: овако. А онда другу – овако – да се *овде* укрсти са претходном. Затим линију која као да прати прву, као да ће постати паралелна с њом, али, на крају се (додајем: све. Тиме нешто најављујем? Тишина. Свеједно. Дакле: све) изокрене, извије, и ствар изађе на сасвим нешто друго. Вукао бих тако још неких двадесетак линија, али споро, смишљено, сваку с неком посебном пажњом/акрибијом, у дубокој концентрацији, као да медитирам. Тако би на крају то испало обична жврљотина, а нико не би знао да је свака линија пратила тачно одређену мисао, била сасвим своја, смишљена.

FIBONACCI

Кад би неко изашао из куће, неко скренуо у споредну улицу, неко устао са столице, неко сео на клупу, све би то неком другом или трећем – уколико је свестан тих догађаја – могло нешто да значи, али шта. Не би ли ко помислио на такве ствари, на ту не сасвим очигледну, али од једног трена изразито наметљиву и тврдоглаву, опсесивно сврдлајућу истовременост излазака, скретања, устајања и седања, ваља да буде што даље од себе у тренуцима када га потпуно самог прожме осећај да је сасвим сâм. Ако је он тај што излази из куће, нека скрене у прву следећу улицу, ако је устао са столице, нека седне одмах на клупу. Уколико нема клупу при себи – нека се снађе. Ставивши две столице једну поред друге? (Саставивши их.) И? Пребацивши преко њих пречку са горње полице?

Да ли то мења ствари. Не, потпуно је свеједно што је на клупи био бескућник. Најважније је спровести идеју до краја. Сви знамо да се догађаји рачвају непредвидљиво, отприлике на начин гранања грана на дрвећу.

ТИШИНА

Прошла је тротоаром главне улице свесна свог изгледа и привlačности. Уредна фризура и беспрекорне црте лица са плаветним очима... Ход. Не, то није би ход. То је плес одмерених корака. Тај благи замах куковима, то наизменично затезање и скупљање добро скројене хаљине скривали су вешто контролисану енергију као што наизглед мирна врата не говоре ништа о узаврелој утроби вулкана. Пријатни парфем још је у ноздрвама изненађених пролазника.

Тишина као завеса у позоришту раздваја узбуђење публике и глумаца које ће свако на свој начин понети кућама

СРАМОТА

На сред моста поред ниске заштитне ограде стајао је човек загледан у мутну и надошлу реку. Слутио сам невољу. Зауставио сам не без напора свој двадесетак година стар аутомобил и пришао незнанцу.

– Имате ли неки проблем? – упитао сам га

– Немам – лаконски је одговорио човек у скупом и квалитетном оделу одмеравајући ме презриво и надмено.

– А ја сам их толико имао да ме је било срамота... – чуо сам како крклајући и избацујући заосталу воду из плућа објашњавам зачуђеном речном полицајцу.

ИСКОН

постепено смо у том мраку заборавили на мрак, на себе и све остало ван и изнутра. на заборав. сем на сунце – знали смо да је тамо негде. спорадична промаја по гузовима подсећала нас је. наставили смо да пружамо своја опустела крила у намери да га угасимо. оно је било једини доказ нашег постојања. то је већ одавно престала бити опсеција. остала као производ једне од заборављених жеља постала је аутоматска. прихватили смо је као *искон*.

БАОБАБ

временом су ноге и крила, покушавајући да поцепају небо, отишле у висину. шикнули. врат и тело су се стопили и постали ослонац тој тежњи. глава се разгранала својим закржљалим и омлитавелим вијугама које су по први пут чврсто стегле тло које нас ни овако није пуштало. једном годишње смо се митарили, распрхујући олињала перца, и једном онанисали осушеним семеном расутим у прах. *искон*, опет – ветар нам је носио здрк и плодио без предрасуда. тако смо преживели.

у том ломљењу висина најближи сунцу дошао је баобаб. вероватно би и успео да му тесар јосиф није поткресао крила за кутлачу и сто.

но опет, а шта бисмо онда?

ПЕРЕЦ

ПРИЧА 4

Дана 17. липња 1906. године Buffalo Bill посетио је Загреб. У част његова посјета и гостовања Билова циркуса, мали обртник по имену Перец, зажеливши му добродошлицу, напекао је много крухчића са сољу у облику чвора на ласу. Од тада свијетом круже перци.

ПРИЧА 5

Напатапи је пошло за руком да изради жарну нит без које не би било жаруље. И тако је из Загреба кренула свјетлост Свијетом. Ноћ је могла бити дан! Тим поводом жарну нит је имитирао загребачки пекар Перец у облику пецива од брашна и соли – симболично желећи подвући како је свјетлост крух наш свагдањи.

ПРИЧА 6

У Максимирским језерима у Загребу живи неидентифицирано живо биће (или више њих) које сам 1981. године успио снимити користећи се инфрацрвеним филмом. Снимајући једног безазленог пса, трагајући за добрим кадром, случајно сам снимио чудновату појаву. Јасно читљиви траг, змијолики лик, вјеројатно органског поријекла свједочи о неидентифицираном објекту, како се то каже о необјашњеним објектима у случајним кадровима! Након што сам обзнанио ово откриће, невјерице су оспоравале фото-

графију тврдећи да се ради о фотомонтажи. Најжешћи су тврдили да је немогућ тајни живот будући да је језеро најдубље три метра и у неколико наврата током прошлог стољећа чишћено и пресушивано. Заборавља се банална чињеница да је живот могућ дубоко под земљом и да није увјетован само водом или кисиком. Већ су се средином прошлог стољећа откриле анаеробне бактерије – живот без кисика, а најновија истраживања указују да се живот одвија и до педесет километара испод Земљине површине!

А гдје је перец?

Од онда редовно једем переце!

КАКО САМ ЗАБОРАВИЛА ДА ПРИЧАМ

три дана пред смрт последњи пут ми се јавио. нисам му рекла ништа, ћутала сам као мумија из доба рамзеса II-ог.

више нисам имала прилике да причам.... Од тога дана ћутим увек кад треба нешто да кажем и када се то очекује од мене. мој живот претворио се у тишину и мисли.

не знам више ни језик државе у којој живим. мислим на језику који сам научила кад сам имала седам година и родитељи ме уписали на курс, а потом ми се допало па сам сама наставила. не знам који је то језик.

потпуно сам сама и немам жељу да ишта мењам. Некад само мислима вратим пролеће, отворим прозор и одлетим на југ, тамо је увек топло...

кад се вратим пепељара се још дими... Густ дим пара ми ноздрве и пецка слузокожу носа.

мумија седи у ноћи. ћути, шта би друго.

ТРЕНУТАК ИСТИНЕ

Она је знала са мушкарцима.

Устрептали и полетни испуњавали су јој сваку и најмању жељу.

Одувек је тако било и сви су је питали која је тајна њеног успеха.

Правила се да не зна тачно о чему се ради.

Невешта, успавана жена, само је трептала.

Мене није преварила.

У углу њеног великог плавог ока видео сам то малено зло како ме фиксира.

Онда је трепнула и ја сам отишао док још није приметила да сам понео тајну, заувек.

Нисам је више срео. Чуо сам да је нестала у зеници сопственог ока.

Плаво је покрило све.

Нико више није сигуран шта је небо а шта она.

РЕКОНСТРУКЦИЈА ДОГАЂАЈА

„Ова девојка има суицидне мисли“, – рече свештено лице њеној мајци.

Било је то пре опела њеног оца који се јуче, касно поподне, обесио у викендици на периферији града. Неколико година касније, девојка се удала за Руса са привременим боравком у Француској. Поп се обесио у порти цркве, сазнали су кад су ишли да закажу православно црквено венчање. Због малера, променили су цркву, и живели дуго и срећно.

Рајна Беговић

ТРАЈАЊЕ

Угасио се отац Тугомир. Засветлио син Радомир.
Унук Светомир преузео бакљу. Пут сја човеком.

ЖЕНА И ОДРАЗ

Жена је стала пред огледало. Одроз јој се чинио другачији него иначе. Подругљиво јој се смешио. Жена се растужила. Стајала је огољена, са незаштићеном душом. Одроз се мало нагнуо и узео јој душу. Та жена више није оно што је била. Та жена сада стоји испред огледала са залеђеним подругљивим смешком гледајући растужени Одроз са душом у рукама.

ВРАГ

До недавно ми је на рамену седео један мали враг. Шапутао ми је како да живим. Волела сам да га слушам. Мали враг и ја смо били као једно. Једнога дана, мали враг ми је шапнуо да сам зрела да живим без њега. Разумела сам га и послушала. Отишла сам код пластичног хирурга да ми скине тетоважу.

ЕВО

Питао си ме када ћу да напишем једну причу о теби. Ја сам ти рекла да то не долази у обзир. Ти си се наљутио. Ја сам се накашљала и одгледала информативни програм. Ти си напрасно изашао из стана и отишао (претпостављам) у кладионицу. Ја сам отишла у кухињу да очистим блитву за равиоле. Ти си се вратио и псовао Интер. Ја сам читала хороскоп у којем је писало да су 3. и 12. моји срећни дани. Ти си ме опет питао када ћу да напишем једну причу о теби. „Јебала те прича“, одговорила сам. „Имаш равиоле у рерни.“

LA HABANA VIEJA

Мрем ли, једини? Трошим ли се? Непрестано. Систематски. Иреверзибилно. Знаш како нам је причао онај старац? Како се кожа обнавља. Константно. Као да смо ходајуће змије. Живе крхотине епидерма. Онда газимо по сопственим исперутаним ћелијама. Ходамо по себи.

У колијевци међу ушима уљуљкан ми лебди један сан. Хавански прозори са трошним ужетом разасутих кошуља по небу. Црвенкасти улаз у Амбос Мундос. Тротоари лијено нагињу на страну. А снови су као балони од жвакаће гуме. Мораш да знаш докле да дуваш. Мени је машта исцурила на уши. Ено је тамо, пред вратима, у црвеном коферу. Рећи ћеш ми што и они – да је лудо тек тако отићи у други свијет. А ја сам, заправо, све вријеме била у погрешном.

Закопчавам џепове. Оставила сам ти ручак у херметички затвореној посуди у фрижидеру. Не заборави да купиш веш са балкона, киша ће. Ја морам да одем негдје гдје нема моје коже по тротоарима.

ТАЧКА

Девојка је легла на хладан сто покривен белим чаршавом, гола до појаса. Раширила је ноге које су се тресле као у грозници и за собом повлачиле читаво тело.

Мушкарац у белом је пришао, стао између њених дрхтавих бутина и без оклевања завукао руку. Дубоко.

Осетила је неподношљив бол кидања утробе. Пуцање ћелија у мозгу. Незамислив ужас. Глас из грла није испустила, али се дрхтање претворило у одскакивање од подлоге. Зној који се сливао са чела квасећи чаршав, био је леден.

Чула је звук метала, сецкање утробе, и на моменте је губила свест. Комади човека који никада неће бити рођен падали су у корпу поред стола. Трајало је читаву вечност, а сат је показивао само минуте...

– Готово... промрмљао је онај у белом, сад већ са пар црвених флека.

Сестра јој је помогла да устане и направи пар корака до собе у којој су лежале неке непознате жене голих бедара са крвавим комадима вате између ногу.

Само су лежале и ћугале.

У трбуху бол се стишавао. У оном делу цигерице који је остао цео, постајао је све јачи.

ПИСАЦ

Обична промоција. Књига се добро продаје. Мирише на друго издање.

У дну сале пишчева мајка. Повезана танком марамом, најлепшом коју има и чува спаковану у сандуку. Несигур-

на, мршава, избразданих дланова тешким животом и топлих дечијих очију.

Прилази столу на коме су се продавале и промовисале књиге. Корицу додирује бојажљиво.

– Је л’ ово твоје?

– Није, остало је вашем сину. Ја сам моје спаковала.

– Оћеш да ми је даш?

– Узмите слободно.

Прислања је на груди.

– Хвала ти, хвала!

– Имате доброг и успешног сина.

– Факултет је завршио. Професор. Леп је и ти си лепа. Лепа си што си дошла.

– Има Ваше очи. Паметне.

Писац је пришао. Мајка поглед није скидала са сина.

Зар мајци ниси дао књигу?

Шта ће јој. Не уме да чита.

Али зна да је то нешто вредно. Погледај како је држи на грудима, као тебе некада. Напиши на књизи да је њена.

Пусти то, кажи ми колико смо вечерас књига продали.

Деца су, понекад, без жеља да повреде, сурова према својим родитељима. Родитељи су увек пуни љубави и праштања за своју децу.

Скоро увек.

РАЈБЕР

Нећу да тврдим да је старо боље од новог. Вама што отворате врата притиском на дугме некакве справе чудно ће изгледати мој жал за рајбером. Ове ваше новотарије делују ми подмукло и непоуздано, можда с тога што су невидљиве. Изазивају у мени осећај и стрепњу као да се појавио нови облик живота. Једном ћу поставити рајбер на ова пластифицирана врата без душе, па када их не будете могли отворити притиском на то ваше дугме, схватићете да вам је изум несавршен.

Та једноставна направа дуго и верно је служила генерацијама пре нас. Простим окретањем дела причвршћеног за довратак блокирала је врата, те се није могло насилно ући без великог разбијања.

Имао је рајбер и лоших особина. Био је употребљив само са унутрашње стране врата и прозора.

Знам да ће и рајбер отићи у заборав. Тамо одлази и тако пролази превазиђено. Све временом оболи или изгуби значај и снагу. Потисне га ново, прецизније у техничком смислу и практичније за то доба. Тада без емоција кажемо да је старо одслужило своје. На исти начин поступамо са стварима и људима. Одлазе тихо у заборав, у непостојање. Бацамо нешто у старо гвожђе, а корозија тек што је почела да га нагриза. Отписујемо некога као да га нема, пре стварне смрти, пре умирања. Одбачени брже пропадају, свесни да ником не требају и да ничем не служе.

НА ТУЋЕМ ГРОБЉУ ГОСТ

Мој брат Душан је умро од туге. Од када су избегли, неколико пута сам га возио на Орловачу. Чује да је неко умро из старог краја па каже и не помињући покојника: „Идем да се видим са земљацима.“

Склопљених очију чујем му глас: „Почео сам стицати мудрост сада када ми више не треба. Патио сам док сам губио једно по једно, а када сам изгубио све, осетио сам олакшање. Дошао сам поново на своје. Изгубио сам само оно што нисам донео на рођењу. Го сам се родио, го ћу и умрети. Све што сам изгубио, могао сам и да не створим. Зато ме тај губитак и не боли. Боли ме ово што је снашло тебе поред мене. Тежак је живот о туђем сомуну, говорили су наши стари.“

Љутим се на те речи: „О чему причаш, ти ниси избеглица, ти си брат. Како може бити избеглица неко ко има брата овде?“

„Ради како хоћеш, само ја знам да су сви они што су дошли пре мене у тешкој завади са својим домаћинима, а зашто – не знам.“

Тешко смо се уклапали у нови живот, у заједницу нуждом наметнуту. Унели смо у однос свако своје навике, супротне до крајности, како само могу бити различити село и град.

Данас су неки други људи дошли на Орловачу да виде земљаке, а повод је био мој брат Душан. Чујем како неки говоре да је умро 'нако из чиста мира, а само ја знам да је утихнуо од големе туге.

РАСТРОЈ У ПОСТАЈАЊУ

Осећам ли њен поглед у себи, мислио сам седећи у фотелји очекујући да ме позове. Телефон је био нем. Каква су моја хтења и жеље које имам према њој? Њено понашање, страхови, борба да искаже себе у очима других, да ли је то она? Питања без одговора померише радост заљубљености у страх без имена. Јак звук ме пробуди из овог размишљања и брзим покретом подигох слушалицу. Није била она. Страх, бекство од стварности, није решење. Да ли постоји могућност спајања два свесна бића без мишљења на последице реалности?

Телефон је позвонио. Она је. Сигурност, за сада. Остало... да ли је битно?

БЕКСТВО

Сад је готово, помисли човек у исцепаној гардероби, налазећи се испред високе препреке коју није могао прећи. Окренуо се, није видео ништа, али осећај близине нечег страшног, био је присутан. Поломљене даске привукоше му пажњу и свом снагом поче рушити труло дрво. Успео се извући. Наставио је трчати, избегавати гране, обарати, чак му се учини да чује јаук у пролазу. Осети милионе погледа на себи. Уплашено схвати да нема никога у овој џунгли, барем је њему тако изгледало. Истргну се од гране која га снажно ухвати за руку, од силине трзаја изгуби равнотежу и паде. Отићи што даље од дрвећа са људским сенкама, мисао што разара ум, губила је дах пред плаветнилом испред себе. Олакшање у његовим очима, изазивало је гађење пролазника који су зурили у полунаго тело човека на тротоару.

ДЕВОЈКА ОД ЧОКОЛАДЕ

Хана је доручковала чоколаду. Касније је и ручала и вечерала. Временом, њена коса је добила боју чоколаде. Очи и тело су јој попримиле боју чоколаде. Постала је девојка од чоколаде.

Марко је данима пратио девојку од чоколаде и питао се како нико не жели да је поједе. Хоао је за њом данима. Почео је балити за њом. Помислио је да јој неће одолети, да ће је морати лизнути. Срећом по њу, био је стидљив.

Можда други не примећују да је од чоколаде – помислио је, али је брзо одагнао те мисли, било је превише очигледно.

А онда је једног дана приметио да са Хане цури чоколада. Временом је збацила сву чоколаду са себе и постала обична девојка.

Марко сада стрпљиво чека да се нека девојка опет преједе чоколаде.

ПЛАНИНА

Откако је тог јулског јутра распаковала кофере на планини, у њој се настанио осећај да је дошло до преплитања времена. Или згушњавања простора. Како год да се то зове, нешто се дешавало...

Могла је да додирне преграду између садашњости и прошлости и да завири кроз њу. Земља у шуми мирисала је тешко и опојно после кише, а ветар је у крошњама дрвећа стварао звук сличан хуку водопада. Сунце се све теже пробијало кроз лишће. Иза дрвећа су вирили шумски вилењаџи и задиркивали је. У ходу се саплитала о камење.

Предели око ње за час су постајали двадесет година старији и чинило јој се да ће сваког трена пред њу искочити дугокоса девојка. Није знала да ли жели нешто да јој каже. Или да је само погледа.

Онако, како је њу погледала она жена.

Ту на планини.

Пре двадесет година.

ПРОЗОР

У соби, на белом зиду стајао је прозор. Обичан прозор који се лако отварао. Кроз прозор се видело небо и кровови оближњих кућа.

Тај прозор био је његов једини додир са спољним светом. Годинама. Време је проводио затворен у соби.

Укућани су веровали да је за њега тако боље. Није био опасан по околину. Не. Једноставно речено, малоуман, глуп и за њега је било боље да остане у соби. Пуној зидова. Сваког јутра отварао би прозор да удахне ваздух. Понекад

кад је падала киша, отварао би га и хватао кишне капи са
страшћу заточеника који после много година поново грли
љубав свог живота. Снег га је растуживао јер су пахуље
брзо нестајале на његовом длану.

Топлина сунца мамила га је напоље и није му веро-
вао.

А ветар га је научио да лети.

И ослободи се.

ПИР

Велико брдо покривено прашином води до те колибе. Ех, то беше некад Срећна колиба, а види га сад – успиње се туробног лица... Више не плива у лепим мислима као онда.

Међутим, добио је оно што му је највише требало. У руци му куца туђи срчани мишић.

Заправо, туђи је некад био, али сад је он ту закопао своју заставу.

„НЕКИМ ЉУДИМА НИЈЕ ДОВОЉНО ЈЕДНО СРЦЕ!“ – виче она. „Зауставите крадљивце туђих органа!“

ОДЛУЧИО ЈЕ

Стајао је тако и чекао. Као за инат, огромни сат на зиду сваки нови секунд откуцавао је све гласније и гласније. „Доста је“, рекао је сâм себи. Осетио је како нагло постаје апатичан. Одједном му је било свеједно. Испружио се по поду и још једном погледао на сат.

„Доста о том глупом моралу. Људи више не знају ни у *шта* да верују! Ја заиста не успевам више да се снађем у овом свету...“

Затворио је очи и гледао све те изобличене фаце, које су му севале пред склопљеним капцима. Осетио је мизерију, знао је да ће на крају ипак остати сам.

Валентина Винаји

АКО КАЖЕШ БУДИ СПРЕМАН

Гледај и посматрај, али не реци, не говори. Чувај своју мисао јер ако је изрекнеш, на хиљаде њих ће је дочекати и присвојити, одузеће ти је и рећи да је њихова. Окренуће је против тебе, окренуће твоју сопствену мисао против тебе. Уништиће те твојом идејом. Затим ће те исмејати твојим речима јер своје немају. Ако кажеш, буди спреман.

УНАПРЕЂЕЊЕ

„Пожури, ево почиње... Тачно је пет!“

Истинитост тачног времена потврђују откуцаји сата у ходнику општинске зграде. Масивни, дрвени, отмени сат из прошлог века најављује свакодневицу данашњице – шпанску серију. Управо почиње две стотине шеснаеста епизода, најављујући сузе и патњу својих актера.

Поподневна кафица, уз одмор и занесеност, и то у сред радног времена. Али сви смо ми људи.

На прве тактове најавне шпице улеће више пута дозивиана колегиница, задихана од трчања уз степенице. Зајапурена изговара: „Унапређена сам! Од првог чистим председникову канцеларију!“

РЕП

У мојој улици постојао је мачак, стари, олињали, краткодлаки мангуп, са дугачким репом. Вукао се за њим читавог живота. Ма где кренуо, саплитао би се о њега. Сментао му је. Али није могао да побегне од свог нераздвајног, враголастог сапутника. Није могао да му умакне; да га се отресе.

Ретко ко му је и име знао, али сви су начули о његовом репу. И сви су о њему испредали свакојаке приче.

Покушавао је и да се пресели у други крај мале, али безуспешно. Реп га је пратио ма где се одселио... Само се једног дана повукао у топлину свог дома, умирио и уснуо.

О његовом репу још увек говоре! Мачак је коначно успео да га се отресе... али ми нисмо!

ДЕМОКРАТСКИ ЗАГРЉАЈ

Причали су ми да је има за свакога, да је има свуда, да свијет просто не може без ње. Повјеровао сам у ту причу и, кад је већ тако, покушао је загрлити објема рукама. Али, авај! Моје руке су мале и нејаке, а она је и широка и висока. Широка колико је широка Америка, а висока – како гдје. Негдје испод кољеина, а негдје до неба.

Е, ноћу је другачије. У мраку је била у загрљају мојих руку. Али само ноћу; пли се то мени тако учинило.

Биће да ми се ипак учинило. Нешто мислим, ако постоји подземље (а сви знају да постоји), постоји и она. А онда кажем, ако не постоји небо, не постоји ни она. Тако ме грицкала дилема: можда је она само ваздух дању, а мрак ноћу? Није чудо што сам након свега био збуњен и сам себе питао, али одговор иије стизао: како загрлити небо, како ваздух, како мрак? И гдје су границе недокучивог?

За овакву демократију знам да немам толико широк распон руку.

ЕВРОПА И МИ

Примила би Европа нас, али без нас. Требају им они који су као Они. Требају им и они који нису као Они да би постали Они. Да би Они постали већи Они, а ми мањи ми.

Како ћемо међу њих без нас?

Како ћемо било гдје, било куда без оног што је наше?

И ко смо ми без душе?

СВЈЕТЛОСТ ИЗМЕЂУ ДВА МРАКА

Бесконачни мрак, прије нас. Дошли смо из њега. Оно што нас чека је мрак. Опет бесконачан и трајан. Шта смо ми између та два мрака, између бесконачног и трајног, између двије бесконачности?

Умјесто одговора, требало би да будемо једино оно што би требало да јесмо. Свјетлост између два мрака.

ПОСЕБАН ФОЛДЕР

Која је птица јуче певала тужну песму? Врабац, оче мој. Пропевао је. Шћућурио се на грани и дрхтао у себи. Нико није чуо ту сонату туге. То је за тебе, оче. Нејасна игра мисли и уздаха. Немам те више...

И после олује мир. Опет иста тишина. Стари бол и ја седимо на тлу и гледамо небо. 'Недостајала си ми', каже, надгризајући сваку пору коже. Гледам у ту лавину туге, несвесна да климам главом. 'И ти мени', одговарам промукло. Ћутимо. Нису речи, ни објашњења потребна. Време је да неке недоречене мисли прећутимо. Дуго се нисмо видели и сад је довољно само да се гледамо... Ја и он, стари мој бол.

Два месеца, пет дана, осам часова... Време ће донети мноштво нових фотографија. У боји. Тачно. А оно што ће нас увек везивати, те црно-беле слике, рефлектујући нашу подсвест и душу, чуваћемо у посебном фолдеру.

ОГЛАС ЛИЧНЕ ПРИРОДЕ

Хоћу добро да се удам.

Тражим младог, лепог и богатог мушкарца.

IQ и образовање нису битни.

Ја бих уложила диплому факултета а имам и очувано дете.

У обзир долазе само озбиљне понуде.

СЈЕНЕ

Био сам на факултету и чекао пријатеља наслоњен на зид супротан улазу. Гледао сам у под који је обасјан сунчевом свјетлошћу одражавао сјене студената. Нису то биле праве и јасне сјене, већ некако сивкасто бијеле, готово прозирне. Изгледало је да баш оне, а не студенти, весело брбљају, смију се и пуше. Учинило ми се помало стравичним да ће сви ти студенти чије сам сјене гледао остарјети и умријети, а да ће сјене неких других студената опет бити ту и једнако се смијати. Пожелио сам уништити тај под. И кад сам угледао чистачицу како мокром крпом брише под, понадао сам се наивно да ће можда обрисати и сјене. Но вода је сјене тек приближила површини.

ВОДА И ВАТРА

Стајао сам под тек пролисталом крошњом кестена и гледао у велико распело пред којим је горјело двадесетак свијећа. Био је мрак и ситна је киша сипила. Већ сам одавно био завршио молитву. Да ме нетко тада запитао зашто стојим пред распелом, вјеројатно бих га неколико тренутака шутке гледао, па упитао: „Зар је то тако чудно?“ Но нитко ме ништа није питао. Штовише, нитко није ни ходао улицом.

Ускоро је киша појачала тако да су понеке капи почеле пробијати кестенову крошњу и падати на лимене поклопце запаљених свијећа. И како би која кап дотакла врући лим поклопца, запиштала би: „Пссс“, и за трен испарила. Чинило се као да душе оних за које су свијеће биле запаљене, опет дишу.

(БЕС)КОНАЧНОСТ

Човек. Непознатог имена. Буди се. Једног јутра. Као и сваког јутра. Одлази по новине. Продавац новина. Зева. Говори неразумљиво. Синоћ. Било је славље. Мој пријатељ. Добио је сина. Најзад. Каже. Има три ћерке. Најстарија се удаје. Следеће недеље. Та млада жена. Купује венчаницу. Управо. Не зна. За коју да се одлучи. Не зна зашто се удаје. Њена сестра. Најмлађа. Сања о удаји. Она иде. У разред. Са сином градоначелника. Градоначелник увек има. Мало. Новца. Несрећан је. Што живи. У овом граду. Зато путује. Његов возач је Арапин. Застаје. Пет пута дневно. Молитва. Између њих. Уздржавање. Његова жена. Воли. Да се љуби. Зато пише. Пише једном хришћанину. Свештенику. Да га чека. У кафеу *Сутра*. Он не зна. Где је то. Много људи. Долази. На исповест. Само нема госпођице Јудин. Пита се. Је ли погрешила. Веровала је. Погрешном мушкарцу. Он воли. Своју слободу. Он има. Малу плату. Једном седмично. Купују новине. Годинама. Тако годинама. Она има три сина. Један. Воли Арапинову ћерку. Име. Не занима га име. Само ауто. Прва. Друга. Трећа. Није трећа. Срећа. Није. Асфалт је крвав.

Жена. Некада. У белом. Купује новине. На последњим страницама. Познат човек. Сећа се. Једног јутра. Куповао је новине.

НЕМА ДУГОРОЧНИХ ПЛАНОВА

Ух, како се тек коцкице посложе кад још од неког зависе ти ваши дугорочно-краткорочни планови који се рјешавају у ходу или су наоко зацементирани, какав то тек ршум настане. Ето, имате дјецу из првог брака, и ви и она, не смета, али она су мала и захтјевна или већ одрасла и још захтјевнија што се тиче и ваших дугорочних планова па да се не повриједите, не помутите им рачуне или ко зна шта још, наравно да се и други питају, вама блиски и ко зна шта им све може пасти на памет, а успут и вама. Одакле онда планови у животу, пусте жеље, стријемљења или тек лутрија па шта извучете, ако уопште још играте, играте, играте. Или сте у срећном браку па се комадате на саставне дијелове не бисте ли угодили и другој страни или уклопили се скупа и на истим таласним дужинама, не реметећи ни своје постојеће ни планове друге драге вам стране, које свакако доживљавате као своје, обоје, па ма кад вам синули, макар и накнадно.

ДЕФИНИЦИЈА БАКСУЗА

И шта је ту и колико битно за „незаштићене невене“ у утицају х зрака на исте, како некако гласи назив филма са Пол Њуменом и драгом му дружицом у животу. Наравно да једноставне ствари увијек радите лоше, као на примјер кад умрете, послије вам ништа више није битно, ни шта се дешава са вама, једном кад одрадите посао, затворите радњу, није вам битно шта се послије свега дешава са вашим непостојећим послом и колико је то лоше у ствари по вас лично. Шта вам треба, то само још други знају. И је л' видите колико је сваки коментар сувишан? Па не.

ФЕШТА

Фешта је у току. Нагрнуло са свих страна, а преваранти, просјаци, продавци и проститутке трљају руке. Полицајци су изгланцали своје марице и подбочени чекају. Они који ометају прављење буке и пијанчење биће сигурно кажњени.

У име имица, туризма и генералног спонзора, амин!

ЖРТВИНЕ ЖРТВЕ ЖРТВА

Стројеви поредак жртава одзвања широко. На левом крилу су жртве које су њихови сопствени родитељи поднели боговима полуделог доба.

На десном крилу шкргућу жртве точка историје који мрви њихове скелете. Централни део припада онима који су жртвовали саме себе на олтару таштине и површности. У судовима. У затворима. Разним злотворима. Својим слабостима.

У напрегнутом маршу остављају жртве за собом.

О ПАРАЛЕЛНИМ СВЕТОВИМА У ПОВРЕМЕНОЈ КОЛИЗИЈИ

То је било онда када су радници решили да умру од глади. Дигла се прашина, дошли и министри. То беше баш онда када су почели мртве да траже по септичким јамама.

Отприлике у оно време када су на вашару испекли вола и основали политичку партију. Онда када су се захуктавале припреме за нове модне колекције. Баш некако по-

сле треће лансиране афере оне недеље после оног скандала.

То је било у оно време када су сви кукали на време. „Какво је ово време?“, вајкали су се. Некако тада, баш као и сада, многе ништа од овога није дотакло. Паралелни светови пролазе један поред другог, повремено се закамињују све до крви.

У ИЗЛОГУ

Оставили су га везаног за зид, без гласа. Оставили га да лиже малтер са цигли које би радије себи о главу растурио на мрвице, али не може. Руке су му већ модре. Он црпи зној са чела не би ли угасио осећај жеђи. Плаче јер то бар лако је. Натапа кожу сребрним сузама, она упија сваку кап. Оставили су га да позира будалама, да представља живи пример, прототип чудака који је жвакао изгледа забрањено воће. Људи пролазе без свести о убиству који ће се тек догодити. Шетачи уживају у смогу и ђубрету који им покрива улице. А ја борим се за парче пажње, пар погледа које нико ни кроз зубе да процеди. Мисле то је уметност, казна надареног створа за све речи проливане. Мисле да не мисле, да не гледају, да не дотиче их храпав глас којим запомажем мумлајући. Звукови које испуштам падају на плочник, терам их од себе нестрпљиво чекајући крај. А ви их газите подмазаним ципелама, лакованим сандалама, патикама, најтврђим ђоновима. Звук, укуса мојих усана, лепи се за стопала те га несвесно разнесите плочама мермера, утабаном травом, прашином заборава. Кутак је празан. Нешто недостаје. Ланци звекећу под бичем ветра који удара младо месо. Остају трагови боје љубичице, облика шина. Користите леп дан да трчите добро знаним путевцима како би једном за свагда прешли преко несхваћеног. Разумем, јер глава боли од напрезања да схватите да је предмет ругла и савршеног злочина само и једино ваша болест да презирете чисто и искрено прамен косе који миловао сам. Експеримент је затворио линију круга кога глупост настањује. То је исти облик попут мојих суза којих више нисам жедан. Крените у трк пут лавиринта, можда исфлексани ђонови оставе трага за вама.

ЦИРКУС

Најтеже је заборавити. Пустити да време покрије све мрље прошлости, покоси грехе пространих пашњака. Гледао сам залазак Сунца затворених очију. Иста слика је остала да гори без дима, без иједног жара. Пепео. И најдебља нит пуца онда када јој руке истегле међу собом они који не знају да губе. То сам одавно научио, навикао да поразе нижем уместо осмеха на лицу. Бар то нико не чује, знам само ја. Пут који је проходан овим гранама сигуран је позив у ватру. Ветар наноси мелодију пакла која ми измиче низ олуке. Пропадам кроз рупе у свести јер их нисам стигао на време све закрпити. Обојене у нијансу лудости флеке ми красе читаву деценију корачања стазом успомена. Сахранити део душе, заробити оно мало песка времена које ми отимају. Зрно по зрно, бацам некадашњи облик живота у нади да ће оплођена глупост магијом свет у циркус претворити. Да кавези лише слободе оне који корачају само ногама. Увек је центар смеха био онај дан када чудаци долазе да у шареним крпама позирају клоновима. Ово је мој шатор. Моја ствар, и мој поглед на плакат као најаву о доласку наказа у мој свет. Не брините, за свакога ћу место пронаћи, па бар највишу греду за слободан пад. Зашто да имам милости, зашто да ме буде срам? Годинама сте овог кепеца гањали вилама, сувим папирима о доказима неморалних снова на јави. И није довољно што са картом у првој класи посматрам сцену без лажне крви, дозволите, скинућу своју маску. Желим да гледате ко вас убија док га својим постојањем засмејавате.

ЏАНКИ

То је комад за овејаног лажова и мртве ствари које одлазе, једна по једна, из тесне собе, док он у њој остаје да се саплиће о њихове постојане сенке. То је балада о стоној лампи, поклону далеке, заборављене мајке, чији је излупани абажур стотину пута лепио својим лажима тргајући њихову бескрајну траку климавим зубима. То је прича о знојавом мраку у којем понекад загрли ископнеле цуре пошто је са њима после хладне ћуретине хитро прешао на јело које је већ годинама главно на његовом менију. То је еп о кревету који гори и њему који се у тим пламеновима тресе од зиме скочаћен као смрзнуто говно, на кисли убљувак, смрдљиви угрушак крви. То је хаику о непоновљивом тренутку када из хладних руку своје мајке које га додирују у сну бежи у материнско наручје свог јединог пријатеља који му певуши скупе успаванке. То је све ово, само није песма.

ПЛИТКА ПРОЗА

На престижни престонички књижевни конкурс приспела је прича младог писца из прозаичне провинције. Плитка проза писана приземним стилем, у коме је непомичност предвидљивих прилика пишчеве свакодневице пронашла свој израз. Исту такву причу, без патоса и парадокса, могао је испричати са прилично поуздања службеник управе пореза или састављач посмртница. Па ипак, пишчево притајено присуство одала је сасвим особена оптика његовог приповедања: пребивао је у приземљу једне петоспратнице, неприметан за суседе, у стану попут Платонове пећине. Присмакао је купус и пастрму, и са пажњом посма-

трао плес причина на испуцалом зиду своје прашњаве собе. Прозор је отварао тек да отресе мрве својих пет obroка, остало време беше забављен призорима који беху тек палацање косог поподневног светла површином напуклог зида. А напољу су била деца, пси, кровови, птице, облаци и сунце.

НА ПУТУ ЗА ЈАПАН

Мишићи су били напрегнути до максимума, али ми није падало на памет да одустанем. Животињском снагом, својствено очајници, стискала сам шипку уз тиху молитву, мада нисам била уверена да је свевишњи уз мене. Зној ми се сливао низ чело и пекао широм отворене очи, а жила на врату, набрекла као црево, пумпала је крв у главу.

Прозирна измаглица ширила се подмукло, микро звезде титрале су у роју уз једноличан писак. Све се одвијало у боји.

Са ужасом схватих да ми прсти влаже и шипка клизи из беспомоћне руке. Покушах нешто, али без успеха. Воз је убрзано наставио низ пругу док сам поражена лежала у блату.

Он је био у њему.

ОКВИРИ

Запиши ово: „У спомен на“, потом с времена на време мењај текстуру, играј се бојама, емоције хватај на спавању, пре него што уобличи покорицу испод које се дрхтурави садржај безбрижно мешкољи. И буди спреман на све!

ОСТВАРИВАЊЕ

Након дуге узбудљиве ноћи, заспали су у пет ујутро. И није ту било неких снова, јер пожељно додирнули су.

Пробудило ју је његово убрзано дисање. Да ли сања, питала се пре него што је рука дотакла извориште.

ПРЕСЛИКАВАЊЕ

Он је, заправо, био њен брат, мада то никоме нису смели да кажу. Седећи непомично испод стрехе, утапали су се у околину.

БИОСКОП

Душка је хтела да буде другар.

Крле је делио лекције.

Њихов отац а Матијин теча Страшко је толико далек да је једини упечатљив утисак: дебели, у смеђем нијансирани, оквир његових наочара.

Тетка Драгица, коликогод драга, у неким ситуацијама које би Матија покренуо, била је у стању да га поткопа.

Генерално, тринаестогодишњи Матија је поткопаван али и уважаван, мажен и тетошен тог лета у гостима, па је све било усковитлано изузев у његовој души – јер је срце његове душе тражило нешто друго.

Препуњено му је срце и плавило је душу када би ишао у биоскоп да поново гледа филм који воли.

Призорима на путу за биоскоп главнину значаја је давало својство: призора на путу за биоскоп.

И, он их је дуго, дуго памтио: као и сам филм.

Место на којем је седео.

Силуету испред, као и прилике поред себе.

Дакле, калдрма која измиче... у космосу у којем је благо вођен до биоскопа... једном деликатном нити живота...

Боље рећи, деликатна биоскопска нит живота је благо и увиђавно формирала свој космос. Спојена са Богом.

ПОСЛЕ РУЧКА

Ипак продирући између упола навучених тешких завеса, светлост једног касног поподнева одбијала се од сребрних посуда разних врста што су испуњавале стаклену витрину и падала на Славково лице, док се, после доброг ручка и, нарочито, вина, одмарао у трпезарији.

Са зидова обложених тапетама од природне тканине висило је неколико јелењих рогова.

По комодама, распоређено неколико пуњених птица.

На столу, још несклоњени тањери од енглеског порцелана, међу салветама од најфинијег дамаста.

*

Задовољан, препушта руке наслонима омиљене фотеле; ноге, знао је када и којом приликом стеченом тепиху. Поглед му се срећно растаче у слави ловачких трофеја.

Удише ваздух чија му устајалост и специфични мирис годе.

ЗАГРЕБАЧКЕ ЦРТИЦЕ (1)

Када сам давне 1966. године доселио на Британски трг, такорећи у епицентар града Загреба, на прозорима су била само лица старих баба. У мојој згради на броју 22 не да није било нити једно дијете, него није у згради становала нити једна млађа особа. Данас након четрдесет три године живота у Загребу, ја и даље живим на истој адреси, град је нарастао, држава у којој је био је пропала, само су бабе остале. Нисам примијетио, зар заиста нитко није умро, све старице су уредно послане на својим прозорима као и некада, само сам ја постао сједокоси дједица.

ДАН МРТВИХ

Возим се у аутобусу препуном мртвих људи (*који још нису умрли*) у смјеру Мирогоја, кренули смо у добро организираној поворци у посјет мјестима гдје су положени посмртни остаци људи који су некад били живи (*само су умрли*).

Смрт је оно што нас спаја.

Сви су мртви, само једни имају сјећање, а други вјечни живот.

ЧОВЕК

Завист има гадан рукопис, али он га уме читати, јер је сличан његовом. Игра лото, јер живот је игра на срећу, зато пажљиво попуњава лозове, уплаћује, јер све се плаћа. Суботом увече чучи испред ђаволје кутије, очекујући милионски добитак да све жеље плати. Кад извлачење прође и изложена лутка покаже намештену комбинацију, цепа листиће заједно са душом, јер живот му је намештаљка. Родио се са генетском грешком за реалност, па живи негде где нема ни Дунава ни Мораве. Иде у бању да би се одморио од вести и комшија. Да би пио сумпорне воде, јер је сам талог сумпора. Да би дисао ваздуха, јер је свој део атмосфере уништио. Вратио се здравији и гори него што је био. Недеља, али недељног ручка нема, па је отишао на изборе. Заокружио је свој срећан број, за срећу. У повратку купио је шпaгете на распродаји, сутра им истиче рок. Сео је по навици пред екран, где његов број није донео срећу, па се вечера нашла на ђаволјој кутији, бачена. Легао је гладан у кревет, није ништа лепо сањао –заборавио је како се то ради. Устао је на леву ногу, јер су одавно обе леве. Из фонда за црне дане извадио је тринаесту плату од 1996. и купио жутог канаринца. Летео је по загушљивом стану док га његова собна папуча није приковала за зид. Лакнуло му је. Сео је пред екран и гледао рекламе са шпaгетама од синоћ. Лако му је бити човек, а још лакше није, а он увек нађе начин да себи нешто олакша.

ВЕНЕЦИЈА

Човек који је пропутовао цео свет рекао је да је он уствари као велика Венеција. Све је под маскама и смрди на канализацију.

ДОЧЕКУША

Усљед ратних дејстава у Хрватској родни град на обали мора замијенио сам малим селом у брдима надомак Бање Луке. Живи се како се мора, а не како желиш или како је требало да буде. Временом сам се прилагодио: умјесто да управљам бродом чувам стадо оваца. Дјеца још нејач и ваља их хранити.

Сјећам се дјетињства: скривен иза каквог грма бацам бусење на малоумног човјека – Дочекушу.

Затворих овце и кренух баби. Она стави каву и поче да прича:

– У моје вријеме, код нас у Далмацији, био неки малоуман човјек, а враг ће га знати, можда се претварао, сакривен иза грмља наскакао је на жене. Звао се Дочекуша. Која год жена да се врати од оваца, крава, он је повали иза шмрке. Направи јој дијете и ето.

Запрепашћен питам:

– Баба, је ли тата твој и дједов?

– Јесте мој, али дједов није.

– Како није, баба?

– Није. Њега је направио Дочекуша.

– Да ли их је било још?

– Нико до тада. Родио ти се отац. Очи ни на ме, ни на дједа, ни на оца мога, ни на његовог, а о матери да и не причам. Водим га кад је имао седам година на причешће у Цркву. Сретнем њега. Мајко моја шта ти је живот. Па он је Дочекушин. Шта би дијете. Тако је како је. Немој ово ником причати. А, лакше ми сад кад сам ти рекла.

БИРО

- Дobar дан, да ли је ово биро за нађене ствари?
- Да, изволите?
- Па, ја сам пре неколико дана изгубио живот па сам дошао да видим да ли га је неко нашао?
- Где сте га изгубили?
- Ту у центру, када сам прелазио преко пешачког прелаза.
- Како је изгледао?
- Искрене говорећи, није био ништа нарочито. У ствари, био је у доста лошем стању, офуцан и изношен. На више места крпљен, пун ожиљака. Срећом, био је празан.
- Нажалост, нико нам у последње време није донео нечији изгубљени живот.
- Све је више изгубљених живота, а све мање поштенних налазача.

ПОЗИВ

Поноћ прошла. Неко куца на врата. Ногом. Мртвог би пробудио. Отварам. Униформисани ме упита да ли сам Тај и Тај. Потврдим да сам Тај и Тај. Рече да ми је донео позив за мобилизацију. Хтедох нешто рећи, али ме он оштро прекине. Треба само да потпишем да сам исти примио. Потпишем. Униформисани оде. Ништа не би било чудно да исти овакав позив нисам примио и пре три године и да од тада нисам мртав.

Ипак. Некако ми би драго што још увек рачунају на мене. Што им и овакав требам. Одавно ми нико не куца на

врата и негде позива. Одазваћу се. Можда овог пута будем
имао више среће па се вратим.

Нисам му хтео рећи да се више не зовем Тај и Тај.

Сада се зовем Незнани Јунак.

ПОЧЕТАК КРАЈА

Ја сам Вам сав свој, вјерујем да је дуга цеста до неба, вјерујем да и прије и послије свега постоји НЕШТО. Питам се, већ дуго, лутајући стазама свога гријеха по траговима оних прије мене, постоји ли почетак краја. Желим доћи на тај почетак, не бојим се. Сваки почетак, ма како тежак он био, некамо води а чини ми се, по свему судећи, да краја и нема. Бит ће засигурно да је почетак краја ништа друго до ли крај почетка.

ПОЧЕТАК КРАЈА

До недавно се нису познавали, иако већ дуже вријеме јесу у истом граду, можда су се требали срести раније, тако би било мање туге и пуно једноставније.

Постали су једно другом опсесија, жудња и страст и иако ти сусрети нису били чести, на обоје су остављали неизбрисиве трагове. Само је питање времене када ће та жудња и страст, та буктиња планути и у прах претворити све што су обоје до тада брижљиво градили.

Зашто баш њих двоје, ето зато што живот не бира, живот изазива, живот је такав.

МИЛОВАЊЕ

Сваке ноћи долазио је пијан. Више се није трезнио. Једва да је могао да се снађе у кући, али је имао снаге да мајку пробуди и почне са малтретирањем.

Милан, мој брат, и ја, пробудимо се од силне дреке његове, мајка се никада није чула иако знам да је сваки ударац његов болео много. Није глас пустила никада само да нас не буди. А тешко је када те страх буди, када ти он успаванку прича и када стрепиш да ћеш уместо пољупца за лаку ноћ добити шамар.

А знао је и то да уради, да нас извуче из постеље онако поспане и шамара. Тада би мајка вриштала, али није јој дао да приђе. Сваки шамар на нашим лицима њу је болео, превртала се од болова, гребала по лицу што не може да мам помогне, запомагала. Прилазила је а онда би осетила његову песницу и лице би јој за трен било крваво. И тако небројене ноћи.

Више није могла. Док нас је шамарао, некако неопажено отишла је до кухиње и узела нож.

У затвору сада чека помиловање а понекад још, наиђе пред спавање неки страх, да ме помилује.

ТАЈНА ВОДЕНИЦЕ

Газда Милун није знао колико има, али знао је шта има. На све то понестајало му је. Хтео да узме све под своје, па и живот. Лумповао, музику до јутра држао, жене га познавале све до Дунава.

Онда се примирио, син за женидбу стигао. Таман добру снау изабрали. Родну и ваљану лозу гледали, наслед-

нике да рађа, да се рђа по плугу не хвата. Шета сна по авлији, стомак до зуба огледа јој се у кори једрих јабука над бунаром.

А онда једне ноћи закуца на прозор млада девојка, носећа, добро се познаје.

– Ја носим дете вашег сина.

Милун крадом изађе, све се осврће да се још неко не пробуди, нема потребе, он ће сам то да среди. Одведе је до воденице на крају села и...

И данас кажу, после поноћи у воденици, док камен меље жито и вода кроз букву хучи, плач детињи се чује.

БИО САМ НА СВОМ ГРОБУ

На гробљу непознатом, наиђох на свој гроб. Крстача од храстовог дрвета стара и лишајем покривена, а на њој урезано место и углављена моја слика. На водоравном делу написано: OLER LOZES.

С миром у себи гледам и стојим на тој хумки. На својој хумки. То име није од народа у којем живим свој други живот! Тужно гледам то име из првог живота и мислим ако у овом трајању будем нешто вредно написао, да користим то име. Да нико не зна ко је писац, нека написано говори све.

Пођох са гробља и видех у оној удољници јато рајских птица како ме главама поздрављају њишући их горе – доле, а глас чујем као неку умилну музику мени упућену.

Кратко је то трајало и прича је зато малена. Али, зато је вечност бескрајна.

СЕЛИДБА

Селим се. Поново вучем своју животну тековину са собом: мужа, децу, нешто мало од гардеробе и шест тањира.

У три кутије стали су: компјутер, телевизор и моје књиге. Старији син слободно време троши играјући фудбал за „Милан“. Не знам како је добио понуду од славног тима, ни за које паре игра, само знам да сам морала добро да се истрошим за матуру. Млађи дечаци не могу без телевизије и „Нинџа ратника“.

Моја кутија је, ипак, највећа, трудим се да заборавим где сам и верујем да правда увек мора да победи. Ваљда још нисам довољно одрасла, ко зна? И муж је ставио таблу са својим именом. Од транспортног предузећа само му је толико остало.

Сели смо у нерегистрован ауто и кренули у други део вароши. Муж, троје деце, три кутије за четрдесет година, мало ли је?

ЈЕДИНСТВЕНА ПОНУДА

Стајао је и дрхтао. У руци му је била последња хиљадарка. Црвена, на радост. Знао је да црвена боја доноси срећу, те приђе киоску. Пар бројева рече девојци на малом шалтеру, онако чинило се без везе.

И није се много померио. Ређао је бројеве, притискао тастатуру телефона грозничаво и знојио се. Погодио је... знао је. Чекање неколико тренутака. Пиштало је двадесетак пута. Исти оператер и иста порука. Са рукама у џеповима, кидајући порубе нервозно, стигао је кући. Иста прича, као

и поруке. Завеса ноћи пала је као после добре премијере. Само је он знао да је била двадесета реприза. Жена је са знала сутрадан. Хлеб и празан сто. И забава. Слободно време које кошта док се троши.

НЕДОУМИЦА

Вратио се у град у којем је некада давно живео. Ушао је у један кафе, наручио кафу и замолио да му дају новине. Девојка која послужује донела му их је заједно са шољицом кафе. Када је погледао насловну страну, био је запањен, јер је на њој био датум од пре много година.

„Да нисте, можда, погрешили“, питао је девојку, „ове новине су веома старе.“

„Не, то су данашње новине“, рекла је и чудно га погледала.

Прелистао је новине и попио кафу. Затим је платио и изашао напоље. Није приметио ништа необично. Међутим, када се окренуо, на месту одакле је изашао, угледао је стару кућу. Изнад врата још се назирао натпис са називом кафеа. На вратима, међутим, била је закуцана табла на којој је белом фарбом писало да је кућа на продају.

СВЕЋА

Изненада је нестала струја. Нашавши се у мраку, Марко опсова, а онда потражи свећу. Нашавши је, он је упали и стави на сточић, крај фотеље у којој је седео. У стану је била само тишина која је одједном све испунила. Немајући шта друго да ради, отворио је велику књигу сећања. Мисли су се низале док је пламен свеће треперио у равномерном ритму његовог дисања. Чекајући да дође струја и листајући по давно прошлим данима, заспао је. Свећа се истопила и угасила. Остао је само мрак.

ПИСАЦ

Један филмски режисер, пишу локалне новине, затворен је у лудницу након што је запретио да ће се – уколико не заврши филм по свом нахођењу – обесити, пред свима, и то конопцем којим је требало да се убије главни јунак његовог филма. Наиме, у последњој сцени филма, како стоји написано у сценарију, главни јунак – бивши глумац који, услед „спознаје зла у себи“, како пишу новине, одлази у манастир не би ли постао *идиоритмик* – сагрешује са деветогодишњим дечаком, након чега извршава самоубиство. Након изненадног, како је рекао, *откровења*, режисер је схватио да његов лик никада не би сагрешио с дететом, због чега му је *продуцент* – поред претњи тужбом уколико не оствари филм *онако како стоји написано у сценарију* – рекао да је требало да постане, не режисер, *већ писац*. О томе ко ће евентуално преузети „режисерску палицу“ новине, међутим, ћуте.

ОДНЕДАВНО

Муло у Рисну однедавно редовно посећује један имућник – власник неколико вила у „римском насељу“ – о којем Ришњани, иначе упућени у *све и свашта*, не само у Рисну, већ и у целом бококоторском заливу, знају само да је негде из Вилшира, да се *не интересује за ствари које иначе интересују богатуне*, како веле мештани, и да изгледа како га у животу једино пецање занима, управо са тог познатог мула у Рисну, које, такође, редовно посећује један однедавно полудели Ришњанин, иначе бивши механичар на иностраним бродовима, који, за себе, тврди да је имућ-

ник и велепоседник и да га – јер му је богатство, стицање и све остало што уз то иде, дојадило – једино пецање још *држи* у животу. Чини се, веле мештани, како онедавно, и један и други, уживају у пецању.

ЉУДИ ОД ПАПИРА

Био једном један велики човек. Била једном једна мала жена. У својим не тако честим сусретима имали су посве различите мотиве. Он је гањао каријеру, усмерен на стицање нових поена и не обазирјући се на сопствену породицу, док је она чежњиво и нестрпљиво ишчекивала тренутке заједничких сусрета.

Једног априлског дана растали су се. Једном и заувек. Нити је она оговарала њега нити је он помињао њу. Мада, заиграо би му леви брк с времена на време. Утихнули су телефони, али, нису могли тако лако да забораве једно на друго. Понекад би се саплитао по тротоару, било да га је службени пут навео до Москве, Загреба или Зрењанина, када би му се причинило да је угледао њену нежну силуету меду пролазницима. Она је искључила фиксни телефон, уверена у то да никад више неће чути његову топлу, чоколадну боју гласа.

ЗАР НИСМО СВИ ИСТИ?

Када је комшиница напрасно преминула, нико од преосталих једанаест станара није се тако брзо сабрао као господин председник кућног савета. Иако најстарији суграђанин, врло брзо је сакупио податке за посмртни говор пун ганутљивих речи, који није никог оставио равнодушним, као и новац за венац.

Недуго после тога се у својој ревности сетио комшинице из приземља, такорећи вршњакиње, самице, попут њега, али нимало омиљене у згради. Када је покуцао на њена врата, уверен у своје племените намере, врло се изне-

надио њеном осорном реакцијом, псовкама које не би никад могле да пређу преко његових усана.

И дан данас не може да схвати шта је то толико погрешно што је желео на време да прикупи њене податке како би му одмах били при руци.

У РАЉАМА ЖИВОТА

Господин Секелј је тешки болесник. Са обе одузете ноге, са рукама које некако успева да покрене, са много мучнине и крварења, са боловима и повредама, са свим оним што му је намењено у овом животу, успео је да направи пријем у свом малом дому.

Дошао комшилук, рођаци, пријатељи, донели леп осмех и нешто оптимизма.

– Ау, сестро слатка. Што ме леђа боле. Ока нисам склопила...

– Ко ме причаш. Једва се крећем. Пуче ми глава...

– Мене промаја уби, уши ми заглунуле...

– Ја сам се укочио, седим по цео дан, кичма ми се искривила...

– Ај, што ме леђа, него што ме и стомак савио...

– Мени притисак скочио, аритмија...

– То да не причам. Притисак ми 220, срце да искочи...

– Ја сам се једва окупао јуче. Свака кошчица ми утрнула...

– Ма мени зуб натек'о, а глава откида...

– Кад је ово време, крста севају, кичма...

– Мене простата зеза, целу ноћ у клозет...

– Комшо, драги, ја ока нисам склопила. Све ме живо боли...

– Ма мени овај прст натек'о. Мораћу на операцију...

– А, што ми коске севају, да само знате...

– Сва сам онемоћала колико стомак савио...

– А ви, Секелј, ништа не причате? Ви, само ћутите?

– Па... мени није ништа. Здрав сам.

Мук у соби...

Господин Секелј баш зна да ужива у животу.

Само му не треба дати да дође до речи.

А и шта да каже?

ДУХОВИ ЗЛОБЕ СУ КАО ВИРУСИ У WINDOWS-У

Вјерујући да ријечи имају у себи енергију љубави, да су мале муње, свјетлице које прожимају цијело тијело, јер су прошле кроз средиште срца, те са озбиљном намјером да сретнем Ону које има, али истраживањем феномена „интернет љубавне везе“, нашао сам се на једном интернет профилу. Ушао сам са смиреном душом покороној вољи Божијој, којој духови злобе не могу ништа. А знао сам да духови злобе, као вирус у Windows-у, вребају из сваке ријечи.

У власнике профила увукла се лоша опстојна мисао (да не идем у релацију „ђаво“, јер би ме зли збрзано загрнули својим мраком по систему „само да није како треба“, већ како они мисле и кажу). Та лоша, опстојна мисао је као вирус у Windows-у, који се као и сваки биолошки вирус размножава геометријском прогресијом... Уђе у ћелију, множи се унутра и шири се по околним ћелијама и зарази цијело тијело, у нашем случају душу.

А на врху игле ђаво човјека зловјери учи!

ОБРТ

Док чекам Милу, шетам по програмима:

Шоне, онај мали Гагулић почиње много да смета!

*Јоцићу, што им не кажеш да си пуцао у мртвог
Горњака! “Црни талас”.*

*Особе са инвалидитетом наилазе на социјалну дис-
танцу.*

Мила и ја смо другарице још од првог разреда
основне школе. Ове године је наше пријатељство постало
пунолетно. Сазрело је.

... Морамо прихватати различитости.

Волимо друштво. Обе.

*... Да би се особе са инвалидитетом социјализова-
ле...*

Сад се нешто слабије виђамо јер скоро редовно ради
дванаест сати дневно, суботом, недељом. Дође кући, мало
се окрене по стану и већ је време само за кревет.

*... Ушла је, снажно смо се загрлиле! Помогла ми је
да се боље наместим у фотељи.*

Речи које дотичу све.

... Када је одлазила, додала ми је књигу.

Само празнине и несусретања – промашаји.

Наш смех око мене.

СТАРАЦ

На клупи у парку, човек... у старом капуту... А зашто мора да буде у старом капуту? ... рецимо...

На клупи у парку, старац уморног погледа посматра пролазнике. Повремено климне главом неком... и уздахне дубоко... сећа се...

Било је то пре... ма није ни важно. Седи он већ дуго, голубови сакупљајући мрвице које су остале после доручка... прилазе старцу све ближе... Шепуре се и гугућу око њега, а он... не размишља више...

САН

Искидани праменови белих облака клизе по плаветнилу бежећи од сунца. Улицом која још спава пролази погнуте главе и уморног корака. Откључава врата и улази у...

Просторија без прозора и врата... унутра је... размишља: „Када сањаш кућу, то си у ствари ТИ... а ово је соба“? Смирено и полако претура по џепу тражећи излаз из... зврзврзврзврррррррр! „Ух...”

Звоно са мобилног, звуци са улице... комшији опет неће да упали... псује... Мирис кафе полако се провлачи... и прилази ноздрвама ммм...

Устаје и одлази у кухињу, опет... испира џезву од јучерашње кафе... баци поглед успут кроз прозор на тмурно небо... Опет ће киша!

ЗЛАТНЕ ГОДИНЕ

Провлачим прсте кроз проријеђену косу. Моју. Видим у огледалу и ситне, мрежасте боре око очију. И двије боре смијалице. Неједнаке су. Десна је оштрија и дубља. Изговарам: о-х. Прекасно. Требао сам то чинити двадесет година раније. Када ми је Драгана, моја тадашња дјевојка, савјетовала да радим такве вјежбе. Да превенирам настанак бора. И пивски квасац да узимаш, говорила је. Сваког јутра. Прије јела. Да сачуваш косу. Али, нисам узимао, нисам могао, укус је одвратан. Па ми данас проријеђена коса. И ситне боре око очију. И двије боре смијалице. Па, добро, нисам слушао па ме стигло. Баш ме стигло, све је ту. Али, гдје је Драгана?

ПОВРАТАК

Већ сат времена је за воланом, на пустом путу – на домак граду. Спуштајући кола низ кривудава пут ка граду и даље, ка реци, преплави га извесна присност; топлина му се ширила грудима. Мирис Дунава испунио му је ноздрве; волео је мирис реке. Осећао се задовољним. Петроварадин. Последњи пут беше у њему давно, скоро да се и не сећа када је то било; мада, сећа се повода и боравка – сваког тренутка. И тада, као и сада, кретао се чудесно тихим улицама – као да с јутром чује шапат тишине; погледом нежно милује свеже окречене фасаде крај којих пролази. Изненада, отварао му се поглед на масивне зидине од црвених и препечених опека; кроз крошње платана види лук капије тврђаве иза које тихује језгро старог града у коме као да је време стало – Подграђе. Срце му заигра; осети неодољив отисак радости, повратак свом граду.

„Најлепши тренутак одласка јесте повратак“, закључи.

КОКЕТА

Хитро се окренула и направила пируету, онда се удаљила благо њишући куковима; гледао је за њом – заносном, кокетном. Потом се покренуо, пратио је и сустижао да би је додирнуо; застала је, окренула се и нахеривши главу загледала га у очи: знатижељно, попут девојчице, љубопитљиво, без срама – широм отворених очију. Онда се насмешила и пољубила га да би одмах потом продужила своје кретање неодољиво враголастом игром бедара; наставила је да га заводи: лаганим кораком, њихањем заваљених

рамена, понављањем његовог имена са мноштвом акцената, веселих играјућих дикција, намерним ритмичким лелујањем набора сукње, мотањем њених крајева око листова, звонким смехом; кокетним погледом преко рамена – изазивала га је забацивањем косе.

„Волиш ли ме?“ изненада га је упитала.

„Волим те“, одговорио је.

Ветар је доносио оштар и опор мирис са реке. Удисао је дубоко, лагано и пуним плућима.

ГОВОР

Загонетне разговоре воде преда мном и, иако све речи разумем, неки смисао који они извлаче из тих разговора, који их чини на тренутке срећним, мени промиче испод границе пажње. После се сетим неких речи, заправо себе док сам их изговарао, а са њима и смисла који сам, као неприкосновени разлог постојања, и сам топио између језика и непца. Као и свакога дана палим цигарету и остављам је да догори.

ИСПОД МЕСЕЦА

Крцкање дасака испод ногу ми је зазвучало као: „Дај руку“, док је прелазила са сувог на реку. Седела је на најсрећнијем јастуку на свету; када је говорила, чуо сам звук најсличнији предењу мачке, што је ограничавало разговор. Питао сам је где је Месец, а она је пошла руком навише, није га угледала, и речи које је тада изговорила сам разумео. Месец је потонуо у реку, сувише мутну да би пловио по њој.

КАРЕЊИН У ТВОЈОЈ КУХИЊИ

Данас, за ручком, око 15 часова и 10 мин, упоредо постајеш свесна две чињенице: прве – да Он умаче корицу хлеба у чинију са парадајз салатом, и друге – да те то страшно нервира.

Док пратиш путању његових длакавих прстију од чиније ка устима, покушаваш да објасниш себи зашто ти то толико смета. Затим констатујеш да Он не затвара уста док жваће. Запањена, уочаваш чак и то да његове уши поскакују горе доле као да су везане за чељусти некаквим раштинованим механизмом.

Он најзад примећује да га посматраш и упућује ти упитан поглед: вилице застају, дланови уоквирују тањир, црте лица, до малопре упрегнуте у савладавање залогаја, сада омекшавају – поново личи на оног старог, познатог себе.

Само једно на њему задржава новооткривени облик.

Боже, одакле му овакве уши – помишљаш, пре него што спустиш поглед, да га више никад не подигнеш.

... И ИМАЋЕ ТВОЈЕ ОЧИ

Седим на лежаљци, под јабуком, и прелиставам новине. Мој двогодишњи син стоји уз комшијску ограду: држи се прстићима обе руке за жичано плетиво. С друге стране жице, петогодишња Анђела, у белој хаљиници, чучи окренута леђима: певуши неразумљиву песмицу. Мој дечак је зове – „Анеја! Анеја!“ – она се претвара да га не чује, чепрка прутићем по земљи уз ограду.

„Ане-јааа!“, дечак је бесно дозива. Она се помера тако да боље заклони своје чепркање.

„Мама, Анеја неће“. Лице му је зарозано, за секунду ће почети да плаче.

Дођи код маме, кажем му, и он полази, али после три корака се осврће: певање је престало. Анђела се усправила и гледа за њим, у белој хаљиници, блатњавих руку.

Мој дечак трчи према огради. Девојчица му хитро окреће леђа и враћа се свом чепркању.

„Анеја! Анеја!“

Девојчица пева, мој дечак плаче, ја ту не могу ништа.

Сада као ни убудуће.

СЕИКО

Ошишан до главе, у разгаженим пиротским опанцима и отромбољене доње усне, увек је у наручју носио малено маче. Знали смо да долази „од тамо“, негде из дубине улице, и климаво, пућкајући устима, жури ка реци.

Уа, Томча, уа, Томча – почели бисмо да скачемо и крevelимо се прекидајући игру.

А, Томчо, дај маче – претили би старији дечаки. А он је бежао, мумлао дубоким грленим гласом и крајем од кошуље крио оно маче. – Мачка му у љуљки уловила поглед – мудровао је ујак омамљен „зајечарцем“.

Крива је она њихова – говорила би баба вртећи главом. А то, „она њихова“, била је највећа и најстрашнија дечија мистерија наше улице.

И данас сам га срео испред Саборне цркве. Иако већ дуго не живим у улици свога детињства, одмах сам га препознао. И даље ошишан до главе, стајао је испред црквене капије и нешто мрмољио себи у браду погледа упртог у своје руке.

Здраво, Томчо – изустих. Погледа ме осмехнувши се широко и показа ми леву руку на којој је блистао сребрни „Сеико“. Где ли је оно маче из његовог наручја?

ПРОМЕНА

Скрупчана у фотељи тихо јечи прстима притискајући слепоочнице.

Хоћеш лек? – питам.

Узела сам – каже. Отворам флашу ракије и наливам себи омиљену чашицу. Пијем само „Стомаклију“. Знаш, зелена флаша са сликом бркатог механџије који наздравља.

Иди прилегни – кажем отпијајући гутљај. Не рече ништа, само лагано помери кажипрст леве руке. Осећам како ми љута течност пали грло. Мењам канале. Стари спот „Партибрејкерса“... утакмица... признато од стоматолога Србије... олакшава мокрење... вести у подне... Идем на stand by.

КОНТЕЈНЕРИ

И наши посетиоци контејнера за смеће постали су пробирљиви. Опремљени разноврсним алаткама и вештинама, пребирају: шакама у рукавицама и кукама, моткама, пецаљкама, не силазећи са бицикала корпаша, или, једноставно, урањањем главама у контејнере.

Све се то примењује и у контејнеру испред наше зграде, у коме нема богзна шта да се пробере, јер су станари и посетиоци контејнера на сличном социјалном нивоу. Наш контејнер за смеће не заслужује ни три звездице. Но, посетиоци контејнера не губе наду да ће неки од њих једнога дана стићи до контејнера са пет звездица, јер наша социјална карта је све разухјенија.

У престоници понуда се креће од контејнера у Учитељском насељу и Професорској колонији, до оних у Дипломатском насељу и на Тајкунском брду. А разноврсне понуде сежу и од контејнера у престоници до контејнера у провинцији и на Јужној прузи. У будућности те понуде ће се богатити и регионалним поделама земље на путу ка Европи.

Нужно је уочити разлике између контејнера за смеће и контејнера-станава наших невољника. Они немају толики избор.

УЗРОК ДРАМЕ

Њему је, давно, као четворогодишњаку, несмотрена баба (баба к о баба, размишљала само да љубимац не озебе), обукла различите доколенице. Плаву на десну ногу, жуту на леву. Није он тог ужаса био ни свестан док се комшиница, стара седам година, коју је највише волео да чупа за косу (израз симпатије), није насмејала тој комбинацији несмотрене бабе. Она се њему смејала! Оним злим женским смехом који мушкарца (будућег) заувек претвара у несигурног осветника (будућег). Тада је задобио вечни страх од тог демонског у жени. На несрећу, у Гимназији се заљубио у најлепшу девојку, а она је већ волела (јер је била глупа) најбољег фрајера у граду. Уопште, живот нашег јунака постаје низ несхваћености, отуђености, страхова, несигурности и зато неко има да плати. Најчешће просечна Српкиња која се за њега удала (немајући појма о фаталној заблуди његове бабе).

ПАС

Згњечен пас на улици. Лежи. Да се окренем и погледам? Из носне шупљине пуже једна дебела црна буба. Он не осећа, он је мртав.

Ту слику нећу убрзо заборавити. Аутомобили пролазе. Под гумама крцкају каменчићи. Гужва је на путу. Појачам музику, са жаром отпевам, слику згаженог пса да заварам... Возим полако, крц, крц, кажу каменчићи. Још увек видим црну, дебелу бубетину.

20. март 2009.

Поново је пролеће. Ја сам нестала. Ај, добро, нећу тако драматично, лежим на кревету са лаптопом и не јављам се на телефон, не одговарам на поруке. Значи, нема ме. Глува сам, нема, беживотна. Било би апсурдно да овог момента зазвони телефон, касно је. Али уредно је напуњен, ено га на столу у кухињи. Инбокс је пун хитних порука, вероватно хоће да продре до мене. Треба му ово, треба му оно, да ли могу... Почело је од оног дана кад је био болестан... Ма, добро, овог момента немам проблема са телефоном, мислим, ја сам у кревету са лаптопом, мој неуротични телефон није у мом видном пољу. Много је досаднији сат, најављује сваких петнаест минута... тик-так, тик так, тик...

Имам посебно место у његовом срцу, рекао ми је, даа, то ми звучи као да је посебна изумрла ћелија на јетри, не дај боже. Знам да је мислио позитивно... Бар се надам... Кад му је нешто затребало, мој мото је био: да, ок, нема проблема, урадићу за тебе, важи... пријатељ ми је, био је болестан... сад није... шта хоће више?!

Имам укус горког бадема у устима...

И ја сам познавала једног дечка, ништа за њега није био проблем... да сам му рекла да ми скине ону звезду са неба, скинуо би. Иако са кратким уздисајима, хиперактивно, уморно... ма, било је предивно... убрзо је нестао....:)

Увлачим се под јорган, нестајем...

Миљенко Катунарић

Ритмично забацујући ноге на сеоском асфалту започињем гледати. Танка линија плавичастог неба прошарана памуком. А све око ње зелено шаренило. И сјетим се Forrest Gump-а. Симбола антиинтелигенције. Лика који закључке доноси на једноставан начин. И види детаље. Како сви ми остали заборавимо да осим мозга имамо очи. Да гледамо нове призоре. Имамо ноге. Да не стрепимо око цијена нафте. Имамо руке. Да замијесимо крух и запалимо ватру. И насмијешим се тако да слједећи километар не осјећам умор. Сањао сам ову прилику. Ал' нисам очекивао да ћу на прилазу у наш мали дом наићи на поклон шуме. Даждевњака којег многи траже. Да ћу при уласку у мрзлу ријеку видјети црно паче. И два му брата како плутају крај обале. Мајка их је пак навела на пропелерски рад пераја. Осјетила је да се спремам на скок у сад ступањ топлију ријеку. Краул до Хрватске. Израњање у топли 15°C зрак. Зарон и завеслај према излазу. Уз сав напор нисам савладао струју прије слапа. На крају сам чупао сваки камен испод површине. У стилу пењача стигао до обале. Обришем ноге. Облачим тркачице и јакну. Кренем на трчање.

ЗАВЕСЕ

Дадак и Дада, качили су завесе на прозоре. Дадак је рекао:

– Наши прозори су исти.

– Не слажем се с тобом. Имамо различите завесе.

– Дај ми мало твоје завесе!

– Не дам. Завеса је нешто само моје. Ја на завесама спавам – рече Дада и поче да сања.

Сви имамо прозоре. Разлика је у завесама.

... ЧЕКАЛИЦА...

... Нису ме прозвали... Не знам да ли ће ме прозвати или ја сама треба да се јавим?...

... Небитно... Овај тренутак сам ионако одвојила за чекање... Претпоставила сам и пре доласка овамо да то неће ићи глатко... Како прљави прозори... Хоће ли стати већ једном, данима пада... неко је лупио вратима... Колико их је пре мене?... Можда сам ја била на реду?... Тако ми и треба кад сам се занела... А да ипак сама нешто урадим, на крају крајева зато сам и дошла овде, ил'... Да не буде навалентно, ипак сам ја... Колико ли је сати?...

... Што дуже чекам, више патим... Што више патим, мање ће ме болети...

... Чекалица...

СЛАВА

Био је цар предграђа, славан толико колико је власт допуштала. Дјетињство као искричава, треперава зора. Младост је отворила ужитке: крађе као кава, жене као ратлук. За славу је требало имати мали физички недостатак (који те обиљежи и чини приступачним и ближим обичним људима), срчаност и брзину боксача муха категорије те елоквенцију припитог глумца.

Вишеструки пријеступник, провлачио се кроз затворе истом лакоћом и рутином као вјетар кроз крошње дрвећа. Пиће је подносио попут пољског амбасадора, а жене љубио искреношћу сировог нагона. У рату је, причало се, силовао па испекао десетке дјеце оба пола. Ипак је и даље говорио за Човјека. Зауставила га је преурађена старост, клинци који су витлали шакама као сјекирама. Осуђен на једноличан живот у брвнари, на дружење с кокошима и зечевима, у учмалој сеоској средини, заборавио је колико је био слављен.

За пријатељства, требало је имати вјеру у друге, а готово у себе. Сам је ручао у хладу и, ошамућен пивом, лебдио над ужареним воћњаком. Попут сваког човјека на залазу, често се питао није ли му живот био промашен.

МОЈА ЉУБАВ

Своју сам љубав упознао у школи, на родитељском састанку. Обоје смо били разведени. Дотјерана попут расцвале воћке, позвала ме очима. Платила је наше прво пиће, а касније, упорна као вода, натјерала ме да је слиједим. Одабрала нам је кола и уплатила љетовање. Упознала ме с

магијом забитих отока и са својим пријатељима. Њена бла-га, готово стидљива нарав, једва ми је допустила да је од-ведем на познату нудистичку плажу. У кревету пак губи разум, постаје бестидна и напасна попут политичара у предизборној кампањи. Она је наушница што ми је већ урасла у ушну ресицу. Али, ето, прије неки дан... донијела ми је пицајзле.

Не зна кухати и седми је пут пала на возачком испи-ту. Ипак, све је у реду: натјерао сам се да је зовем својом љубављу, а схватио да је никад нисам волио.

ГРАДСКИ ПСИ

Шулц и ја тумарали смо периферијом. Тражили смо хладовину воћки разгранатих преко ограда или појило на неком од хидраната. Паклено сунце мрешкало је откривену кожу, а опустјеле улице растапало као чоколаду. Без даха, слине и новца, нисмо баш имали много избора. Одједном, иза угла, изронила је жена с дјететом у наручју. Пратио ју је чопор млађахне мангупарије. Са смијехом хијена, свако мало су јој покушавали задићи ионако прекратку сукњу. Дијете се престашено избуљило и, не разумијевајући, махнито сисало дуду. Жена је слободном руком жестоко млатила по напасним прстима. Пустила је корак, резигни-рана и тиха, као да се брани од насртљивих паса. Пријатељ и ја били смо уигран пар. Одмах смо кренули према њима, да бисмо помогли невољници.

Ипак, сложно смо одустали у пола корака. Рафалним погледом, Ромкиња је и нас сврстала у непријатеље. Идући угао прогутао је необичну поворку.

ДА ТЕ ЦЕО СВЕТ РАЗУМЕ

Било, летос, дете, на шеталишту у Хановеру. По плочнику сликар изложио радове, а оно иде и додирује слике. Води га мајка, или тетка, или стрина, или ујна, покушава да га убеди: „Nein!“ Ништа. „Nein!“

Дете, к'о дете, привлачи га шарено. Но мајци, или тетке, или стрини, или ујни, попушта разум, узима дете, подиже га увис, и виче: „Ма... Кад кажем „nein“, онда „nein“!“

Било, летос.

ОАЗА

немилосрдношћу зачета недуго времена потом улицама хода брже све брже сузбијајући пад у ход од људи ка дому где надом премерава могућност да оаза је тамо у шта године се прелише да микросвет онакав каквим је требао бити настане ко ме беше тамо чека питање је да ли он или онај који ми га често пред очима смени питала се успут но све мање јер хрлећи се губила могућност да све није истина и да је туђа била заборављајући замену за живот зато је ваљда заплакала кад јој је док је по ранцу тражила кључ од стана врата отворио управо он

ГАЗДА

Још као дете чезнуо сам да имам своје стадо. За почетак сам купио неколико овнова предводника. Рачунао сам: овце ће за њима. А тако је и било. Колико су зинули, толико сам платио. Ал' не жалим: Толико ме нахвалише да и мене самог убедише како је моја једина жеља да на земљи више не буде гладних уста.

Али, проблем данашњице није само глад, већ и територија. Зато сам одлучио да цело стадо утерам у један обор. Оне који брину да ли ћу у потпуности успети да измузем све овце, подсећам да је у данашње време систем за мужу доведен до савршенства. Ја сам свестрана личност па користим сваки вид муже. А то даје резултате: млекари су пуни, амбари се пресипају, на све стране кипи и прелива и у мој цеп се слива. (А и где би кад су сви други остали и без гаћа, а камоли цепова?)

Зато сам ја данас у могућности да сиротињи делим и шаком и капом. Финансирам народне кухиње, оснивам фондације (за ратну сирочад), а градим и задужбине (и то не само за своју децу, него и за пра-пра-праунуке). А што се чежње тиче, признајем: више нисам мали и више не чезнем. Немам ни за чим, јер данас сам ја газда у селу. Пита-те се у ком селу? Па у глобалном, наравно.

МЕСТО

- И? Где ћемо?
- Па... Не знам, могли бисмо негде близу да не морам да тражим паркинг место.
- Оке. Где?
- Не знам. Немам пуно времена...
- Да, знам. Ајмо онда. Мени је свеједно, ти одлучи.
- Немој да правиш фаце, знаш да морам да се вратим у неко пристojно доба кући.
- Не правим. Знам...
- Добро онда.
- Добро.
- И? Где ћемо?

Горан Лазаревић

ПРВИ ЧОВЕК

Први човек на планети управо је завршио доручак.
Неко закуца на врата.

– Жена или змија? – пролете му кроз главу.

ГАРАНЦИЈА

М. М. је дечак. Са дипломом, радном књижицом, девизним рачуном и кључевима од кола и стана. Продаје машину. Просечно талентован креатор снова заробљен у једном недосађаном. Детињство? Карактер? Можда судбина? Или само свесна одлука?

М. М. се ретко смеје. Негује ароганцију. Ради на неприступачности. Крије квалитете. Ужива пажњу и захтева дивљење. Опушта се у друштву инфериорних пријатеља и квалитетних пића. Пристаје на корисна познанства. Озбиљан је. Не касни. Држи реч.

М. М избегава прошлост. Болује од самољубља и страхује од самоће. Уверава нас да пати. Због крсташа, уклетих песника, француских револуционара, Прашког пролећа и сваког трећег просјака. У име свих несрећних љубави човечанства које ће вешто избећи. До тада штеди љубав. Орочено је чува само за себе.

М. М. чека ону праву. Из излога. Са гаранцијом. Љубав која се дебело плаћа. Туђим животима. И сопственим.

ДИЈАЛОГ

- Разумијем!
- Ја, такођер.
- Вјероватно смо се напокон договорили.
- Да, вјероватно.

Човјек је изгубио човјека.

ДОК ПРИЧАШ...

Волим док причаш о женама. Једна од њих те тражи.
Уз тебе сам.

ДВА ТАЈНА ЛИЦА

Наравно да је за њу то био шок. Како и не би. Сви мисле да су јединствени, оригинални, непоновљиви, посебни, сувише своји. А онда она, та наизглед надасве необична и замало уникатна дама сазнаје да постоји још неко, још једна, нека која јој лагано мути славу, појаву и успешно имитира. Кога код она новог упозна, или са ким год оде у кревет, ти неки су се већ дружили или су спавали са том неком баш као што је она. Чак се и зову слично, дели их једно слово разлике. Рођене су истог дана, али не и исте године. Удале су се на исти датум, и развеле на идентичан дан, воде паралелне животе, имају љубавнике, и сви се они поклапају. Али, ко је она? Да ли она имитира ову даму из освете или је прати из неке тајне подле намере? Ко је од њих две оригинал? Да ли су оне близнакиње а да то и не знају? Можда је ова дама бледа копија, а ова друга жена јединствена лепота или је ова дама измислила другу жену, можда је то све у њеној глави, или заиста има своју двојницу? Опседнута дама је одлучила да се коначно суочи са својим демонима и одгонетне суштину ноћне море. Има ли краја? Да ли уме да побегне од своје сенке? Од овог тренутка она креће у обрачун са својим другим ЈА као смисао остатка живота. Срећно!

ВРЕМЕ НЕВРЕМЕНА

Био један момак који није умео да победи систем... као и сви ми други, али он баш није имао среће. По вокацији уметник, а без протекције, какав промашај, и тек када је завршио студије, као да се пробудио. Али, живот лети,

он га и не осећа, већ је улетео у шеме за једну ноћ, па дуже шеме које личе на оне за једну ноћ, и док се окренуо, ето му бебе на путу. Она неће *убиство*, он се сложио, морао је, и шта ће, морају да подижу дете. Неће ваљда она да издржава њега, односно њих двоје? Не, он то не сме дозволити! Зато се после стотине конкурса из своје струке или нешто ближе коначно јавио и на оне испод части. Одмах креће са послом у престижном хипермаркету, мења три смене, не зна када је тама, када светлост, на покретној траци, само да заради! Међутим, овај младић... Да ли смо већ поменули да нема среће? Много тога је заборавио да уради пре него што улети у зачарани круг пакла из којег нема назад никад више. Овај мали човек спаја две смене у робовласничком универзуму, да физички не може да стигне да оде до банке и подигне своју плату. Не може, не уме, не зна како да то изведе. И тако данима, недељама, месецима.... Није никог овластио да узме уместо њега. Труди се, покушава, и не ... Ето, овај сиротан није нашао кључ за опстанак. Да, баш нема среће.

КИША ДИРА ПТИЦУ

Птица је понирала из вишег ваздуха у нижи, у ниже небо, а то се видело са малог прозора из купатила мог оца и мајке; значи, дијагонално је слетела из левог горњег у десни доњи угао, као да ју је неко снажно зафрљекнуо, а шта је даље било то нисам видела, целу ситуацију видела сам периферним видом седећи на WC пластичном оковратнику, а да ме она видела, видела би ме из профила, а да је знала шта мислим, смејала би се мојој заблуди да је паук кога сам из воде малочас спасила још увек можда жив. Па да, није преживео, надувши се поружичастио је, а птица је жива, то сигурно је. Скрила се негде, јер сада киша пада. Накострешила се, одвојила спољашње мокро од унутрашњег сувог перја. То је био голуб, ја мислим, и није само он мокар, све је мокро што није испод нечега непромочивог, и биће све мокрије и мокрије јер је киша јача и јача, и све се мање чују ситни звукови, и све је то због кише, вечите кише која не мирише лоше јер ово је део државе природних лепота, у два сата и дванаест минута, двадесет петог јула две хиљаде осме, словима.

ЖЕЛЕО БИХ, ЖЕЛЕО

Волео бих да се из моје куће виде бродови како клизе, на пример, реком коју усијава сунце.

Мењао бих два брда за један такав полуудаљени призор. Да миле и пиште на одстојању.

Авионе баш и не волим да видим, јер утисак ми је да сугоре сви срећни и нафракани.

А када уштројим сопствену завист, бићу срећнији од свих светских летача, изузев птичурина.

ЦВЕТ

У манастирском врту познаје све цвеће, њихова имена и боје осим једног.

Тај расте споро, не даје цветове, али опстаје.

Пре четири године га посадила пред „Ђурђевдан“ и све време га посматра.

Свакодневно после јутарње литургије дала је себи послушање да провери како биљка напредује.

Једнога јутра – чудо, појавила су се три сасвим мала пупољка.

Бројала је дане када ће се отворити цветови. На „Ивандан“? На „Благу Марију“? „Илиндан“? Или је „Преображење“ баш тај дан? Тог 19. августа умала је рано убеђена да ће коначно угледати мистериозне цветове. Ишла је из келије у порту и стала као упопана.

Њене дуго очекиване цветове управо је брстила манастирска коза.

СЛИКА С ДЛАНА

Из бродића допиру ударци чекића и покоја псовка. Неки бацају брижне погледе према чамцији, бојећи се да би ту, у шибљаку на обали, могли да омркну. Други стрпљиво чекају да фотограф, који је такође изишао из бродића, уреди косу и уочи их. Док он премешта пажњу са своје немирне фризурае на фотографски апарат, старији коче осмехе, шире зенице и заузимају усправан и важан став.

Дечак је настојао да погоди тренутак кад ће немирни прамен опет да склизне преко ћелавог темена на фотографово чело.

– А сада овог малог – окоми се фотограф и на њега.

Дечакова баба се опирала: то ће пуно да кошта!

– Колико? Нека снајка не брине, неће бити скупо. А и једном се живи.

Одједном се дечак нашао испред групе, сам. Сви су га гледали. Нема му друге, мораће да заплаче, да се брани. Заплакао је, а чича-Паја фотограф се досетио како да га умири: скинуо је свој сат и ставио му на руку. Ни то није помогло, па је баба пришла и загрлила дечака.

– Доста сликања, 'ајде, народе, упадај! – загламио је чамција.

Тад је фотограф стргао сат са дечакове руке. Он је опет заплакао, али тихо и сетно, у себи.

НЕШТО КАО САН

Негде, испод вашарске шатре, или у некој паланци, свеједно, одвија се чин за повест. Просторија наликује на ћелију просвећеног монаха. Прозорска окна прекрива зама-

шћена полупровидна хартија. Земљани под допола је пре-
кривен ћилимом геометријских шара, а отпола тепихом из
Смирне, са загаситим квадратним и светлим ромбоидима.
Ту су и два човека. Први човек је упарађен, зализане косе,
црно замашћених уфитиљених бркова, седи на клупи ис-
пред фотографског апарата, у очекивању да буде овековеч-
чен. Један сунчев зрак, одозго, искоса, разара сумрачну ат-
мосферу ателеа и разлива се по лицу и одећи упарађеног
човека. Иза њега је Аркадија, насликана невештом руком.
Други човек, фотограф, у тамном изношеном оделу, са
брадом налик на моју, дотиче прстима мех апарата, нешто
помера, пипа и подешава, док се хармоника меха растеже и
нервозно подрхтава. Није сасвим јасно шта ради (раздваја
нас сто тридесет година), можда изоштрава слику. Фото-
граф се најзад сагиње, пребацује црно платно преко главе и
гледа на мутно стакло. Затим диже руку, упозорава да се
модел исправи и дигне главу. Први човек забацује главу
уназад, истура браду, подиже груди, увлачи стомак. Раши-
рених очију гледа у центар стакленог ока. Премро је од
укрућености, опхрван свешћу о величини непоновљивог
тренутка. Не трепће. Не дише. Више је мртав него жив. Се-
кунд касније фотограф скида поклопац с апарата. Обојица
нетремице гледају кроз исту оптичку осу, сваки са своје
стране објектива, један у другом, и – у будућност. Знају да
праве отиске својих срца за праунуке. За мене.

НАСЛОВ И ПО

„С врха се камење само котрља“, казује стара низо-
земска пословица. Зато сам смислио овако добар наслов
(врх). Затим сам повadio фиоке, из њих истресао пожутела
писма, хотелске налепнице, упокојене инсекте, телефонске
рачуне, уфлекане фотографије из војске, разгледнице без

ћошкова, трамвајске карте, легитимацију савеза пионира, плана града, мрвице дувана... Срећно се једном сетих да узмем из авиона илустровани Ер-франсов часопис. Никад се не зна кад ће ми затребати назив неке стране фирме, мотоцикла, парфема... Планирао сам да одвојим и кесу за повраћање са врло сликовитим упутством, и успео бих да се стјуардеса, као за инат, није стално мотала близу мог седишта.

Намеран сам да од те документације саставим једну довољно сувислу причицу од деветсто знакова. Гледаћу да у рукопис уденем и понеку туђу реч, али да је препевам на српски како би природно срасла са мојим језиком. На пример, ривајвл звучи много лепше него наша реч оживљавање. Затим „таргетовање“. Или „по дифолту“, шта год да то значи. Нећу заборавити да понеки страни израз напишем изворно, на енглеском језику, of course, све по регулама актуелног европског духа. Баш сам поносан на своју досетљивост... ах, где ли ће ми бити крај.

ЖИВОТ ЈЕ ТО

Ма кад ти кажем – све је тако било! Видиш, ја сам њега тада много волела, то је била љубав. посветила сам му своју прву књигу... Њему. мом вољеном Виктору! Али живот је то, драги мој. Виктор ме никада није тако волео, ја сам исплакала море и горе, али цабе – не можеш срцу наредити. Виктор ме није заволео! А онда се појавио тај чаробни човек за ким је моје срце поново почело да куца, Василије! Васа ми је скидао звезде с неба, волео ме, чувао, љубио... Али живот је то, драги мој, и поред све његове савршености, нисам га могла заволети! А онда се Виктор заљубио у Васу, они су сада заједно, а ја сам опет сама! И шта ћеш, испаде да се све само врти у круг, да све пролази. чак и оно за шта си мислио да ће вечно грајати! А ти ако не разумеш, па нема везе – прочитај поново, ионако се све само врти у круг. Живот је то!

ДИМ

Био је ту сваке вечери до пред саму зору. Седео је сам за кафанским столом, а једино друштво су му правиле три увек празне, расклиматане столице. На себи је и лети и зими носио сако и шешир, које, је вероватно „позајмио“ од страшила са тамо неке њиве.

Имао је густу, седу, неуредну браду и бркове пожутеле од цигара. Испод похабаног шешира вирила је такође седа, али још увек бујна коса. Избораног чела, поглед му је стално био упрт у чашу испред себе, и, као да је у њој тражио неко време које је давно прошло или, можда, покушавао да види нешто што му доноси будућност. Пепељара је увек била пуна пикаваца, док је он уживао у диму лошег и јефтиног дувана.

Једне вечери, међутим, три столице су и даље биле тамо, код стола, али је и четврта била празна. У пепељари није било пикаваца. Ни чаше није било на столу. Остао је само дим, дим, дим...

ИНСПИРАЦИЈА

Падао је снег. Аутомобили су возили у правцу пахуља. Видела сам те у огледалу како палиш цигарету. И кашљеш. Опет те оставила твоја инспирација. Због мобинга идеје су јој дале отказ. Па се напила, мало потукла ноћас у пабу. Неки чикица који личи на ухрањеног Светог Саву добацио је да би мисаоно желео пенетрирати у твоју жену. Сад ти мало зуји у глави и не видиш добро на десно око. Требаш још пуно шољица каве да те не исиса дан. За туче си увек имао инспирацију. Седаш лелујав за сто на коме претећи трепти курсор. Позната белина сели се на папир са тротоара. Распоређујеш слова ко птице своје трагове што су оставиле на нашем балкону. Питам се да ли да ти бацим мрвице? Питам се да ли пишеш о мени? Или те још води пајташ инспирација по пабовима у којима изазиваш Керуака, Достојевског, Кафку да изађу са тобом на црту. И тако коначно помериш курсор у следећи ред.

ФИГУРИЦА

Угледала сам је једно вече. Искочила је, ко из жбуна, на градском билборду. Керамичка богиња племена несталог у вековној олуји. И данас се позивају на порекло Бранковића и Немањића. Можда постоји потомак грнчара који је први ставио руке на њен стомак и први јој подарио груди. Тек она је горда женица залутала у меморијални парк Шумарице. Тако је стајала дебељушна и симпатична да сам је пожелела загрлити. Из њеног пупка чуло се ЈА САМ МАЈКА! И нешто о важности жена и порода, плодности и деце, кругова сунца и годишњих доба, о мушкарцу ловцу и

одговору који се налази у његовом луку. Шапутала је да земља зна бити бесна и избацити кости, да кости могу бити оружје, да оружје зна бити љубав, самилост и чедност и помиловање. Треба да потражим потомка оног грнчара, који је први шапнуо у њена уста, да ми врати моје груди и помилује мој стомак. Као некада.

ГАШЕЊЕ

Дотерао нам Милојко из Велућа иљаду кила креча за зидање. Узем са мојим Бранком лопату и риљ у руке, кречану да ископамо.

Риља мој Бранко, риља, ја избацујем, тешко, има да се копа метар и боље у дубину. Кречана уска, нема места за обадва, где му се наместим, сметам. Док онако радимо у пролазу, трљамо се овлаш куковима, ко баба што трља дете у девојку.

Ископасмо некако, па дај, узмемо креч да гасимо. Гасим јадна креч, ал' од оно трљање, умор и кречну вапу, пала ми нека завеса на очи па не видим апсолутно ништа. Приметио то мој човек па виче:

„Де си зинула, сипај воду, ви'ш да ће креч да загори“!
Мен' тад прекипе начисто:

„Боли ме за твој креч, загасуј мен' ако бога знаш, ил' рипам у кречану“.

БЕЛОСВЕТСКИ ГОСПОДИН

Ратно, па поратно време. Немаштина! На углу Првомајске и Пролетерске улице, за време рата и касније, про-
сио је Срба Нула. Немаштина се осећала на сваком кораку, ипак, он је био задовољан; динар по динар... Док је свако-
дневно просјачио, Срба Нула је много тога видео, и доста тога, за сваки случај, запамтио; зато је донео чврсту одлуку да прекине са просјачењем.

Дефинитивно је решио да се, попут *снлажљивих*, окрене бизнису!

Једног дана се нашао пред вратима новопеченог тај-
куна. Како је био обучен по последњој моди, и како се над-
мено држао, позван је у салон. Бивши просјак је тачно знао
шта хоће, био је хладнокрван и самоуверен. Тајкун је по-
сумњао да има посла са *незгодним* човеком. Недело није
негирао: брзо је из друге одаје донео свежањ новчаница.

Срба је после три дана посетио власника месаре.
Исто одело, исто понашање, слична уцена, нови свежањ
новчаница. И тако, шест пута. Потом је за *мале паре* купио
велику фабрику.

У земљи је дошло до крупних промена, сад су на углу
Првомајске и Пролетерске улице просили и људи који су
некад припадали средњем сталежу. Срба Нула нема више
времена да пешачи, ипак, понекад пешице прође познатим
крајем.

Просјаци се јако узбуде кад виде *белосветског госпо-
дина*; он их једино части крупним новчаницама. Једном се
просјаку учинило да однекуда познаје дарежљивог човека,
ипак... радије остаде при одлуци да не верује својим очима.

ДРУГА ПРИЧА

Борис је постао наркоман у вртићу.

Покаткад се свако дете из неког разлога побуни. Свако, осим Бориса. Он никад није знао да каже – не! Никад није заплакао, никад затражио маму, никад бацио играчку или ударио неког другог. Кад би му понудили ношу, он би на њу ћутке сео, а кад би устао, схватили би да није ни имао разлога да седа.

Јео је кад год би га позвали за сто. Није било битно да ли је гладан. Уредно би опрао руке и одрадио своје следовање.

Никад није одбио да се игра. Возио је камион кад би му га пружили и летео авионом кад би му га дали. А кад би стигао позив на спавање, обукао би своју пиџаму и легао. Ако и није могао да спава, правио се да је у сну, уједначено је дисао и жмурио.

И тако стално! Никад ништа није одбио, никог наљутио. Јео је кад му се играло, играо кад му се спавало а спавао кад му се ишло на ношу. И сви су га хвалили. Био је дечак који се само пожелети могао.

Борис је данас наркоман. Једном су му понудили цоинт, за цабе а касније је морао да плаћа. А тада му више ни цоинт није био довољан.

Јер такав је био Борис. Он никад није знао да каже – не! А остали су га хвалили због тога.

ПЕСНИКА ЈЕ НАЈЛАКШЕ ПРЕВАРИТИ

Кад се будеш заљубио, рекла му је, дођи ми.

Али... није ми јасно, намрштио се зачуђен, ако се заљубим, ја ћу те заборавити.

Грешиш. Чим се будеш заљубио, прво ћеш доћи мени.

А ти, ти нећеш бити... љубоморна? Упитао је постиђено.

Никако! Ја само желим најбоље за тебе. Твоји ће стихови ионако бити заувек моји.

А шта ако се ја не заљубим? Чији су онда моји стихови? И шта ће онда... Упитао је песник истински забринут.

То се неће десити. Ти ћеш се сасвим сигурно заљубити. Овај гребен је сведок нашем договору. Моју је крв окусио.

Извини. Младић се поново постидео.

Не мари. Ја стално крварим на гребену. Млади песници се стално заљубљују. Али не дешава се често да све своје стихове посвете обичној пучини.

Рече му пучина смејући се гласно а онда се поново набоду на оштри гребен и проли своју белу пенасту крв по ужареном песку.

АНАДИПЛОИДНА ШИЗОФРЕНИЈА

Трчаћу. Трчаћу све до самог руба Земље, све до самог контраста света. Света који ми постаје мален и дречав. Дречав као *љ* у крљушти, као *ч* у шчепати, као *и* у тобдија, као сунце усред зиме или лето усред године. Године пуне монструма који ме јуре, па од њих бежим и спотичем се тр-

чећи, јурећи напред. Напред ме чека нешто друго, нешто што нисам никад видео, али му се надам. Надам се откључаним вратима кроз која не пролази ништа што некога јури. Јури ме нешто, тачно осећам. Осећам да ме стиже, мораћу брже, мораћу бити упорнији, мораћу да побегнем, трчаћу.

ПУТЕВИМА СВЕТЛОСТИ

Мудрост мора да га препусти свету обичних људи. Утећи што даље од ње!

Корачао је. Светлост је постајала јача. Топлоту није осећао. Очи су полако почеле да се одвицају од мрака. Заслепљеност је лагано нестајала. Много пута је зурio у ватру те је добро познавао осећај када пеку зенице. Ишао је напред. Видео је отвор у даљини.

И светлост.

Скучен простор на који је био навикнут нестајао је. Све је бивало бесконачно, а та му се бесконачност чинила лепом. Испунила је његово тело неким чудним задовољством.

Сада се већ бојао: пре него што би кренуо даље, ближе светлости, задржавао се на једном месту дуго времена, док не би убедио себе да мора даље.

Једног јутра, када се светлост поново појавила, био је већ на корак од изласка из пећине. Ограничен простор каменим зидинама, ватра која се не гаси и окови који су били његова једина стварност, више нису постојали. Нису га пратиле сенке.

Није све било мрак, и ватра, и крхка топлота ватре коју је гушила хладноћа и влага камења.

Пружио је последњи корак и изашао из пећине. По његовом нагом телу пружио се зрак сунца. Отворио је очи. Окусио воду и плод са дрвета и тек тада схватио да Мудрост није отишла.

Туда је пролазио караван. Мамили су га нови путеви.

ВЕЛКОМ ТУ СРБИЈА СИТИ

Пажња!

Сви ви који имате привилегију да на овом месту траћите свој живот, добили сте и јединствену прилику да голим оком посматрате звезде. Реч је о феномену који до сада, у историји суманутог човечанства, постоји само овде. У бескрајној галаксији посебно се издваја наше политичко сазвежђе. Тачније, оно припада естрадном делу неба чији састав астрономи још не могу тачно да утврде јер је сваким даном богатије за неки нови трептај. Бескрајан је и њихов таленат. Стално нас подсећају на огроман потенцијал за глуму, позориште и филм, који радо показују где год да се нађу. Обични смртници испред малих екрана могу да их виде како певају, плешу и свирају. Ако промене канал, од њих могу добити и рецепт за ручак или посластицу јер су и вешти кувари. Исти је случај и са штампом, препуна је њихових слика, афера, превара, лажи и пљувања. Али срећом да је она сва жута и да ништа није истина... Јачином своје моћи небо изнад Србије је најбљештавије од свих.

ЗЕМЉА

Одмах после Другог светског рата било је јасно да ће Америка напустити Земљу.

2009. године су, ради безбедности нације, сви становници Америке потписали споразум о „виртуелној недодирљивости“. Он је гарантовао да ће се коришћењем нових технологија живот одржавати у електронском свету. Систем ће бити штићен нуклеарним оружјем са физичке планете Земље.

По етапама, градови су прелазили у виртуелну сферу. Огромни електромагнетни генератор је обезбедио трансмисију физичког живота у стварни. Права намена НАСА-е се открила. И као такве, САД су активно учествовале у физичким пословима УН.

А стварни свет је после одласка Америке захватила манија нуклеарних ратова, болести, нових религија. После револуција, које су преполовиле број становника, победио је Командант. Први пут је неко одржао обећање. Није било глади, диктатура, болести.

Када је Командант умро, виртуелни свет је открио да је физички свет озбиљно захватила корупција. Вратио се пионирски дух правде. Време је за озбиљну електронску војну интервенцију. Америка је решила да се врати.

ТИШИНА

Мајка има осамдесет пет година. Држећа. Лепо се слаже са сином и снахом. Позовем је често телефоном, али то је нешто друго.

– Свако има своју собу, свој кревет и свој телевизор. Седнемо да ручамо, свако ћути. После, исто, каже она мени.

– Идем мало до гробља, онако успут ми саопштава.

– Шта ћеш мајка тамо?! Далеко је, по врућини, кажем јој.

– Има хлада. И клупа. Седнем са мојом Јелом, педесет година се знамо и лепо се испричамо, а и народ пролази, мајка ће мени.

ПОЗОРИШТЕ

Седим у првом реду! На сцени двадесетак младих, насмејаних лица. Позоришни фестивал нових театарских форми!

У једном тренутку, девојка рече:

– Поклањам ти дан и ноћ! То је оно лепо шарено цвеће.

– Да ти се љубавне мисли роје! Зането сам јој климала седом главом и широко се осмехивала.

– Од толиког света, где баш мене нађе да погледа?!

ЖИВОТ

Моја хаљина више није тако сјајна, чиста и јако бела. Постала је прозирна, некако шућмураста, модра, чак и тамно суморна, са флекама које се не могу опрати, знам, пробала сам. Са сетом са сећам те белине, али за сада ми и шућмурасто лепо стоји. Понекад, у зору, треперави зраци дају јој неку жућкасту боју, није бела, али је светла, ни флеке се чак не виде. Али кад подне донесе јако Сунце, мрље избију. Тада изгледа помало похабано, оронуло. Навлачим завесе, дању не излазим. Кад дојезди вече, тачкице на мојој хаљини изгледају као туфнице, или можда цветићи, ма нико неће приметити. И до сада нико и није. Ноћу она постаје спаваћица.

Знам да је не могу носити заувек. Временом ће се истрошити, подерати, шућмурасто ће постати сиво, мрље ће постати рупице. Али ја ћу их ушити, ништа се неће видети, све док... све док рупице не постану рупе. Али ја ћу их закрпити, не мора да буде исти материјал, ни иста боја, шарено је увек у моди, а и шарено ми лепо стоји. Преправљаћу је и прекрајати све док... све док рупе не постану бездан. Е, тада ћу морати да је скинем.

Људи ће сашити нову белу хаљину, можда чак и лепшу, али ја је нећу носити.

СТРАТЕШКИ ОПЕРАТИВНИ МЕНАЏМЕНТ

Зора зарудила. Оживео град. Међу првима на улицама – они. Сивкастим колоритом своје одеће пресецају шаролику масу. Физички спремни, кратко подшишани као специјалци, утегнути у строге линије квалитетних одела, навођени телефонима „оперишу“ градом. Дисциплиновани, организовани, продорни и брзи, севају кроз људство као муње.

Уместо оружја – мобилни, уместо униформи – одела, нова војска јапија јуриша на паре.

НЕСТАЛИ

И мину фебруар. Од нашега мачка само буве остале.

ПИСАЦ

Тај лешинар људских судбина.

ЈУТРО НАД ЦРНИЦОМ

02.01. 2009. год. Св. Игњатије Богоносац

Буђење после дочека нове године и протекле мамурне ноћи касни. Споро се покрећу трими часови и минути.

Небом над Параћином, над Црницом сипи иглично иње и лепи се при дну асфалтне стазе. То је прва шетња почетком године. Тишину понекад запара јака бука од петарди, а онда све утихне. Видим претрашену птицу која се брзо крилима покрене, прхне и одлети. На стази и кеју уз реку иње. Долином корита, шибље и дивља трава, све окићено белим снежним цветовима. Чује се жуборење воде у кориту. Тишина и близина реке, пуна је свежине што употпуњује зимску идилу. Поглед ми одлута на храм „Св. Тројице“, оближњу зграду хотела „Петрус“, приземне куће у околини и свеже недавно реновиране, фасаде стамбених зграда. Прелазим гвоздени мост за пешаке и крећем се ка старом и оголелом дрвету а онда се поново враћам узводно.

Са друге стране, такође кејом, шетају парови који се у жучном разговору њима познатом, брзо удаљавају и одлазе некуда у тишину.

СЛОНОВИ

Суша и у оазе Африке. Крдо слонова окупљено око слонице којој је угинуло слонче. Она безуспешно покушава да га подигне. Крдо их немо посматра, као да саучествује у њеној тузи...

Африка... Суша...
слоница сурлом подиже
мртво слонче

Крдо затим, у потрази за храном, наставља да се креће у колони... На крају и слоница са крдом...

После сушног периода слонови се враћају у оазу на стара места некада богата зеленилом али и остацима оних који нису преживели сушу... Када су наишли на преостале кости угинулог слона, један за другим члан крда им прилази и сурлом додирује, као да их идентификује?...

Крдо препознаје
лобању члана... немо
одаје пошту

Слоница тражи
и кости угинулог
слончета

Кодови закона крда слонова?... Није могло да се утврди да ли је слоница пронашла кости свога слончета?...

БРАК ЈЕ СВЕТИЊА

(прва прича)

После дуге недеље премишљана жена је напoкoн oтишлa кoд мaјкe нa сeлo. Љубaвницa и првa кoмшиницa јe нaјзaд мoглa нeсметaнo дa дoђe у њeгoв стaн.

Нa аутobускoј стaници жeнa јe схвaтилa дa јe зaбoрaвилa нoвчaник.

Мужa и кoмшиницy јe зaтeклa гoлe у крeвeту у трeнyткy дoк су вoдилe љубaв. Муж јe биo у снaзи и јaк, aли кoмшиницy јe мoглa срeдити бeз пo мукe.

Дoхвaтилa јy јe зa кoсy, пoчeлa дa јe грeбe и удaрa сикћући.

Муж сe склoниo сa крeвeтa-бoјиштa, и сa стaнe, гoлoгуз пoчeo oнaкo нaвијaчки и нeпристрaснo дa бoдри свoјy жeнy рeчимa: „Удри курвy, брaк нaм рaстурa“! Никaдa му нијe билo јaснo зaштo јe жeнa пoднeлa зaхтeв зa рaзвoд брaкa.

ЧАСТ ЈЕ СВЕТИЊА

(друга прича)

Жeнa јe нaпoкoн oтишлa нa сeлo дa пoсeти свoјy oстaрeлу мaјкy. Хтeo јe дa јe прaти дo стaницe, aли јe oнa рeклa дa нeмa пoтрeбe дa сe у прeвoзу и oн мaлтрeтирa.

Чим јoј јe видeo лeђa, пoзвao јe љубaвницy дa дoђe. O тaквoј прилици су дo тaдa сaмo мaштaли.

Зaкључao јe врaтa и крeнуo пoлeтнo у aкцијy. Прштaлo јe нa свe стaнe.

Жена је заборавила новчаник и вратила се са станице. Покушала је да отвори врата, али је кључ био у брави изнутра. Одавно је сумњала да њен муж нешто и с неком врлу-да. Почела је да дозива, псује, прети. Изашла је испред зграде и наставила са дреком. Сјатили су се станари и остале комшије.

Викала је: Педеру отвори, педеру отвори.

Станари суседи и комшије су такође викали: Педеру отвори.

Након получасовног хорског наступа жене удружене са комшијама на тераси се појављује го мушкарац као од мајке рођен, онако све у ерекцији, и гола љубавница поред њега.

Ко је педер, мајку вам вашу покварену, дрекнуо је на комшије.

Никада му није било јасно зашто је жена поднела захтев за раскид брака. Уосталом, свима је, па и њој, показао да није педер.

ЂУКА

Иако изгледа као да има седамдесет, Ђука има педесет и пет година, једе једном дневно и живи као подстанар иако ради од шеснаесте, руке су му црне а леђа погурена и, кад нигдје није запослен, хода сам и скупља старо гвожђе, зато што је поштен. Кад има пара, Ђука не хода сам. Ђука доживотно пије лијекове и не жали се. Не прича о политици, спорту, нити о умјетности. Ратни војни инвалид, Ђука не прича ни о патриотизму. У ствари, Ђука скоро да уопште и не прича, за причу му не остаје ни снаге, ни времена. Ђука прича само кад хрче, и када га нека будала изнервира, каже понеку ријеч упозорења.

УТИСАК

Загазио је у трећу деценију живота и ради у канцеларији, на рачунару. Након девет мјесеци осмочасовно радно вријеме неосјетно му се утиснуло у мозак, као додатни ко-тур набијен на буре које пушта воду. Волио је да чита књиге, но сада му се и прелиставање новина чини сувише успорено – пожели да их згужва у једну малу, готово невидљиву лоптицу, коју би затим увећао на екрану и покушао је дешифровати програмским кодом. За радног времена, пред монитором прождире бурек. Однедавно, не зна како изгледа. Сваки дан заборави да се погледа у огледало. Чак и онда када то намјерава да уради, одустаје, јер дошао је до закључка да је одраз предње стране његове главе само вјештачки приказ, начињен предвидљивим дјеловањем атома и фотона, а који нема много везе са стварношћу. Понекад му се чини да се рашчињава, у само један утисак који се, без неког ваљаног разлога, производи код других људи.

Игор Мустафић

Сретнемо се неки дан и он ме одмах нападне око некаквих небулоза, трачарија са којим немам никакве везе. Упро ко сивоња!

„Шта је“, питам га, „хоћеш да ми изађеш на мегдан?“

Гледа ме сав у чуду. „Ма какав, бре, мегдан, нисам ти ја, бре, тамо неки средњовековни цибер!! Ово је џунгла на асфалту!! Изађи ми на ЦРТУ!!“ – дере се ко ненормалан, притом се пропињући на прсте – као балерина.

Двије бабе, са два цегера посматрају нас са условне станице смјешкајући се (можда је била пензија – па се радују, или једноставно воле фрку. Ајд га знај??)

„Може!“, узвраћам ја ко из топа (ал’ не из оног „средњовековног“, већ из нешто савременијег!). „Нађемо се сутра, тачно у подне испред ђевабџинице „Код два бурека“ и обавезно понеси оловку и лењир!“ – додајуем му, већ дообрано одмачињући низ улицу. „Да ти подвучем ЦРТУ!“ – додајем, вичући, а повремено се окрећући запазих му фацу – ма као да је неко на њој стиснуо оно дугме са видеа – „pause“ (слика лица му је укочено титрала).

Крајичком ока сам запазио да су двије бабе, са два цегера заједно са осмјесима ушле у бус.

ТАКО МРАЧАН, А ПРИВЛАЧАН

Био је то човек занимљиво способан само за кратко-трајна Осећања. Чашћавао је своју Душу покојим тренутком Спознаје, да ипак, каткад, и он може да затрепери као паук на сопственој, испљунутој мрежи.

Заустио је у Таму, са чудном жељом да изговори добро исцеђену, мазну Реч, али Мрак му цео ноншалантно уђе у уста и проговори громко из његове утробе:

– Уживам овде у Теби... Коначно Неко мрачнији и од Мене!

JOHNNIE

Све што знам о себи су изјаве других. Потпуно обликован по туђем виђењу... и опет несавршен. Али сам сâм крив. Тако бар тврде. Наводно сам, као последица самоуверености и мало вискија, улетео у маказице и изазвао судар из ког сам изашао са потпуном амнезијом. Сећање вероватно никад нећу вратити, али моја природа ће прорадити и у мени условити рат између самоуверености и немоћи да враћањем сећања оправдам самоувереност. За једну секунду колико ће, ако притисак постане неподношљив, трајати пад тела са врха зграде, цео животни филм ће ми проћи кроз мисли. Сетићу се свега до у детаље, осетити сласт победе над амнезијом и још наћи времена за самоуверен, кратак осмех...

Не сећам се ничега, немам чак ни трагове мисли и сећања који би ме водили кроз живот и зато могу само да пратим знакове...

Стојим на врху зграде и тражим знак... Испуњен сам. Испуњен сам празнином.... Ветар ми дува у прса и говори да не треба да скочим... Тражим јачи знак... Једино што видим је билборд са рекламом за Johnnie Walker – „Keep walking“... Хммм... Довољно добар знак...

ХРАБРОСТ

Немам храбрости да живим. Немам храбрости да се убијем. Немам храбрости да размишљајем о прошлости. Немам храбрости да се суочим са садашњошћу.

Ноћима сањам да болујем од мистериозне болести. Да ми је остало неколико месеци живота. Видим лице доктора, који ми саопштава непријатну истину. Избегава мој поглед. Монотоним гласом прожетим млаким оптимизмом, саветује ми да урадим додатне анализе. Да би било добро да останем у болници. Да се болест спорије развија код неких људи. Видим запањене очи доктора када схвати да се осмехујем. Моју реакцију објашњава изненадним шоком. Нуди ми инјекцију за смирење. Одмахујем главом. Кратко захваљујем. Излазим из ординације, мрмљајући поздрав. Зауостављам први такси. Трчећим кораком улазим у стан. Пуштам Били Холидеј. И почињем да играм.

Немам храбрости да посетим доктора. Јер може да ми каже да сам савршено здрава.

КАРИПСКО ПОДНЕ

Седим на песку, испод великог сунцобрана направљеног од сушених листова палме. Разговарам са својим првим суседима, ексцентричним музичаром из Бразила и мултимедијалном уметницом из Колумбије. Пијемо коктеле из великих чаша и грицкамо шећерну трску. Непрекидно се смејемо. Девојка прича о својим перформансима, што изазива нове таласе смеха. Наздрављамо рајском карипском острву, рајском животу које нам свакодневно пружа и нашем пријатељству. Одједном, имам жељу да тренутак

среће поделим са драгом особом. Узимам телефон. Укуцавам бројеве. Нестрпљиво чекам. Лоша телефонска веза. Мајка не препознаје мој глас. Сигнал се губи.

Наручујемо нове коктеле. Уметница из Колумбије, подиже чашу, и посматрајући ме, почиње нову здравицу:

„Пијмо за нашу драгу, за, за. Поново сам заборавила твоје име! Ви Руси, стварно имате немогућа имена.“

Смешећи се, испијам свој коктел, гризући коцке леда.

СРЕЋНА НОВА ГОДИНА!

Седим на дрвеној столици. Пијем горку кафу. Чекам.

У соби је хладно. Не устајем да обучем џемпер. Леде-ни прсти несвесно додирују топлу шољу. Чекам.

Пијем последњи гутљај кафе. Посматрам црни талог. Додирујем кажипрстом дно шоље. Цртам два ока. Чекам.

Коначно, чујем пуцањ. И још један. Отварам прозор. Из даљине неко виче: „Срећна Нова година!“

Пахуље почињу да се сливају низ моје образе. Затвара-рам прозор. Облачим џемпер. Перем шољицу од кафе. Ме-њам календар на зиду. Лежем на кревет. Покривам се јор-ганом. Задовољно се смешкам.

Једна година живота мање!

КОНТРАСТ

Шеве певају, зечеви се боксују, рајска птица плеше, мужјак тарантула ризикује живот – све да би се парили. Моја жена ме грди.

ПЕЈА

Пеја није марио за одевање и хигијену. Чешкао је стврднуте слинце ноктом малог прста. Кад је имао гасове, прдео је. Па и на јавном месту. Чешао је јаја и било који део тела кад га засврби. Подригицао је грозно. Ушмркивао је слину и кажипрстом брисао нос у оба правца. Кад је хтео да буде господин, облачио се елегантно. Био је врло леп и згодан, мора се признати. И читао је много, па је могао о свачему дискутовати. Свађе и туче није волео. Није волео ни да ради. Кад није имао пара, фалсификовао би чекове. Завршавао је у затвору. Одавно га не виђам. Не знам у ком је сада граду.

Ако случајно видите некога да прди, подригује или чеше јаја, ушмркује слинце на јавном месту, било ако да је обучен, а висок је, црн и лепушкаст, сигурно је Пеја.

Валентина Николић Радивојевић

ТРАГ ЗВУКА II

Гробље... Капела...

И данас сам чула тај исти звук. Туп звук закуцавања ексера.

Овога пута свештеника није било...

Црквена звона остала су нема.

ТРАГ КИШЕ

Скулптуру сам вајала од облака...

Одузимала сам... Додавала...

Када је коначно добила свој облик, појавила се киша.

Од те кише остао је само дубоко урезан траг...

ЕВОЛУЦИЈА

Човеку је у почетку тешко – роди се, кмези, плаче, тражи сису, плјује, каки, шишки, бљује, галами, балави и неподношљив је до зла Бога. На срећу, он се с временом развија у новој средини. Тако човек научи да хода, трућа и памти глупости и прима батине од родитеља а доцније и од својих вршњака. Онда, сходно томе, еволуција иде убрзаним темпом: он учи и како да узврати ударац и како да нападне и како да сече луткама главе и спаљује мачке. С временом се адаптира софистицираној средини у којој живи и учи да лаже и краде како би преживео или одвео некога у кревет. Са одслужењем војног рока или негде касније у животу, суочава се са убијањем других људских бића и прихвата га јер је још у школици научио шта значи реч *опстанак*. Са средњим годинама открива шта значи драгоцен самозаваравање – мисли да је успешан и средовечан, граби преко лешева да би стигао до још боље плаћеног посла. Доцније формира породицу и постаје мини диктатор. Уколико се посебно добро развио у алфа мужјака и почео на време да искључује непотребне функције као што су: савест, љубав, саосећање, постаје прави диктатор и контролише државу или регион или свет. Следи нова фаза – окштава на власти као хладни, мумифицирани старац и тада је еволуција завршена. Човек је постао моћан, безосећајан и потпуно безбедан. Човеку је време да умре.

СМЕХ

Више не седим у кафани као некад – понестало их је па висим по кафићима и тако, сав сам фенси. Сто не покрива карирани столњак већ мушема са рекламом за најновију врсту енергетског пића, у пиксли нема опушака јер нема ни пиксле а изнад моје главе уместо дуванског облака игра натпис: Забрањено пушење. Зрелији смо, здравији, урбанији. Некад сам се смејао кад год бих стигао, а данас то чиним стидљиво, као деветогодишњак који стиснутим усницама скрива рупе на месту где су му били млечни зуби. Тај смех, онај исти који је играо изнад јевтиног алкохола у задимљеној кафани, био је мој противотров за ратне ужасе. Данас су најтежа времена прошла а опет и даље трају и мени није до смеха.

А опет, кад нам понестане тема за разговор, ортаци и ја причамо вицеве, што глупље то боље: убиства, пљачке, инцести, расне, етничке, верске и сексуалне предрасуде, алкохолизам, наркоманија, лудило, као да копирамо црну хронику. И смејемо се ми слатко а из нас се церека онај исти злојед који смишља кафанске досетке, онај вечито исцерени зајебант који цео живот окреће на спрдњу, онај који је био главни за столом тамо где је све и почело – у кафани са карираним столњацима. И смејемо се и смејемо и глумимо срећу и није нам до смеха ни најмање а она мушема се премеће у коцкасти столњак. А онда станемо са смехом и гледамо једни друге – није нам смешно оно што видимо, али шта да се ради? Кад бисмо само били довољно гневни да се побунимо, али већ следи питање: „С ким? Против кога?” и онда наставимо да се смејемо, чисто онако, безвезе.

ЦЕП

Не знам да ли сам у стању да набројим све врсте цепова на које сам наишла. Цеп на панталонама, на кошуљи, реверима, предњи и задњи. Виђала сам их на рукавима. Постоје унутрашњи и спољашњи, нашивени и зашивени (они су само украс); затим цеп у торби, онај за буђелар и за мобилни телефон. Цеп са дугметом и без њега, са поклопцем, мали и велики, плитак и дубок.

Да не спомињем пун и празан. Уствари, о пуном цепоу и нема много тога да се каже. Ту су разни папирићи, телефонски бројеви, новац, главица белог лука, дугме што се откинуло са капута, упаљач и ко зна каква још ситница.

У празном цепоу прича, читав роман, можда и најлепша неиспевана песма. Живот. Време. Кретање. Зној са длана. Мирис прошлости и навика да у своје одаје прими прсте што немирно преврћу странице.

ЦИЛИНДАР (CEREBRUM, CEREBELUM)

Некада су људе разликовали по величини и типу цилиндра. Цилиндар, полуцилиндар, ниски, високи, племићки, просјачки. Данас се разликују по фризури. Чироки, паж, са реповима, јединица, двојка, офарбана, са праменовима... Присталица сам цилиндра. Под њим се не наслућује колики су церебрум и церебелум (*велики и мали мозак*).

Цилиндар одлично сакрива ваше порекло и обим мозга. Не види се да ли су вам се измешале лева и десна страна, која којом управља. У њему можете да сакријете зеца и да га извучете у тренутку када то други најмање очекују, а радо бисте их изненадили и задивили.

Жене нису никада носиле цилиндар, али разноликост шешира којима су сакривале церебрум и церебелум је фантастична. Шешири су потврда колико је маштовитост женска особина и колико се њен мозак разликује од његовог.

СУДИЈА

Судија је педер, судија је педер – урлали су навијачи када је човек у црном показао на белу тачку досудивши пенал због једног најбезазленијег старта домаћег бека.

А тек када су противници дали гол, настало је неописиво урлање.

„Судија није мушко, судија није мушко!“ довикивали су разјарени посматрачи. Судија се окренуо према трибинама и припретио прстом. Онда је искључио капитена домаћег тима, љубимца публике, због приговора.

„Педеру, педеру!“ – орило се из хиљаду грла. Арбитар је наставио да се свети. Отерао је тренера домаћег тима са клупе. Још је и лакат показао гледаоцима. Тако се и званично декларисао као дванаести играч противничког тима.

„Педерчино, педерчино!“ – наставили су драње гледаоци. Тада је судија застао за тренутак, а онда се дувајући у пиштаљку сјурио у гледалиште. О, он је заиста јeben играч био!

АНТОЛОГИЈА

Када су Денис Иванович и Јаков Борисович ушли у уверењу да су први стигли, већ су ту били најстарији Антиох Димитријевич и Михаил Васиљевич Ломоносов којима баш није остало много времена за губљење. Видевши их, тек пристигли Гогољ рекао је своме колеги Достојевском: – Старост увек чека младост!

У то су дошли Иван Крилов и Михаил Љермонтов. Тургенев се раширио по клупи као да је сам, па су морали да га помере Чехов и Писарев да би се сместили. Још су на

време заузели своја места Чадајев, Горки, Бугалков и Буњин. А после је настала гужва.

На крају се могао видети један Солжењицин како стоји буквално разапет на вратима. Једном ногом је ушао прекорачивши праг, а друга ши је остала напољу. Као да је покушавао да се угура у претрпан трамвај. А онда се окренуо и довикнуо младом, талентованом, још неафирмисаном Кољи Пољарову:

– Дај руку! Но, већ је било касно! Странице су се нагло затвориле. Солжењицин је увукао ногу. Пољаров је испao из књиге!

ЈЕДНОСТАВНО

Ја сам дипломирани економиста. На робији! Немам посао у струци. Радио сам као конобар. Служио раднике, нераднике, шверцере, лопове, мафијаше... Све сам видио... Све знам. Знам и да сам крив...

Пришао сам столу за којим су сједили радници из творнице намјештаја. Прљави су и пуни пиљевине. Мени миришу на љепило за дрво. Наручују кафу и киселу... Знао сам то и унапријед... Донио сам наручено и спустио на њихов сто... Помјерили су пажљиво своје јефтине цигарете... У кафану улази екипа од пет типова који укупно немају ни минуте радног стажа а ките се златним ланцима и броје у десетинама хиљада. Паркирали су бијесне аутомобиле готово у кафић... Провоцирали су присутне. Наручили холандско пиво. Да донесем колико може стати на сто. Донио сам двадесет и четири боце... Редао по столу уз њихово провоцирање... Једна боца пива је пала са стола. Онај најкрупнији је псовао јер сам му поквасио ципеле. Хтио је да из шанка донесем крпу и очистим их. Отишао сам до шанка. Узео пиштољ. Побео сам све петорицу... Једноставно сам пук'o!

Сад робијам. Али њих бар нема!

ПОПУЛАРНОСТ

Догодило се то сасвим случајно. После је, некако, све ишло својим током. Знате, ја сам увек била јако добра и трудила се да помогнем и угодим људима. Шта год да су ме замолили, хитала сам да то урадим. Таква сам вам ја. И увек ме је то чинило срећном. Волим да чиним људима.

Волели су ме када сам била мала. Још више када сам порасла. Волим кад ме воле...

А онда сам се заљубила, не баш нешто јако, али је-сам. Не сећам му се имена, није дуго трајало. Био је слатак. Сећам се кад смо први пут урадили оно. Није ме занимало, али је он толико молио да ми је било непријатно да кажем „не“. Тако је било и са следећим и оним после њега и још једним после њега, и... а мени све некако непријатно да их одбијем, све фини момци. И тако сам ја расла и много се лепо слагала са свима њима.

А онда ме је један од њих частио. Ни то није ред одбити. Како су ме тек онда заволели, било их је све више, а сви фини и сви чисте.

И тако сам вам ја постала популарна.

ЦРКНИ

Не могу да схватим да после педесет две године брака ти не разумеш моје сигнале и оно што желим да ти кажем. Где је нестала сва она љубав у коју си се клео? Не морам ништа да ти кажем, ти већ знаш о чему мислим и шта ми треба, е мало сутра. Е, па, већ дуго не могу да разговарам са тобом, а ти не чиниш баш ништа како би ме разумео.

Ово је, очито, једини начин да допрем до тебе, надам се само да ниси заборавио мој рукопис и да ћу успети да те погодим.

Само бих те три ствари замолила, одлепи се већ једном од тог телевизора, додај ми лекове и чашу воде, јави деци да ми нађу неку нормалну неговатељицу, а онда цркни. Овако шлогирана не морам још и тебе да трпим.

КРИК СТРАХА

Крајем шездесетих у нашу кућу ушао је црно-бели телевизор марке „Атлас“ произведен у Електронској индустрији Ниш. Био је то један од првих телевизора у селу. Касно увече емитовани су филмови, које је моја мајка пратила са знатижељом, а отац с пивском флашом у рукама. Једне ноћи емитован је „Крик страха“. Блажено сам спавао све време, тако да су ми родитељи касније препричали догађај. Пошто нисмо имали воду у кући, тата је изашао да скине снег са крова кокошарника у лавор, како би га на шпорету истопио у топлу воду. Тиме је намеравао да опере ноге. Мама је кренула с њим до пољског клозета, још у шоку од филма.

Када је изашла, угледала је непознатог човека како скида снег са крова. Крикнула је и јурнула кроз дубоки снег, вриштећи „Упомоћ!“ Њен муж је покушавао да схвати шта се дешава, а онда је јурнуо за њом. Жену је то скроз-наскроз престравило, тако да је пала у снег. Тек кад је угледала лице „манијака“ изнад себе, изустила је: „Па то си ти!“

„А шта си ти мислила?“ – питао је мој отац.

„Мислила сам да убица краде снег!“ – искрено је одговорила мајка.

О, КАКО САМ СЕ САМО ИЗНЕНАДИЛА!

Завршили смо код Николиће на гајби. Ја сам највише причала и лежала сам на поду као последња клошарка. Пили смо чај са вином. Или вино са чајем. Таксиста ми је рекао да живи у мом комшилуку и да ме познаје, што ме је без шале запањило, јер бих се заклела да никада нисам видела lika у животу.

Ако се икада поново заљубим, то сигурно неће бити у људско биће.

Особа највреднија пажње је лик који лепо плеше и једини начин на који желим са да њим комуницирам, јесте да га гледам из прикрајка.

Дебела шарена мачка спава испред мојих врата. Патња је дефинитивно окончана, а није више ни смешно. Рестарт система, ваљда ће боље да ради када се мало наспавам.

Загрлила сам барем десет особа и нисам пољубила никога. Једна иста особа ме је стартовала више од три пута са најидиотскијом причом на свету, а ја сам, немајући паметнија посла, била фина.

Оно, брате, no comment.

ГЛУПА КАО ЖЕНА ПЕСНИК

Тог лета 2009. године, стекавши звање мастер социокултурне антропологије, одлучила сам да постанем нови српски женски писац. На хрватском језику би се то звало *писатељица*, а на српском *писатељка*, али нико овде не користи такав појам. Покушаји да разјаснимо шта он означава само су изазвали даља збуњивања.

Тако да нисам баш вешта ни у проналажењу начина како то да постанем. Натпис у новинама је гласио: „Мастер изгубила сваки критеријум“. Мама не бих признала да сам послала причу о томе како се заљубљујем у цез музичара на конкурс „Моравске тајне“, нити да сам послала своје увишене песме на конкурс звани „Гарави сокак“, некеме чије име гласи Златомир Боровница.

Али, једино увредљиво у свему томе јесте што чак и такви конкурси имају строге критеријуме, које ја не задовољавам. Ни на једном од њих није био награђен мој рад. И даље ме је стид српских бестселера, а чак немам ни прилику да их изнервирам да чују за мене, да ми одговоре: „Она фрустрирана сподоба, што нема свог мушкарца и пише смеће.“

ПРИЗОР

Међу путницима на малој аутобуској станици је и један клошар. Седи на ивици коловоза, и сав у ритама, зарастао у косу и браду, шири непријатан мирис. Једни зазиру, други му прилазе и стављају новац у руку. Иако не проси, новац не одбија.

Аутобуса већ дуго нема, а плусак почиње. Клошар тешко устаје, зауставља слободан такси, седа у њега и одлази. Људи збијени испод печурке на станици, остају без речи, збуњени.

Размишљају, вожњу ће засигурно платити у ситнини.

DEEP DOWN

Ту су. Осећам њихове погледе.

Отварам очи, опет упрти погледи, брижни, нежни, глупи, тупи, збуњени. Јака ствар.

Затварам очи, гледам изнутра, не видим ништа, ништа се не дешава.

Отворим очи, опет погледи, прави сајам разноврсних погледа, затварам очи, шта им је?

Досадни су, држим очи затворене, можда ће ипак отићи.

Тонем сасвим лагано, отварам очи, гледам, затварам очи, још су ту...

Већ ме нервирају.

Отварам очи, гледам, затварам очи, што не оду...

Чекам.

Отварам очи, гледам, затварам очи, баш су упорни...

Чекам мало дуже.

Отварам очи, гледам, затварам очи, ту су, не вреди...

Не могу више, одлазим онда ја.

УЛИЧНА АНКЕТА

Упитан како замишља љубав, један младић је у пролазу само лако одмахнуо руком („А што питаш?!“, довикује његов другар, церећи се); господин у поодмаклим годинама, заставши, уз тихи уздах каже: „Љубав? Ех... чудо је то...“ – и удаљава се полако, не обраћајући више пажњу ни на шта; а мушкарац пословног изгледа, на прагу четрдесете, биће кратак и сав важан: „Не замишљам!“

Дотад мирно стојећи по страни, нека лепотица од двеста месеци – слатко се насмејала.

РУБАЦ

Откад су м пошла умират дјеца, јо носим рубац. И моја мат је носло рубац. Тако радле прије жене. Највише волим кад је рубац од обичне басме. Онда он не спада с главе. Сад носим црнину. Волим кад је рубац од глота. И то не спада с главе. Свиленије сам добивала од дјеце, од снаја, ђевера. Ал сам ја то опет све издавала женама које то носе. Давала сам нашој Грозд, Стој. Слала снаји у Београд. Те свилене рупце ја не носим, нит носим ђикасте. То мен спада с косе.

Л'јепе рупце жене, ове млађе, носе и око врата ил на-ко преко капута. То т је лијепо виђет. Сад рупцу кажу ма-рама. Ал ја научла, рубац па рубац.

УЗДИГНУТЕ ГЛАВЕ У ПОХОДЕ

Дубоко. Дубоко. Дубоко. Дубоко. Удахни и издахни. Не остављај простор недоумици, прекорачи начела, изви се и не осврћи за мостовима које си олако оставио за собом у трагању за вишим. Постао си птица заувек издвојена из јата. Више нема повратка. Осети оштрину знакова још недовршених одговора. У заносу настој да стваралачким чином доведеш пред егзекуцију хипокризију постојања. Људи гмижу око тебе, али не могу да те дотакну, ти ситни људи налик црвима. Вече. Ствари и моменти добијају потпуни облик. Не заустављај се пред очаравајућим појавама у свом походу, гази, лети, пливај напред. Нека ноћ буде твоја застава.

Сада сам сâм. Коначно. Писао бих ти и даље, али сада ураћам потпуно у морске дубине, у пра живот. Дубоко, као на самом почетку. У пуној снази воље за тобом.

СВЕ ЈЕ САМО ИГРА

Личило је све на преврат умируће зоре. На путу до циља Иван је био натопљен знојем. И осећао нелагодност. Удахнуо је дубоко опор ваздух и кренуо даље. Једино што му је било на уму био је сусрет са старим на познатој раскрсници, где би се иначе растајали. Али његов стари и он су ту имали сусрет, након дужег времена.

Након дужег времена, стари и он. Без разлога.

Стигао је и чекао. Ветар је дувао. Шал је лепршао око Ивановог врата. Извадио је руке из џепа, протрљао и принео топлим ваздуху који је излазио из уста. Како се дан претворио у сивило, тако је постало хладније.

Пала је ноћ на раскрсницу. Иван је стајао из очаја.

Стари је седео у углу своје собе поред камина из ког је допирала топлота и пуцкетање сувог дрвета.

Пушио је лулу и чекао да ли ће Иван кренути у добром смеру.

КАКО СЕ ИСПАШТА ЧЕЖЊА

Видиш, ту је једна грана, љубичасто-индиго-сива због сумрака. На њој врабац, обичан, покисао, женски. Типично.

Са тим неким последњим зраком сунца слеће до ње други и цвркуће јој на уце.

– Верујеш ли у љубав на први поглед или да пролетим поново?

Она не одговара.

Он не одустаје.

– Шта радиш?

– Чекам седмицу.

– На Лото-у?

– Не, трамвај.

– Али он неће доћи.

– Знам.

– Па, зашто онда

И, ту је, видиш, почела киша.

– Ко превасходно воли долазак љубави, никада неће упознати сусрет – рече збрчкана Циганка и спусти шољу на замрљану тацну.

Он је погледа са неверицом, Није никако могла знати. Никако, да је ту реченицу написао претходне вечери. Склопио је очи на трен, отворио их. Насмешио се свом одразу у огледалу. Са олакшањем. И отишао на спавање.

ТАРЧУЖАК

Седела је на облаку и млатарала ногама са две кикице и осмехом. Тражила је погледом тачку, па добро, мало већу тачку која садржи све – алеф. То му дође као калеидоскоп свега, бар га је она замишљала тако. Опази пуфнасту мрљу на хоризонту. Не, није то то.

Ма, ово је безвезе. Скочила је и нашла се у башти Ректората с цигаретом између два прста и брадом ослоњеном на длан. А и за који ће ми алеф? Мој inner space је, па, довољно бесконачан. Унутра чула се Carmine тео, мирисала је Сава тиха и тамна, а кроз маглу назирала се светла на њеним обалама. Винсентова звездана ноћ над Роном. Њена нека ноћ, она у којој су се љубили погледима. и све друге, прошле и будуће, у којима се нису пољубили.

– Нећу ово више. Сиђи са мене, кретену. – Одгурнула га је са гађењем, навукла хаљину и босонога истрчала напоље.

КОНСТАНТА

Добио је посао у великом граду. Многооки ројеви га носе низ магле које се улицама поштапају, притешњује лактовима бука искрсавајући жучно, задахњује га утрувани, слепи ваздух на чијем очном дну ни трептај тишине не остаје. Без пријатеља, у лудој запрези посла чији смерови колутају, зазирао је од опште небитности која за оковратнике скаче, плашећи се да ће себе, попут кишобрана у сувим варкама, негде заборавити. Надзире сталне формуле промењивих, коалиције надстварне-разговорне амбиције, стиче познанике мишоловце намера, модерни филозофи риболовци удичаре идејама над вировима и нашим утокама, да знамо шта ћемо сутра мислити. Естетска, многоукуси, таламбаси, Протагоре који истичу да је „човек мерило свих ствари“, заборављајући да се он данас мења космичким замасима, у вртоглавим линијама које уз нас каскају, припитомљују нас снагом ласа или остављају у оборима прошлог. И док јутрос испија кафу у мехурима стрепње, цигарете која га труни до пепељавих обрва, размишља напетом некој истоветности на коју би се насуквао. Пред упловљавањем радног дана, светлости која му капке нагриза не обзнањујући слику тренутног света и њега давнашњег, упаде поново у панцир страха, који поста његова одбрана и константа.

ФИЦЦЕРАЛД

Враћам се након дупле смене кући. Шајку моста укотвљену на брегу смога, притисла гомила сувих морнара – пролазника. Неволјно се провлачим кроз сплет спржених

тела и барице истопљених профила. Спазим младића на ивици моста, насуканог бродоломника. Његово зајапурено лице лебди и гаси се попут лептирастог пламичка обасја-ног ветром. Руке којима овлаш додирује гвоздени бедем, аветно се беласају пируетама разливеног воска. Наликује устрепталој птичици, нагнутој над немим водама, која ће сваког часа жубор призвати. Довикују му ужурбани поли-цајци оковани загаситим униформама. Тражим мобилни телефон, али опаза ме извиривање цепних очњака и варни-чење пустињских погледа. Други ме вратише себи. Чим је неспретно прекорачио ограду, шчепаше га отежале руке и спретно угураше у кола, за којима нагна прашњави застор, препуштајући асфалтну палубу нагој врелини. Бришем ове видео записе уздајући се у писане, који ће ме оправдати пред надолazeћим лађама дана, гусара и стјуарда, тропских укрцавања или пристаништа нетакнутих. Сетим се да ме не задовољава Фиццералдова категоризација људи на гониоце и прогоњене, јер никада нисам веровао у предвидиве пло-видбе ни једноставне одговоре.

НА МУКАМА МРЖЊЕ

Није га мрзио зато што је био покварен.

Није га мрзио зато што је био простак, насилник, подлац и варалица, свадљивац и наметљивац.

Није га мрзио зато што патолошки уништава животе око себе, зато што је гризао све злобом и зловољом, лажима и обједама.

Није га мрзио зато што је друге презирао, а и они њега.

Мрзио га је што се баш он, такав нечовјечан до бескраја, управо он нашао да му буде отац.

ЧОВЈЕК БЕЗ ЈЕДНОГ КОТАЧА У ГЛАВИ

Некада, не тако давно, сматрао сам да су они који разговарају с птицама или с псима или с мачкама умно поремећене особе, чудаци којима недостаје један котач у глави, самотњаци и очајници који су остали без својег друштва за разговор, за дружење.

Сада када и ја птице поздрављам, с псима измјењујем коју пријазну ријеч, а све чешће разговарам и са дрвећем, посебно с једном помало охолом магнолијом, о свему томе мислим потпуно опречно и све то видим у сасвим другом свијетлу. А о чему разговарамо? То није битно, а уосталом ваља ми чувати приватност тих разговора. Но свакако могу рећи да ти разговори нису ни површни, ни бесмислени. А то што ће нетко рећи да мени не достаје један котач у глави заправо ме и не брине. Имам и одговор – добро је то, добро је живјети без једног котача у глави. У тој прецизној машинерији за ред, смисао, логику и сврховитост управо је тај котач сувишан дио. Добро је, добро живјети без једног котача у глави.

ОКУПАЦИЈА

И поред многих упозорења и забрана навалио неки талијански војник, касног љета '43, у Неретви да се окупа. Нашли га, нешто мало прије капитулације, далеко низводно од Мостара, око Кручевића.

Сандук чамов, смола мирише; једна застава нама стране боје; неколико цијеви и мало дима небу окренуто, те нека млађа жена у црно завијена, негдје око Фиренце.

Касног љета '43.

PONTE DI SOSPIRI

У Млечима, у Венецији, постоји Мост уздисаја.

У Бања Луци постоји алеја уздисаја.

У Чапљини, у мојој младости, постојао је канделабер уздисаја. Налазио се на крају једног скрајнутог путељка према Неретви.

Двоје младих кад дођу до њега, млатну ногом у подножје и он се спремно угаси. Када послјије многих уздисаја и лажних обећања крену, опет млатну ногом у подножје и он се, врло спремно, поново упали.

Неких спарних љетних вечери, да дођеш до њега, дуго се чекало на ред.

КЊИГА НАД КЊИГАМА

Врабац је, док је гледао у забележену равницу, огољене жбунове, залеђене барице наспред паорског пута, промрзао, проговорио: „Храна, треба ми само храна.“

Исто је рекла и сврака која се нервозно намештала поред њега. И гугутка.

Али хране нигде није било.

„Зар Бог није рекао да ће птице, нас птице, све нахрани. Прочитала сам, мислим да је тако рекао, у Књизи над књигама“, рече сврака.

„Ако је рекао, тако ће и бити“, рече врабац.

„Ако је рекао, тако ће и бити“, понови гугутка.

„Када ће нас нахранили? Када поцркамо од глади?“ упита их сврака.

Нагло, уз, учинило им се, плач, са неба су почели падати цакови пуни зрневља. Птице су почеле бежати да их не би смрвили, али само је једна избегла плјусак цакова. Само једна.

Врабац? Није. Гугутка? Није.

Сврака је.

Због чега? Због тога што ово није бајка, ово је прича.

„Прича“, рече сврака.

ЧЕТВОРЕ ОЧИ

Звали су га Тигар. Ходао је гипко и меко. И меркао плен. Тело црне пуме верало се свакодневно уз столетно стабло понад села. Онда би сатима лежао, припијен уз какву дебљу положену грану и погледом риса призивао девојку из оближњег дворишта. Једном му не одоле. И приближи се дрвету довољно да га може чути. Из крошње је прео глас успаваног мачета и мамио је горе, себи. Жмиркале су на њу плавозелене насмешене очи, звале је смешећи се и претећи истовремено, гутајући време и њене мисли и ломећи је мало по мало. Кад лишће зашуста јаче од његовог гласа, девојка се прену и побеже. И више се не приближи дрвету.

Он се још данима пентрао уз оно стабло. Знао је целе ноћи провести приљубљен уз исту грану, а да се и не помери. А онда га изненада нестане. Кад мину лето, девојка поче долазити под стабло. Зурила је у већ прилично оголеде гране, ослушкујући падање преосталог лишћа. Па једног јутра и њу не нађоше у селу. Ни тада ни никада више.

После неког времена гране оног дрвета постадоше меке и савитљиве, а кад поново озеленеше, лишће је шустало чудно, као да мрмља или преде. А ноћу, кажу, и дан-данас са најниже положене гране жмиркају четири, као стопљена, плавозелена сићушна светла.

ВЕРБАЛНИ РУБИКОН (ВРЕМЕНСКИ ПАЛИНДРОМ)

Време касни и у огледалима се још не види оно што је испред њих што значи да још нико не пише ову причу. Пером из влажне антикварске мастионице, написао јој је и још увек пише:

Знам како могу стајати испред тебе а да се не уплашим своје слике. Желиш ли знати? Да видим како. Поред огледала истине може се проћи само на један начин. Само још мало па ћу рећи. Смем ли? Шта ако слажем? Себе. Кога другог? (Не гњави више). Ево овако. Како? Лако. Истином? Истина може бити и нешто просто. Је ли – није ли? А кога то интересује? Најмање истину. Она то зна и без мене. То нема цену. Шта има цену? Постоји увек нешто што знам само ја када искључимо из игре Бога. Скупио сам храброст. Причаћу ствари које само знам ја, безвредне за човечанство а вреде само зато што су моја тајна, што никоме до сада нису исказане вероватно не зато што су вредне већ само зато што су превише интимне, што их се бојим или ми не иду у прилог (ни у предлог), што ме разголићују, што могу да промене слику о мени у очима сазнаваоца. Хоћеш ли? Реци ми.

Звук жури. Из даљине која се приближавала чуо је њено ... *ћу*.

АПОЛОН И ДИОНИС

Ево, јуче ми се појавила бубуљица на врху језика а ја се кунем да ништа погано нисам изговорила. *Јеси, јеси* – каже бубуљица. Тако да сам у врлом послу са камелеон-

ским значењима речи. Деминутиви и аугментативи. Хиперболе и литоте. Тангента се одмиче а асимптота примиче.

Често волим да вриснем са терасе. Знам да и тераса воли да врисне са мене. Не знам да ли то спада у ћутање. (Комшије су се прво згражавале, сад кажу да ми је врисак пун као месец). На то је гарантовано утицала пренатална фаза мог развоја кад је мојој мами под хаљину залутао миш. Прави правцати. Три дана касније рођена сам на помрачење сунца које си ти, с прага колибе на другом крају света, гледао као чудо.

Мислим да су се неке ствари десиле иако још нису стигле. Ти си једини с којим се могу ћутати речи изговорене сутра и стајати пред тајном саркофага. И зато...

Већ трећи дан трагам за својом првом тајном (последњу знам) којом бих купила улазницу за улазак у предворје у којем се купују улазнице за излазак из тог предворја у које не знам ни како ћу ући. И са картом. А морам. Јер силно желим.

ПОДСТАНАР

Госпођа Марта прође поред собе у којој већ неко време живи њен нови подстанар. Само је одмахнула руком. Мораће том младићу што пре дати отказ. Постао јој је досадан. За свега неколико дана сазнала је све о њему.

РАНИ РАД

Тог јутра је писац Дамир С. дошао до ужасног сазнања да му се приче дешавају. Прво га је, пре неколико месеци, на пешачком прелазу ударио ауто и, као његов јунак из приче „Пешачки прелаз“, био је у коми из које га је пробудио глас тајанствене девојке. Та девојка је, испоставило се, у то време такође била у коми, на суседном одељењу, али се, како је касније сазнао, из ње није повратила. После је био оптужен за смрт свог шефа па су колеге морале да га спашавају дајући му алиби, баш као у једној његовој причи. Недавно му се догодило да је у аутобусу чуо како неки старији човек узбуђено говори да је мало недостајало да једна агенција прода његов стан, а да он то није тражио, што је писца запрепастило – исто као у причи „Кућа“.

Било је ту још којекаквих „случајности“, па се Дамир С. озбиљно забринуо. Највише га је плашило што има причу о самоубиству писца који је у тренутку нервног растројства скочио са терасе. Због тога је зазидао врата између дневне собе и терасе и данима није никуда одлазио. Родбина га је пронашла мртвог у омиљеној фотељи, чудно склупчаног, исто као у његовој причи о човеку који је имао страх од затвореног простора. Изгледа да је Дамир С. на ту причу потпуно заборавио јер је припадала његовим раним радовима.

ЗУНЗАРЕ

Две зунзарe, вероватно муж и жена, зунзарале су око завеса са воланима. Он, зунзара мужевних крила, кацига од главе, круга крагна врата, узенгије на ногама. Она, зунзара, крила као перушка, глава попут чиоде, природа заборавила да јој уметне врат, а ножице сличне игли за хеклање са куком на врху.

Но, код зунзара не мења ствар и оне су, на врху завесе, у удубљењу волана, грле незаситим загрљајима плуцајући једна у другу. После љубави штимају крила за ново зујање и стрмоглављујући се праве концентричне кругове.

З...з...з...

Он то чини са гримасом војсковође који се као победник враћа са бојног поља. Она сва кочоперна лепрша око њега попут платна на крилу ветрењаче.

Њене перушке од крила убрзо осетише замор, те она слети на ивицу чаше са водом.

Он још увек пун снаге, полете у вис, тамо према врху завесе и ту се запетља.

Из танане мреже зграби га нешто као врућ жарач и пипци мајстора за прављење тананих мрежа одвукоше га до вечног боравишта. Она зунзара, на ивици чаше са водом срце драгоцене капи воде за потомство које очекује.

'ЛАДОВИНА

Додек на Славка Чешуњћуту беоше живи башта му и мајћа му, он се цел д'н штркља по село бан-бадава. А ка га сретнемо, па га затрачкујемо кво работи, како се снаоди, он се усмине онака болно колко да му се исц'кле онеја социјале из уста па ни вреви:

– Те, арчим на башту ми пензијицуту!

Не мину се гоца време а Стевча и Милена помреше, Бог душу да им прости:

– О, Чешуњћо, како си ц'р?

А он се погрбил, обелел, изветрел, заштрокавел. На њег се дрејете развиселе, разљигавиле, здувале како да ји је слана попарила. Станул прочудњак како утепано куче на ћишу, па сас празне очи поглецује камто гробишта:

– Са ли? Са чекам да ме мојти изокају, да си идем там при њи. Ма, окаше ме они за Велигден, ал' се изгледа не могоше убаво договоре, па тија д'н некако прескрца.

Малко како поћути, загледан камто гробишта па тијо да га једва чују, провреви:

– Ега друђи пут нема да претекнем.

ИМА ЛИ ТЕ?

Аутобус стаде... Бабушница.

Аутобус се увек врати одакле пође... А човек? Може ли човек...? Силазим. Стојим. Где сада...? Неко ме повуче за рукав... Она...!? Поред ње девојчица... Седам година...!?

ЉУБОТОКО СПЛАВАРЕЊЕ

Седморо нас на сплаву. Фали осма. Девета, десета, једанеста, дванаеста, стоидванаеста...

Под нама вода и камен, под нама вали, у нама вали, вали над нама. Над нама небо, над нама птице, борови, литице, литице. Горе је орао, горе је лет и понос и сунце. Горе је негдје и Моја Вила. Само да ме не спази, само да ме не спази, стрмекнуће одозго, полетјеће, полетјеће. Полетјеће, а кад мене су јој крила.

ПРИЧА ЗА ПРИЧУ

Нестрпљиво тргох врата лифта који је, последије дужег задржавања негдје, стигао на трећи спрат. У њему затекох брадато чудовиште крвавих очију, које се трже као из каквог тешког сна, неодлучно и збуњено, јер није сигурно да ли долази или одлази.

ВИКЕНД ЕФЕНДИЈА САМАЦ

Сједио је дуго и дуго, данима и данима, годинама, на клупи испред своје чаробне кућице са погледом у високе планине, у густу шуму из које је долазио хук ријеке, свјежина и опојност, магла и измаглица, цвркул птица, продорни јав сове, дрека срндаћа и љубавни зов кошуте, лавез лисица и завијање вукова, силуета медвједа и слутња нечег моћног а непознатог, опомена давног и спознаја могућег, неизвјесност садашњег и извјесност понављања већ виђеног, од чега га је наједном почела хватати необјашњива је-

за, па дрхтавица, па онда грозомора, па поама из које је сасвим изненада поскочио на ноге и осјетио се моћним као да има крила, па кренуо у одлучујући бој са чопором вукова, са медвјеђом снагом, са хировитошћу планине, па се ухватио у коштац са шумом и са сваким њеним дијелом понаособ, па ишао даље и још даље, тако силовито, тако жестоко и продорно до краја, до сржи, тако да га више никада нико не нађе и не врати тамо одакле је кренуо или гдје му је мјесто, макар гробом.

ПОМИРЕЊЕ

Ознојеног чела држећи се за кревет, лица искривљеног, викао је... Моја си, моја!

Она је ћутала држећи се свог самоопредељења, великих идеја да је жена брижљиво саткана вољена кћи, која ипак одлучује.... Тонући у полусну посматрала је галерију његових ликова и тихо плакала својој жељи да и он буде свестан тога.

ДОЗА ИЛУЗИЈЕ

Док је лежала у белој постељини приватне клинике „New face“, Госпођа је посматрала једва видљиве напрслине на плафону које су стерилној атмосфери болничке собе давале живост. Сећала се свог последњег боравка у болници, када је једва извукла живу главу... Данас је дошла по свој, ако је веровати болничком проспекту, *new life*... Док је примала анестезију, потпуно свесна почасте којој се некада смејала, а сада јој се предаје при чистој свести и здравој памети, осећала се као једно велико стовариште недобијених комплимената и празнине.

Опоравак је био брз, а одлазак из болнице још бржи. „Заиста сте дивни“, говорила је медицинска сестра своју реченицу из уговора који је потписала када је почела да ради, придржавајући Госпођи капут. Значи ли да је ово ново испеглано лице Госпође спремно да се поклони пред својим алфа мужјаком који кризу својих средњих година лечи у сатенској постељини жена које не бирају?! Са својом последњом надом ушла је у стан. У ходнику се мимоишла са супругом који је журио на свој вечерњи састанак. „Нешто мирише на јод“, рекао је и отишао.

ЕНГЛЕСКИ ПАУК

Живим на другом спрату зграде студентског дома у друштву једног паука. Упоран је... већ неколико дана покушава да исплете мрежу и да ми се опасно приближи. Ако погледам кроз прозор, видим, а понекад и чујем краве.

На столу увек имам довољно разбацаних књига. Некад су отворене, некад уредно сложене. Слика са венчања једног пријатеља на којој са доста шминке на лицу седим у загрљају некадашњег дечка налази се некако увучена, у делу собе где је шест штекера за струју. Слика често пада. Не знам да ли због струје која туда пролази или зато што он понекад помисли на мене или зато што никако не успевам да је чврсто наместим. Када користим рачунар, могу... уредно да је видим.

Млеко за тело, двесто грама кафе коју никада нећу отворити и четири кухињске крпе налазе се изнад слике. Два истрошена упаљача, јевтин парфем и огрлица коју ми је сестра купила, а на којој је испао један камен су на полици изнад.

Паук се копрца у сопственој мрежи.

БРАК

Купио ми је Борхесове кратке приче и написао посвету... да жели да и ја једног дана пишем тако некако... не знам за Борхеса... двоумим се да ли да га читам... знам само да Марко има небо плаве очи. Ја... мужа.

ХАРМС

Другарица Мира почела је да сече лубеницу. Лубеница је под ножем крцкала тако реско. Другарице Мира и Славица радовале су се сочној лубеници.

Друг Драган почео је наглас да чита једну Хармсову причу.

Другарице Мира и Славица почеле су да се звонко смеју и грицкају лубеницу.

Друг Драган је прешао на другу Хармсову причу.

Другарице Мира и Славица прешле су на по другу кришку лубенице.

Друг Драган је добио кришку лубенице, али још није почео да једе.

Другарице Мира и Славица су се толико смејале Хармсовим причама да су код треће кришке застале.

Друг Драган се мало загрцнуо од читања и прешао на лубеницу.

Другарица Мира се на трећој кришки загрцнула па је другарица Славица морала да је удара по леђима.

Друг Драган је немилосрдно прешао на следећу Хармсову причу.

Другарице Мира и Славица су се кикотале не престајући да једу сочну, као крв црвену лубеницу.

Друг Драган је штрпнуо од своје кришке лубенице.

Другарица Славица је довршавала своју последњу кришку.

Друг Драган је довршио трећу Хармсову причу и своју прву кришку.

Другарица Мира је почела да сече коре од лубенице за комшијске свиње.

Другарице Мира и Славица и друг Драган појели су целу лубеницу.

КАРБИТУША

Очева карбитуша виси окачена о греду под шупом. Ноћу јој долази слепи миш да разговарају. Јејина која лови мишеве „чардаклије” ослушкује њихов разговор. Чује како слепи миш каже; Нису деца крива што ту рђаш. Крив је рђав живот.

– Добро велиш – каже карбитуша и опљуне бренер.

Миш „чардаклија” искористи тај моменат и умакне под греду. Јејина се опсује и одлети.

Слепи миш осети како је захладнело, па се вине ка звездама, мислећи да су жар.

ИГРА

У башти ресторана на градском тргу, видех две разигране и раздрагане гугутке.

У заносу нису примећивале светлуцање росе по столовима и столицама, као ни комадиће стакла од разбијене чаше.

Уплаших се да би се могле повредити па им приђох. Нису обраћале пажњу на мене.

Када се удубих у њихову игру, приметих, како од комадића стакла праве минђуше.

Сунце је брисало росу. Ветар је котрљао шарени балон преко трга. А оне су додавале минђушу једна другој.

ПРИЧА 1.

Пребројао сам редове и слова, лажем. Заправо, размишљао да треба да пишем на екавици. Кажу да чоколада позитивно утиче на менталну активност, тренутно ме у томе омета. Заправо, немам појма о чему да пишем па ми ограничење „дужине” текста неће представљати ни најмањи проблем. Како написати причу а да она нема тему. То не знам јер се тема ове приче већ појављује, а та је недостатак теме. Мислио сам и написати три приче, како и допушта конкурс, али већ сумњам у то. Упс, почињем говорити замишљеном саговорнику. То није добро јер ни ти он не постоји. Можда.

ПРИЧА 2.

Друга прича већ замара. Мислим да ћу направити три повезане приче. Уколико не успијем, увијек ми остаје прва... тренутак ничега. О томе бих сада, али не успевам нечим описати ништа. Празнина је поприлично прецизан опис тога ничега. Могу ли за то рећи да је то лутам према квазифилозофирању. Крај.

ПРИЧА 3.

Ово је требало да буде трећа прича.

СЛУЧАЈ ИЗ ЖУТЕ ШТАМПЕ

Јуче је кинески председник Су Тонг изјавио за жуту штампу да ће обезбедити продужетак Кинеског зида који ће служити скретању свих могућих тема у доброме смеру. У томе га је подржао један пас и два слепа човека од којих је један био убица.

Предлог је и даље на разматрању, али се Кинези још увек праве Енглези. У сваком случају, Су Тонг (а не бисмо много погрешили уколико би то био и Ћинтао Синђанг) је мислио искључиво на добре ствари. Кинези само треба то да разумеју.

Сутрадан, грађани делова Кине блиским зиду, нису затекли ништа... Уместо тога, зид је освануо на сасвим другом крају света. Усред Холивуда, посред дворишта у ком живи глумачки брачни пар Квини Дојл и Манны Хојл. Сваки медиј дао је различито саопштење, а почеле су да плуште и оптужбе.

О БИЦИКЛУ И ПОМОРАНЦАМА

Ко је у оно време имао бицикл – био је главни. Сти-
зао је куда год му се прохте. Ја сам недељом јурио у Четвр-
то село – код Миљке.

Пре поласка мати би ми пружила поморанцу:

– Подај девојци.

Возећи по неравном земљаном путу, брзином од пет-
наест километара на час, размишљао сам: „Можда ће се
Миљка за мене удати, а можда и неће...”

И појео бих поморанцу. За сваки случај.

БЕГ У ПРОШЛОСТ

Понекад у прошлости, тражећи по успоменама, проналазимо неке ситнице, поједине особе и догађаје. Чепркајући по сећању, у нади да ћемо неке од наредних дана моћи да обликујемо налик овима које себично чувамо у свом сећању, покушавамо опет да осетимо њихов мирис и укус, да препознамо нијансу расположења које смо тада имали, осећали. И често, када се осећамо слабо, лоше, ми у мислима направимо корак у жељени део прошлости, подсетимо се оних ствари које су нам се некада чиниле толико јакима и то нам помогне да макар део те снаге пренесемо у садашње време.

ПРИЧА О УМОРНИМ ДУШАМА

Уморни људи не гледају на сат. Они не журе. Уморни људи споро размишљају и неодлучни су. Уморни људи имају проблем са сном. Они више не умеју ни да сањају. Уморни људи имају уморан поглед. Они превремено старе. Уморни људи имају недостатак снаге и воље. Али, нису сви уморни људи одувек били такви.

СУСРЕТ БАЈОНЕТА КОД ВЕРДЕНА

Један одовуд од њемачке стране, драги одонуд од француске, два су пошла равно и задивљујуће смјерно, потркавши се који ће којег брже мимоићи.

Друга два су стремила тако што је њемачки оног отуд гледао да надскочи, надвиси, а онај овом да подиђе.

Један француски рачунао је на то да овог одовуд за-вара и збуну, али ће и овај њега покушати да надмудри. Како први удари, други ће сасвим друкчије.

Два су се разминула косо унакрст, као да дочаравају слово икс.

На једног са запада што је долазио равно обрушила су се два, онако с ниска.

А отуд овамо на једног – три. Један с висока а два, рекло би се, више са страна.

Један њемачки је напредовао засад упразно.

Два су се додирнула самим оштрицама, чисто један драгог брусећи.

Два се дотакла онако лакше, њежније, као да се међусобно брију.

А два су клизнула један по другом некако глатко и њежно, милујући се као у највећем љубавном заносу...

ДЕВЕДЕСЕТ ПРВА

– Ха, пријатељу, како изгледа теби, реци ми, ова наша ситуација данашња? Како ти се чини ово, ха? Ова му-тљавина и петљавина, ова бука и галама, расправа. Шта велиш, куд води све ово и шта ће бити? Де, можеш ли ми ти шта рећи?... Ма пукнуће, немој зафркават. Видиш... тамо

Словенија неизоставно иде – неће више заједно. Ако се Словенија отргне, и Хрватска ће за њом. У том случају по Босни ће бити повуци-потегни. Овамо, Косово се већ одавно покушава отети. А Србија се осјетила па таласа... Нико то не размрси, шта причаш. Бјежи, не зезај. Ма пукнуће, кад ти кажем. Силе нема! Ух, пукнуће, немој зајебават.

ПОДСМЕХ

Јуче сам последњи пут била у ЗОО врту.
Једва издржах подсмех у погледу женке кенгура.
Гледала је о раме обешену, моју празну торбу.

ЖЕ Ћ

Предалеко је синоћ оставила чашу са водом.
Плашећи се да у немирном сну не покваси лампу,
миље, сточић.

Ујутру је пробудио смех. Лампа, миље и сточић у
глас су се смејали њеној жедној ноћи.

КОЛИКА ЈЕ МОЋ ХАИКУ ПОЕЗИЈЕ

Чувени јапански песник из осмог века, Букакара, изрекао је једном приликом, то јест једном специјалном приликом, у ствари на самој самрти, док је умирао од уједа отровног лептира, реченицу која ће доста векова касније бити потпуно погрешно протумачена. Умирући песник завапио је у свом последњем, уједно и најславнијем хаикуу:

Погледај трептај крила лептира:

Он у себи носи заметак

Смртоносних олуја!

Не схватајући лепоту ове метафоре, млади метеоролог и теоретичар хаоса са Смитсонијан института, Џон Смит, 2094. прославио се у научним круговима смелом хипотезом: снага урагана који су од почетка 21. века пустошили америчку источну обалу у директној је корелацији са бројем новорођених гусеница једне врсте лептира у прашумама Конга. То је и доказао својом бриљантном формулом: $St \leq 3\sqrt[7]{8(Nnbc+1)^2}$, где је **St** јачина торнада (strength of tornado) изражена у терањугнима, а **Nnbc** број новорођених гусеница (number of newborn caterpillars) по квадратном инчу.

Не схватајући лепоту ове метафоре, амерички председник Бил Обама Буш IV бомбардовао је хидрогенским бомбама Конго, тада већ у јапанској зони интереса.

Не схватајући његово несхватање, Јапанци су лансирали своје ракете...

И ето, колика је моћ хаику поезије...

ДРАМСКА БАСНА С ПОУКОМ

А: Познати руски социјалистички писац Максим Исповедник, овај, Максим Горки, изјавио је једном посебном приликом:

– Човек, како то гордо звечи!

Б: Не, неће бити да је тако. Мислим да је правилан цитат:

– Човек, како то горко звучи...

А: А, не, не, не... Мислим да ће ипак бити...

– Човек, како то супер звучи!

Б: Није, него:

– Човек, како то болно чучи!

А: Чучи?

Б: Чучи!

А: Тучи!

Б: То је рекао Ориген! Мучи!

А: Гучи... Овај... Звучи! Звучи!

Б: Звучи?

А: Да, звучи...

Б: А, да, да, да.... Звучи... Да... Али горко, је л' да?

А: Не, не, не...

Итд.

Наравоученије ове басне:

Рекох у срцу свом за синове људске да им је Бог показао као да су стока.

Јер што синовима људским то бива и стоци, једнако им бива.

Како гине она, тако гину и они, и сви имају исти дух, и човек ништа није бољи од стоке, јер све је таштина.

Проповедник, 2: 18-19.

СУНЧАНИ ЗИМСКИ ДАН

Има ли љепше ствари од сунчаног зимског дана?! И док сам некад у ранијој младости хтио да такав дан што прије заврши, сад желим да он што дуже траје. Зашто ми је тако лијеп дан изгледао тако иритантно суморно? Можда зато што сам све проблеме хтио ријешити одједанпут, једним потезом, као у ТВ-рекламама, гдје неко просјечно средство за чишћење њежним додиром постиже драматичне учинке и оставља бијели чисти траг за собом. И посао, и љубав, и здравље, и још којешта, само једним потезом...

А онда, мучило ме и то што сам желио бити сигуран јесам ли одабрао „прави пут“, а чињеница да сам још увијек жив и прилично здрав довољно увјерљиво свједочи да сигурно нисам изабрао посве погрешан правац.

У бити, само треба остати на цести и не чинити крајње погрешке, а остало је препуштено тренутном ступњу самосвијести, ступњу емоционалне интелигенције и посве случајним околностима. Човјек никад не може бити посве сигуран ни у што, премда каткад може остављати супротни дојам. Па тако ни да ћу у неко будуће вријеме овај један те исти предиван сунчан зимски дан, доживљавати на исти начин као данас.

ПРИЈЕВАРА

Успјешно скривам своје пијанство, или се само прави да не види. Данас је тешко разлучити тко је пијан, а тко није. Сви реагирамо сувишно до крајње границе и претјерујемо с покретима.

Као и по обичају, води ме у оближњи кафић гдје нас нитко не познаје. Или нас бар донедавно нису познавали. Мислим да нас чудно гледају. Мислим да мисле да сам курва.

Антонио непримјетно ставља своје ноге између мојих. Не усуђујем се гледати нигдје осим у његове очи. Знам да нас чудно гледају. Као да знају да његова жена вјеројатно пише задаћу с Матком, а да мој драги вјеројатно спава. Вечерас је још једна од оних ноћи када ништа није важно. Похлепно упијам призоре његове бесрамности док пропада међу мојим кољенима. Нека пропада. И ја пропадам, сви пропадамо.

Док његова жена вјеројатно пише задаћу с Матком, а мој драги вјеројатно спава.

КЊИЖНИЧАРКА

Што да кажем о себи? Већ пар година радим у књижници у основној школи. Не волим дјецу, сама дјеца знају да их не волим, али се трудим не показивати то превише. Ипак, одувијек сам хтјела радити у књижници у основној школи. Зашто? Зато што дјеца долазе само под одморима, што ми оставља довољно времена за читање књига. Осим тога, књиге се у књижници односе углавном на лектиру, па се не морам мучити око памћења њихових аутора и мјеста

гдје се налазе. Дјеца су увијек пристojна јер сам старија од њих па ме морају поштовати, а наставници и остало особље школе не долазе често у књижницу, или уопће не долазе. Наравно, дражи су ми ови други.

Када се желим социјализирати, купим боцу водке и разговарам с мртвим Буковским.

САМО КУРВА

Имам двадесет једну годину. Он има педесет три године. Заправо, не знам колико има година, али мислим да има педесет три.

Данас ме је имао, јер сам иста као и сви други. Кошуља му се осјетила по зноју, уста по досади, а ја сам била иста као и сви други. Курва која се продаје за Посљедњи танго у Паризу. Или само курва.

Није ме имао. Додире су му били груби као и пете. Не, није ме имао. Он мисли да ме је имао. Он није Марлон Брандо и ја нисам Maria Schneider. Нисмо у Паризу. Имам двадесет једну годину, он има педесет три године, жену и дјецу, а сад је увјерен да има и мене.

Мој дечко има двадесет три године.

ЧИМЕ СЕ БАВИМ

Волим да се возим јавним градским превозом. Због тога готово никад не возим кола у граду. Избегавам и такси, ако могу. Некад користим аутобус, некад трамвај. Највише волим метро око шест сати по подне. Метро с невероватном количином људи у њима, с гроздовима људи. Онако, згужваних и знојавих. Само врата се затварају по пет минута. Враћамо се с посла. Идемо кући достојанствено: како приличи људима. Један другоме на глави.

ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА ПРОГНОЗА

Наш деда, од пре неки дан стогодишњак, пао је с трешње високе десет метара. Приликом пада сломио је неколико ребара и кичму. Одмах је пренет у болницу где је оперисан али, с обзиром на његову велику старост, не верују да ће остати у животу.

СУРОГАТ

Госпођица Ева устаје, признаје да је у више наврата имала сношај са мушкарцем.

Комесарка за заштиту потрошача у секси-шоповима се накашљава, каже да је страшно да данашње жене замењују љубавне машине овим назадним створовима.

Комесарка за регионалну политику скида наочаре, каже како сматра да су узрок томе трауме из детињства.

Комесарка за здравље нације прекршта ноге, каже да дете гладно љубави њен недостатак касније надокнађује необичним облицима сексуалног понашања.

Комесарка за полне односе стеже ташну на крилу, каже да мушкарци на неки начин постају утеха и за бол због неуспеха у каријери.

Комшиница нервозно додирује своју огрлицу, каже да је несрећна Ева одувек била сумњива када је реч о сексуалној склоности.

Госпођица Ева притиска рукама груди, каже да онај ко није јео са мушкарцем од сто килограма и купао се са њим не може да је разуме.

САУЧЕШЋЕ

Спасоје, Лазар и Душан. Иду. Кораком успореним.
Један за другим. Ћутке. Руке на леђима. Прекрштене.

Стрепимо. У чију ће кућу заћи. Гласе донети. Црне.

Улазе. Називају Бога. Седају. Сви на једну страну.

Спасоје најстарији. Први проговара. Како и доликује.

Марко, да ти је здрава глава. Панто ти је погинуо!

Марку брци заиграше. Уфитиљени. Ужутели од дува-
на. Требињског. Ни грча, ни бледила. На лицу титраји пла-
мена. Са огњишта.

Стоја. Мајка, Црногорка. Не тужи. Као сестра Батри-
ћева. Не претура руку окрвављену. Као мајка Дамјанова.
Зацвиле. Испотиха.

Марко се обрецну. Ћути! И отишао је да погине!
Мук.

Панто залеже са бредом. На Граховцу. Брду наспрам
мора. Сињега. Тамо где је млађан нарове калемio. И девој-
ке китио. Смиљем и босиљем.

Немац му чело расвета. У црвено.

Траве га закрилише планинске. Над гробом му лахо-
ри. Ружа ветрова.

ГЛОГОВ КОЛАЦ

Вијуга. Издужена. Величајна. Печати јој искочили.
На телу набреклом.

С пута се не склања. Заузела право. Првенства.

Плашљивац дрхтавим рукама колац дохвати. Глогов.
Прободе. Гмизавац спласну. Из уста разјапљених птица
прхну. Перја смоченог.

Уби змију. Чуваркућу. Што по земљи гмиже. Птицу ослободи. Летача небеског.

Човек се умеша. У појаве исконске. Да он пресуђује. О животу и смрти. Закон прекрши. Природни.

Мирослав Стаменковић

додај ми шибицу, упаљач, било шта,
да потпалим ову пећ
и скувам себи једну супу из кесице
моја пећ ради на плин, ниси знао?
а дуго си овде
да, ти не куваш, све то имаш на градилишту
а не пијеш ни кафу ни чај
нити имаш кафу
а немаш ни гостима да скуваш
узимаш моју
чудан си ти човек
шта радиш са својом платом?
шаљеш кући?
добро... мало смо се упознали

оно што (случајно) згазимо то нам се залепи за ципелу (деца воле да газе мраве, одрасли и мраве и велике бубе – зато што се не боје)

оно што убијамо (организовано) углавном то и једемо (понекад и облачимо)

јебемо ко шта воли
радимо (већина нас) и правимо се да је све у реду
„испред носа ти је продавница... Добро ако је и мало даље, прошеташ се!“

„није тако далеко аутобуска станица“

„погледај моје сисе, каже ми једна а нема сисе“

„станујемо поред баре и бензинске пумпе, али запрашују комарце а за ово друго... А где други станују? а овде је јефтино (а знаш у каквој смо ситуацији и какве нас обавезе очекују)“

у фирми где сам радио двадесет три дана био је сат на зиду, изнад врата, који је престао да ради 10-15 минута пре мог почетка разговора за посао (седео сам у фотелји и стално сам гледао у њега и чекао 8.00 да дође бизнисмен). нико никад није купио батерију од једног и по волта.

ЈЕДНОГ ДАНА

- Тата, а Мики је добио бицикл са помоћним.
- Шта помоћним?
- Са помоћним точковима, онако два са стране... пла-

ви.

- Добићеш и ти.
- А кад?
- Једног дана.
- А кад једног дана?
- Једног дана кад постанемо буржуји.
- А 'оћу добити и једну куцу? Кућног љубимца?
- Добићеш. Добићеш и куцу и јагњад, пуно јагњади.

И једно теле и ждребе и свашта.

- А имаћемо и наше двориште?
 - Имаћемо.
 - Једног дана?
 - Једног дана.
 - Тата, а кад ћемо ми постати божури?
 - Хм ... божури... одакле ти та реч... божури... Поста-
- ћемо, сине ... Сви ћемо, сине, постати божури, сви једном постану божури. Па ћу, ако да Бог, прво ја ... бити божур, па мајка ... па тако ... редом.
- Једног дана?
 - Једног дана.

НИЈЕ

(ЕПИТАФ СА ДАЖБОШКОГ КАМЕНА)

Ти, што читаш, знај:
и умрех у заблуди
да је љубав од смрти јача.
Није.

ДОН'Т ШИТ

- Е, да ти донесем један це-де да га пробамо код тебе?
- Откуд теби це-де?!
- Ма нашао сам га на улици.
- На улици?!
- Да, бре! Био у некој кеси, били неки празни омоти и тај це-де. Мислио сам да га пробам код тебе пошто једини имаш компјутер у селу.
- А какав је то це-де?
- Ево види, нодупт.
- Аха, No Doubt. – *Уфф, како да га откачим. Прошли пут кад је свраћао, сморио ме за медаљу.* – Знаш како Јовице, ја баш и не волим No Doubt.
- Ма дај, Стив, само да пробамо.
- *Смисли неки глуп изговор, брзо!* – Ма ко зна какав је то диск. Не смем ја то да стављам у комп, гарант је пун вируса.
- Ма нема да бринеш, однећу га кући и обрисати ракијом.
- *Уфф – да јебем матер оном што изгубио тај усрани* No Doubt!

ХИЛМ

Ако она оде у Београд да заврши школу, неће се вратити. Био је тамо, није му се свидело, вратио се у село. Жене се прилепе за град. Науче да се облаче, нађу другарице, излазе. Ретко се јавља, онда наиђе неки напарфемисани магарац. Више се не јавља. Знао је из приче другара са села. Њему је лепо, купио је трактор. Земље има много. Девојка му лепа, паметна. Мада млађа девет година и мало стидљива. Сад хоће да учи. Откад сви знају да иде, мајка га сажаљиво гледа, спрема све што воли, без речи га трпи. Ускоро треба да је код Весне. Родитељи јој иду код бабе, остају бар једну ноћ. Он воли њену бабу.

Чуо је мајку како излази напоље. Устао је и отворио једну од њених кутија. Узима иглу, танку и кратку, једва је држи у руци. Пробада кондом, баца иглу, облачи се. Кутија са кондомом га пече у цепу. У њену кућу улази без куцања. Гледаће ТВ дуго у дневној соби. Мазиће се, увек заврше голи. Сада у дневној нема никог, гледа збуњено и чује радио из њене собе. Чекала га је лежећи гола на белом чаршаву. Мозак му се скуп и искључи се, свака дланица се усправи желећи да види шта се дешава. Само је легао и узео је. По навици извадио је раније, виде јој очи. Она је гледала како мали бели поточић прави језерце на њеном стомаку.

ТРИНАЕСТ СЕМАФОРА

Малочас, у трамвају, момчина скоро од два метра, леп као лутка, звиждукао је весело једну познату песмицу.

Код првог семафора у нашој улици, трамвај се зауставио и возач је изјурио да купи цигарете у трафици. За њим је изашао и онај момак, па се одједном, ту на наше очи, пресамитио на пола. Тако погрбљен извукао је из џепа неку згужвану капу, раширио је скроз, а затим се лагано пришуњао гомили што је на прелазу чекала да се упали зелено светло.

Уделите сиромашу. Не жалите, браћо! – чуо се његов завијајући глас, кроз одшкринут прозор трамваја.

И нису жалили. Личио је на куче коме су пребили шапе, па су чак и средњошколци, његови вршњаци, убацивали по нешто у капу.

Кад се семафор зазеленео, пожурили су пешаци на другу страну улице. Сви, осим „сиромаша“ који је остао на тротоару и бројао паре. Са задовољним смешком убацио их је у леви џеп панталона, а капу вратио у десни. Затим се мирно усправио, и паралелно са трамвајским шинама продужио некуд.

Неће брзо стићи. Па, само у овој улици има тринаест семафора.

ПРВИ ПУТ

Нестрпљиво је дочекала његов први осмех. Чула је иза леђа његово прво гугутање. Изнудила је прву реч. Видела је када је први пут дохватио цуцлу скотрљану на јастук и ставио у уста савршено. О, каква је радост била кад је први пут хтео да се поигра с њом – она је била циљ његове прве акције коју није наменио себи. А када се први пут осудио на трапаву шетњу од троседа до фотеље? А кад је почео да шуца од смеха и узбуђења на рингишпилу? А очи које умало да му испадну од чуђења кад се сусрео са великим плаветнилом мора?

Није смела ништа да пропусти: ни прво криво колено, ни први одлазак код зубара, ни први смоки подељен са животињама зоолошког врта...

Једном мораће да попусти. Осећала је крај, па њена пасија је метастазирала у све ширим концентричним круговима око њега. Тешким срцем је знала да ће да заврши тај списак. То ће да буде први пут да остави сина потпуно у божјим рукама.

ЈАСНА ПОЉАНА

Добих лепу прилику да промовишем нову књигу у Москви. Одмах позвах старог знанца – обојица смо још у гимназији гутали руску књижевност – Пушкина, Љермонтова, Гогоља, Достојевског, Толстоја...

– Хоћемо ли посетити Јасну пољану? – упита одмах, са сугестијом и надом у гласу.

– Како да не! За руске појмове, двеста километара су околина града, као за Београд Авала.

Промоција је, уз солидну посету, лепо протекла, мој колега је надахнуто говорио...

Неколико дана по повратку у Београд, појави се у нашем великом дневном листу његов велики текст о путу у Русију. У први мах ми би криво што није поменуо моју књигу и промоцију – сав је био посвећен Јасној пољани. Постепено се смирих. Ко сам ја према Толстоју?!

ЈЕДНОГ ЈУТРА, УПРАВО ОКО МОГ РОЂЕНДАНА

...сред једног уобичајено безнадежног лета, седе велики Шилер и бесмртни бард /му, нам/ Гете, на пензионерској клупи врх Калемегдана и хватају зјале, што им сјајно иде од руке. То се у ученим круговима зове: контемплација. Наилази млади пар у жучној свађи. Тик пред њиховом клупом застају, девојка разваљује кроше момку, који јој узвраћа умесним аперкатом, за сваку похвалу. Онда одлазе, у различитом правцу и смеровима. И стога ће се увек изнова сретати. Њих двоје. Шилер ће, након извесног времена Гетеу: „Видиш, маестро, тако бих ја тебе.“ Питање које лебди у ваздуху и које се нужно намеће је: на који израз физичког изражавања осећања Шилер мисли – први, девојчин, или онај ини, потоњи, момачки. Но, о томе каквом другом згодн/иј/ом згодом.

ХЕРОЈ

Кад се вратио са ратишта, из Босне, са собом је донео само сиви шлем и окачио га на клин. уз саму икону свете Петке. На шлему се јасно распознавало грубо улубљење на левој страни. О рату никада није причао. Наставио је да копа глину у мајурској циглани, као и пре рата.

На питање да ли је шлем оштећен куршумом и зашто га држи поред свете Петке, невољно је цедио кроз зубе:

– Није, него 'нако... Ударим га будаком, док сам коп'о ров иза Мишеvine.

ДА НЕ ВИДИ СВЕТАЦ

Кад попије, признавао је да је ипак запалио школу у којој је научио прва слова. Попнем се на таван, каже, а оно стари дневници. Около цијучу мишеви. Иза оцака учитељ сакрио две слике. На једној Дража а на другој Алија. Сиђем доле, у учионицу, а оно сви прозори полупани. Бела завеса вијори на ветру. Прислоним упаљач на једну. Она пластична, одмах подухвати ватру. Нисам се бојао да ће ме неко видети. Бојао сам се само да се не појави однекуд по којни учитељ Миливоје. Поштов'о сам га к'о оца рођеног. Никад ме ударио није. Не би мог'о да smanем свеца!

ПОПОДНЕ

Читаво поподне је провео тик уз воду. Спарни дан је лагано протицао, па је уморна површина давала свежину неопходну да се примакне крају и претопи у вече када врелину пресеца лагани ветар са реке. Ни о чему није размишљао. Само је седео заглаван у жубор. Околно цвеће је заносно мирисало, птице певале своје поподневне арије, а озеленело грање лешника даривало спасоносну хладовину. И овај дан је сличан осталима. Све је спокојно, ништа не нарушава мир, чак повремени необични звуци доприносе нирвани. А онда ју је угледао. Летела је изнад њега и зујала баш као и све осе. Хитро је испружио свој дугачки лепљиви језик право ка њој. Већ у следећем тренутку више је није било. Кратко је седео непомичан, а онда је ускочио у воду и завукао се испод камена.

БУКЕТ

Продавац ружа, који је читавог живота потајно био заљубљен у моју покојну баку, овога јутра ми је поклатио огроман букет мирисних црвених ружа које никада није имао храбрости њој да уручи.

ПРАКТИЧНА ПИТАЊА САВРЕМЕНЕ ДОМАЋИЦЕ

Како жуч из себе излити, а да притом срце остане не-уфлекано? Како срце од жучи уфлекано очистити да не остане мрља? Да ли га посути сољу, или прелити медом? Колико да одстоји?

Шта чинити са мрљом од жучи осталом? Да ли одозго налепити апликацију? Или ситним бодом урадити цветић?

Како даривати закрпљено срце? Да ли апликацију или вез истаћи, или забашурити? Можда вешто упаковати да се не види? Или истаћи као особеност и чар? Паковање провидно или мат? Украсни папир или кутија? Можда ковчежић са кључићем?

Наш народ каже: „Поклону се у зубе не гледа. „Е, није тако. Гледа се, и те како! Зато је можда најбоље срце не поклањати. Често се врати као неуручена пошиљка. Од дуга пута изгужвано, прашњаво и напукло. Иако на кутији лепо пише:

„ПАЗИ НЕ ТУМБАЈ! ЛОМЉИВО!"

ОБАВЕШТЕЊЕ

Овим путем обавештавам све оне жене које су неизмерно патиле због мене, чиниле неразумне ствари, купале се голе у реци, ваљале са мношћом по трави и киснуле испод тек олисталог дрвећа да сам одавно ожењен и да сам заборавио да им јавим како су оне само плод моје маште.

СУСРЕТ

Малопре сретох једног покојног пријатеља, пита ме када сам умро. Више зачуђен питањем него његовим присуством нисам знао шта да му одговорим, само одмахнух руком, али видех да ме је схватио, јер тешко болесном човеку није стало до приче. Има он својих проблема.

ИЗРАЗ

Прво га је искористила напирлитана водитељка. Затим га је, док је још био у ваздуху, зграбила певачица са дубоким деколтеом и одмах испалила као из топа. Певачица са најдубљим деколтеом га је одмах убацила у уста, репетирала језик и чекала крај емисије када га је испалила још боље и ефектније од колегинице. Онда је певачица са дубљим деколтеом и дужим ногама муњевито зграбила исти израз и мудро га сачувала до следеће емисије, да се не понавља.

НЕПРИМЈЕТНИ ПОГЛЕДИ

Неимаштина. Глад. Страх од глади. То је оно што се протеже људским умом када човјек доживи социјални крах. С временом он изгуби и пријатеље; једно зато што се већина пријатељстава темељи на користољубљу, а једно зато што се човјек у оваквим случајевима почне повлачити у себе и избјегавати оне вишег ранга који га почињу већ ружно погледавати испод ока – а то је велика већина.

И човјек се тако нађе на нули или можда испод нуле када нема ама баш ништа и препуштен је сâм себи. Господин Г. почео је тако скупљати отпатке не би ли утишао силно круљење у желуцу. Сада, након неког времена, више се не обазире на упитно-сажаљиве погледе пролазника. То су они тзв. случајни погледи, јер нитко није желио да се примјети његово одмјеравање скитнице. Баш је такве господин Г. знао препознати и највише их је мрзио. Та сâм је знао да се баш сватко може наћи у његовој ситуацији; од једном и скоро па непримјетно. Знао је да у једном тренутку човјек може имати баш све, а у сљедећем апсолутно ништа. Човјек постане одбачен и бори се. Бори се од тзв. „непримјетних“ погледа.

ТРАЧНИЦЕ ЖИВОТА

Самоћа. Осама. Несхваћеност. У дубини душе чучи особност збуњена, згурена. Потпуна промјена. У правом свијету популарност, жамор, хистерија; а сада неразумијевање, одбаченост, осама. Два различита свијета у једноме животу – иронија. Трачнице животне жељезнице различитих смјерова.

Маја Урошевић

НЕМИ ПОСМАТРАЧ

Гледала је кришом кроз кључаоницу свој живот.

Једног дана, када је била већ сасвим матора, скупила је сву снагу из свог старог и изнемоглог тела и крочила у свој свет.

Преплављена јаким емоцијама, срце је само стало.

ШКОЛА ЖИВОТА

Вратила сам се кући, мајстор је угасио грејање негде код Земуна. Таман је глава кренула да ми пада.

Вратила сам се кући, откључала врата и затекла све како сам и оставила. Здравом кућице, ево ме опет, рекох наглас. Окренула сам листове на календару и подесила датум.

Легла сам под туш и затворила очи, све време од шума воде умишљајући да је звоњава телефона.

Устала сам и боса отишла у собу приметивши прашину на паркету, ипак ме није било неко време. Вратила сам се, помислих.

Када сам се уморила од чекања, узех телефон.

Нашла сам се у пролазу са девојком која ми се свиђа. Рекох јој: хеј. Вратила сам се.

Тражила сам промену на њеном лицу или телу. И све, нажалост, беше као и пре.

ПОСЛЕДЊИ ТРЗАЈ ТЕБЕ И МЕНЕ

У паралелном свету и даље си ту. Јутро нас и даље осветљава у пару.

Ја и ти против целог света? Не. Боли свет уво да ли постојимо или не. Узвраћам му истом мером кад ноћу треснем вратима.

У стварном свету не говориш са мном. Узвраћам ти истом мером. Једино што упорно проклизава у свест је твој мирис. Мала, кажем већ избледелом обрису. Како си лепа.

У паралелном свету, мекоћа твоје коже и тело исто као моје под прстима. Како си лепа, кажем.

Друга Нова година и петарде убијају све што мрда.
Водимо љубав.

Ја не верујем у дуге приче и узалудна објашњавања.
Верујем у чисти рез за крај.

Сада је прилика. Хајде да се растанемо како смо се и
нашле. Хајде, мала.

Будим се између паралелног и стварног света.

Ако сањаш да је неко умро, дуже ће да живи. Ако са-
њаш другарицу, зваће те ујутро.

Ако сањам да си ми исписала „љубав“ преко ребара,
онда... Онда снови пред недељу не важе.

КО ЈЕ БАШ-ЧЕЛИК ДАНАС?¹

Она се цело вече љуби са њим у клубу. После му не даје број телефона. Она је Баш-Челик.

ЗЕМУНИЦА

Жућа Земунка, зашто би ишла степеницама.
Покахонтас, краљица ракуна.
Шеташ се са Гуараном у раци по ходницима факса,
Док Наложени балави за тобом.
Вечито ме зезај за Секу Алексић.
Као што ћу и ја тебе за општину рођења (Савски Ве-
нац – рођена Београђанка).
Тукли смо се на мору 2007. г.
И заједно ишли на припреме.
Тада си ти била „дете-металка са танким прстима
и црним лаком на ноктима“ која иде са таблом везане косе
и погнуте главе.
Сада се супер дружимо.
Ајде да заједно отворимо биро.
У некој кући.
Све сам смислио:
У приземљу ће бити фотокопирница са плотерима.
На првом спрату психолошка ординација.
На другом наш биро.
Трећи издајемо.
До тада, Земунице,
Чујемо се по MSN-овима.

¹ Кољквијум на трећој години архитектуре.

НИРВАНА

Тешко ми је! Много... На шта се своди овај живот? Пет минута среће, пола сата плакања. Већина људи би рекла да нисам нормалан, да цео свет жели да буде ја, али ипак се осећам јадно. Имам новац, славу, породицу... Све што је потребно за срећу, али... Ја умирем! Можда је то и разлог што сам се одлучио за... Тешко ми је да то изговорим! Такве људе сам до сада сматрао кукавицама, а... Ја сада то радим. Узимам пиштољ. Е па, људи, толико о Курт Кобејну.

Сада спуштамо завесу!
Заувек!

ГОСПАР ОД БРЕСАКА

У хладу платана старац са сламнатим шеширом, изблиједилом мајицом, бермудама и исусовкама, сједи поред гајбице зрелих брескви и рјешава укрштеницу. Не диже главу ни када се купачи очешу о његова плећа.

„Пошто брескве?“ – упитах га у пролазу, скривеног погледа иза „Police“ сунчаних наочала.

Погледа ме тромо и лице му доби гримасу као да је видио уцрвало људско месо на температури преко тридесет пет степени, са ројевима муха у очима, носу и полуотвореним устима из којих излази набубрио љубичасти језик.

„Јесам ли рекла нешто увредљиво?“ – упитах га.

„Нису на продају!“

„Је ли то моје паре смрде?!“

„Имаш новце, ал’ не дам их свакоме, јер сам госпар од бресака! Три стољећа долазим под овај платан и упознао сам добро и људе и брескве!“

ПИСМО

Неумивена, са праменовима туге у коси, јеца крај прозора. Из тог угла за плакање назиру се пруга и ливада којом јуре мусава деца. По ко зна који пут чита исто писмо.

„Слушај, ти, женска гадуро, најобичнија спонзорушо, ја сам од тебе направио манекенку, а не они тамо што те воде као мечку од ревије до ревије. За твоје силиконе, разне лифтинге и пирсинге дао сам гомилу пара и навукао ангину пекторис. Дан и ноћ таксирам Ибарском магистралом да бих платио некакав фешн бук. Ко ме шиша, а?! Губи се из мог малог говњивог живота!“

У тополама клепећу роде, ускоро ће мрак. Укључује телевизор: Парламент прекинуо рад, Руси ушли у Грузију, полиција на Ибарској магистрали, пронашла тело таксисте у слупаном возилу. Све је вест. Смрт је вест.

Попут корњаче увлачи млечни врат у оклоп од четири црна зида и тоне у снове од меда.

ДУЋАНЦИЈА

Старац са ожиљком на левом образу седи у углу бакалнице „Квалитет“. Издише у трзајима и последњи пут размиче завесу сећања. Ослепоо и немоћан милује тезгу од славонске храстовине са које је време свукло сјај политуре. Опипава плочицу од бакра – ту је уметнички столар Капла-ревић утиснуо своје иницијале 1901. године. Рука му дотиче и прецизну вагу немачке израде, уникатну, са чипкастим постолем изливеним у бронзи.

– Ко ми је испразнио радњу? Држава! Ко ми је одузео робу? Држава! Ко ми је отео дућан? Држава! – његове последње речи нестају у празним рафовима где још станују мириси чоколаде, ваниле, ратлука и ментол бомбона.

У вароши је пазарни дан. Испред кафана, у дрвеним коритима препуним леда продаје се оранжада. Господа купује цвеће и вруће сомуне са ђевапчићима. Поред излога промичу удаваче и смеју се. Дућанџија умире тачно у подне.

О томе ће кренути прича по чаршији. Заборавиће га до поноћи.

НА ШТАПУ ЖИВОТА

Све има своје. Тако и Бог стварајући Земљу, одредио је четири стране свијета; рађање сунца, воду – Исток, умирање сунца, зрак – Запад. Сјевер и Југ, хладно – тло и топло – ватру; и у томе као врхунац поставио је човјека, да сам човјек повеже те крајње тачке и да простор свог дјеловања усмјери за добробит људи.

А људи, умјесто да пораде на себи и на своме зближавању, распирили су похлепу и распламсали стање а изгорјела љубав из пепела рађала је мржњу.

И тако тај наш свијет и ми данас у њему види се да идемо равно у п. м. А има ли повратка? Богме има. Будимо праведни и приснији а као упозорење свима истакнимо то на штапу живота.

ТРЕЋЕ ТИСУЋЉЕЋЕ

Прохујале су године од када је мисионар Запада крене на Исток а мисионар Истока на Запад, да се Исток и Запад договоре како даље. Свој мисионарски поход нису ником откривали, али у кршној Лици, у крчми гдје су истовремено одсјели, нису одољели а да не загризу у једру јабуку звану Ката Личка. И Бог зна гдје би тај загриз стао да Кате отац није то примијетио па своју кћерку, ни криву ни дужну, укорио ријечима: КАТО ЛИЧКА ПРАВО СЛАВИ.

У души с трагом којег урезаше те ријечи и опијени љепотом Кате Личке мисионари су стигли на своја одредишта. И кад је, између осталог, представник Запада упитао мисионара Истока; а какво име дати кршћанству; у њему је снажно заиграло – Като Личка, те у једном даху изгово-

ри: КАТОЛИЧКА. А мисионар Запада одговарајући на исто питање представнику Истока у души осјети; право слави, те брзином муње прозбори: ПРАВОСЛАВНА. И тако једна ријека потече на двије стране. А јулијански и грегоријански календар учинише своје.

И за треће тисућљеће, ето, остало је да ускрсне Ката Личка, да њезин „гријех“ исправе сувремене комуникације како би се ујединиле све вјере Свијета да у кршној Лици на Плитвичким језерима изграде Светиште Мира. Да се човјек уз помоћ Бога напоскон издигне на пиједестал Човјека.

ПРОКЛЕТСТВО ВИШИХ ИНТЕРЕСА

- Шта она деца раде?
- Играју фудбал.
- Али... Како тако... Сама...
- Па... сама.
- А где су им родитељи?
- Код куће. Гледају фудбал.
- А ко их чува?
- Нико!

Дечак са Косова био је збуњен одговорима. Дечак из Београда био је збуњен питањима.

Гадости одраслих заиста су збуњујуће за оне који не схватају „више интересе“. У било ком делу света.

БОЈИМ СЕ ЧОВЕКА

Аутобус стаје на неком неугледном, сеоском стајалишту. Споља се чује женски глас, мало чудан, нападан:

– Добарвече мајсторе! Је ли, је л стајеш у (па рече име неког места)? Стајеш, е хвала Богу! Смрзо се овде чекајућ.

Када се жена појави, одмах се видело да је благо ментално ретардирана, па путници почеше да је загледају и да се подгуркују. Њену појаву доживеше као забаву и прекраћивање досаде. И као што то обично бива, из гомиле се издвоји најглупљи и поче да је завитлава. Она не примећује, прича све више, а глупан наставља свој show. Пред аудиторijумом ни бољим, ни горим од себе.

Слушам. Ја гризем себи усне, а неправда ме гризе изнутра. Не знам шта бих са собом, па се окрећем двома девојкама: „Чему се смејете?“

„Па зар не чујеш ову будалу?“ Закупљене су својом тужном забавом.

„Коју будалу? Има их више у овом аутобусу!“ више нисам могла да се суздржавам. Осећала сам се поражено, постиђена због толиког недостатка емпатије на овако малом простору. Језик који сам до малопре гризла да не би наступио у афекту, сада се паралисао. Нисам имала храбрости да устанем, да викнем „Доста!“, да се сви упитно загледају у мене, да избадим из себе ту бујицу срама, неodobравања, критицизма. Нисам смела јавно да осудим бестидно. Ја сам се као последња кукавица уплашила од публике коју је онај глупан тако лако придобио и заинтересовао. Ћутала сам и слушала, ћутала сам и бојала се човека.

ПОГЛЕД С ПРОЗОРА

Човек без руке прелази улицу.
Жена са дететом носи свињску главу.
Дечаци издеформисаних лица седе у песку.
Курве без удова не губе наду.
Ти напрежеш мозак да схватиш о чему причам.
Зато твоје рекламе на билбордима никада нису имале
смисла.

ХОРИЗОНТАЛА

Неколико дана не мислим на њу. Добро сам се држао
све до сада.

Хладно је на овом бетону, док цигара догорева до пр-
стију.

Седим заробљен у сећањима, са укусом вишања. Пра-
тим црну тачку на хоризонту и чекам да са изласком сунца
почне да се назире њена силуэта...Уз олују и тужну мело-
дију трубе, песак улази у очи, а ова униформа са покида-
ним ордењем губи сваки идеолошки смисао.

ДАЛЕКО ОДАВДЕ

Покушавам да реализујем лажну наду у граду с дефи-
цитом поштених пара и искрених осмеха. У држави у којој
антиглобалисти возе хеликоптере, док неки пријатни људи
кризирају у својим говнима.

Бацам интегритет кроз прозор, у дим, у прашину.
Ионако долазе и отимају, у име закона.

Планирају своју перверзну старост. А ти желиш да ти гарантујем срећну будућност...редован секс и шушкаву пажњу с осмехом.

„И тако сам читава три дана седео на крајње неудобној столици којој је фалило мало да се распадне под масивношћу мог постојања. Столица је била смештена на сред собе, заправо на једнаком растојању од врата до прозора. Скоро баш као и сада, само што је моја просторија била далеко прихватљивија од ове. Разлог због кога сам ставио столицу у средину јесте веома логичан и прихватљив, са мог становишта. Да ли ће се вама чинити смислено, ја у то не могу да улазим. Наиме, ја сам се пре та три дана нашао у неизлазној ситуацији. Сваки погрешан корак би ме коштао живота, те сам због тога морао да седим у средини свог смисла, што је била та соба, иначе. У та три дана се одлучивало о мом животу. Био је то круцијелни тренутак! Бити или се бацити кроз прозор! А то је нешто о чему ваља добро промислити, зар не мислите тако?“

„Ако је то доиста тако, зашто сте уморени када сам ја дошао?“

„Ах, драги пријатељу, докторе, спасиоче, зар не схваташ? Чекао сам тебе!“

КОЊИЧКА ЛЕГЕНДА

У Коњицу су се увек у хладу, уз тавлу, препричавале приче из пријашњих, бољих времена, а увек су нека друга времена боља од садашњих, па тако и прича о Кемалу Сарајлићу који је у Јабланичком језеру уловио највећу рибу свих времена у коњичком крају. Била је дуга десет, широка пет, а дебела један метар. Уловио ју је на звук. Тако је замамно свирао хармонику да је из језера на обалу, тик до његових нога, провирила огромна рибетина дотад непознатог порекла, и слушала како Кемал дивно свира хармонику. Он се од тог чуда уплашио и мислио је да ће га та риба прогутати па је бацио хармонику на обалу и дао се у бег. После је, причају људи, на обали уместо хармонике пронашао шкрињу са благом, такође непознатог порекла.

Ето, тако је Кемал Сарајлић постао најбогатији човек у Коњицу и Челебићима, месту на Јабланичком језеру где се догодило то чудо с рибом и благом. На том истом месту је после саградио мотел *Морски звук*, а легенда не спомиње да је то богатство стекао наплаћивањем пролаза кроз тунел на Брадини и у Челебићима, у рату, кад су људи давали све што имају само да се домогну слободе.

МАМИНИ МАЛИ СЕКСУАЛЦИ

Обично се окупљаху под зовом у сумрак, на „игру доктора“. Он, деветогодишњи дечачић, и враголаста вила из „четвртог-бе“.

Чудо се десило те вечери. Шта ли га снађе, он сам не би знао рећи. Који ген пробуди још нејако стабаоце његово да се ка зовиним цветовима, као ат пропиње? Малена наивка, у улози медицинске „сестрице“, вирнула, каже, кроз кључаоницу и снимила „ону њихову“ дечју игру: „чика-до-ца“ прегледа „пацијенткињу“, шета јој прстима несташно преко наог тела... Дечак не поверова причи да су се тако „играли“ њени родитељи. Још кад она поче да пребира нешто по његовом цепићу говорећи како тај његов „мали верић“ може, при прегледу, брзо, пуно да нарасте, к'о ква-сац – он се зачуди. Трже се и одгурну јој ручицу ван цепа, образа поцрвенелих као стидљива булка. Мала враголанка то примети. Беше чудно заголицан између бутиница. За-смејаше се, истрчаше испод зове, па у бег кући, раздвојени.

ЧАША

Јес' чуо, прика, умро Цвеја Прокин... А растављ'о се од живота још од светог Илије. Вол'о је тај да живи, ал' ца-бе.

Диванио сам ти ономад како му се у авлији јавило оно. Оно: косач косу на рамену носи... Ама, предсказање! Вид'о сам својим очима: пукла чаша, дебела, тачно напола, а празна... Само једно прссс! – и ништа више. Наместиле се лепо на асталу две поле, а срче нигде. Цветко и ја баш пи-јуцкали под дудом. Родио, буба једна! Биће дудињаре, ве-

лим ја. А кад то прсну, мој другар се само избечи: гледну у мене, па у стаклиће! Укочио очи чкиљаве, а зино к'о свраче. Ја помислио – шлог! Неће гром у коприве, промуцам ја, а све се осврћем ди је капија, да шмугнем што пре. Не знаш ти, прика, кога тај Косач намерачи, нема му спаса. Далеко му добра кућа.

И, ето, не састави Цвеле ни до Бадњака. 'Ајд, за покој душе. Добра ова шљивка. Кад нема више старе дудињаре.

ХО ЈОНДР МОЈ НЕ БИ ЛИ ИШТА

Јондре бијаше кочијаш... Газда му такав какав је. Некада Бог погледа и на грешне душе, а око газдине ни враг није ломио ноге... Јондре и газда му Иле, село Кијево, између њих два, као голога длана пружена рука, која не пружа, не помаже, већ узима, у шипак скупља прсте... Служио Јондре, у гујином процјепу, за кап живота, наживо сунце му тргало кожу, а газди мало. Гладне очи ни пуна уста не нахранише... – Хо, Јондре мој не би ли ишта!?

Ништа се мијењало није. Јондре је напуштени мост. Једино се под њим вода помиче, тече... – Хо, Јондре мој, не би ли ишта!?

И стиже Јондри Божић. Сврати газда пружити му руку. Јондре је жељно прихвати, али... рука је празна. – Данас ми је Божић, газда! – Је, Јондре мој, је теби, ма није мени!... – Хо, Јондре мој, не би ли ишта!?

Развлачио Јондре, досадно мршаве дане, ивицом, гдје се дотичу завађене обале дана и ноћи, док несмотрено липсао коњић, трзајем задњим не преврну шалицу ноћи. Развлачио Јондре, оно мало душе, што се у грлу загрцнула, узаврела крв у њему, ријека је понорница што снови врели пољубац сунца... Развлачио Јондре... И газди стиже Божић. Донесе му Јондре лијепу ријеч, која, ето, овдје му врата не отвори. – Газда, данас ти је Божић! – Је, Јондре мој, је мени ма није теби!... Хо, Јондре мој, хо, хо! Не би ли ишта!

Између Божића и Божића, у простору уоквирен Јондре. Болесно мршави коњић, сјена је што му је сунце за леђа баца. Између ријечи и ријечи, што се ишћу рећи, глад уста заклапа. Гутају се дани, људи и мука остају у грлу, и боле... – Хо, Јондре мој, не би ли ишта!?

АУТОРИ

Антић Ана (1977, Краљево), магистар медицинских наука; заступљена у зборницима поезије и прича; награђивана за поезију; живи у Краљеву.

Антић Иван (1981, Јагодина), студент књижевности; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Батинић Влада пише кратке приче; живи у Обреновцу.

Батуран Антоније (1977, Крушевац), графички дизајнер; објавио збирку песама „Урота” (1999); заступљен у зборницима; награђиван; живи у Лондону.

Бауер Крешимир Сокол (1951, Апатин), дипломирао уметност и социологију; пише кратке приче и конкретну поезију; сарађује с бројним часописима и листовима; живи у Доњој Стубици и Загребу.

Башановић Жељка (1973, Београд), дипломирани грађевински инжењер; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Беговић Рајна (1939, Скопље), лекар; објављене књиге: хаику дневник „Црвено небо” (2001) и роман за децу „Бела ждребица и Кицино магаре” (2002); добитник је бројних иностраних и домаћих признања за хаику, ваке и сенрју; заступљена је у светској и домаћој антологији хаику поезије; сарађује с домаћим и иностраним часописима; живи у Београду.

Блажић Г. Марија (1990, Нови Сад), студент; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Бечеју.

Бласташић Лана (1986, Загреб), апсолвент комуникологије и студент англистике; заступљена у зборницима; живи у Бањалуци.

Божичковић-Радловић Данијела (1968, Вршац), дипломирани педагог; пише кратке приче; објавила књигу „Звездана приче”.

Бундало Н. Јован (Мајкић Јапра), пише песме и приче; збирке песама: „Да или не”, „Љубав је рат”, „Насмеј се растанку”, „Накит туђе душе”, „Изгубљене сенке”, „Живот је глоса”, „Невидљиви друм”, „Јесењи сонети” и књига прича „Док чекам дан”; награђиван; живи у Београду.

Бурмуџија Дарко (1976, Нови Сад), професор филозофије; пише поезију и кратке приче; објавио књигу „Ноћ тамних манира” (2009); живи у Новом Саду.

Васиљевић Данијела (1976), пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Вемић Сузана (1971, Иланда), дипломирани филозоф; пише кратке приче.

Вигњевић Драгана (1981, Бихаћ), дипломирани филолог (кинески језик и књижевност).

Виторовић Рајић Ана (1981, Свилајнац), саобраћајни инжењер; пише песме, приче и афоризме; заступљена у зборницима; живи у Свилајнцу.

Вујић Живко (1947), дипломирани инжењер организационих наука; у књижевном животу присутан од 1965. године; објављује у разним листовима и часописима; за поезију, прозу и сатиру више пута награђиван; објављене књиге: „Опомена за сутра” (1995), „Сонети опомена” (1996), „Тихе опомене” (1997), „Жубор измаглице” (2000), „Мјесечев гост” (2001), „Праменови дуге” (2001) и др.; живи у Бањалуци.

Вукашиновић Зорица (1985, Пријепоље), апсолвент политичких наука, новинарско-комуниколошки смер; пише кратке приче; живи у Београду.

Вукушић Лука (1981, Ријека), сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Вучковић Милица (1985, Ниш), студент књижевности и српског језика; пише кратке приче и песме; живи у Нишу.

Гајић Наташа (1963, Београд), сарађује с књижевним часописима; заступљена у зборницима прича; живи у Брчком.

Глишић Ненад (1972, Крагујевац), збирке песама: „Домовино, ти си као цироза јетре”, „Химне камиказа”, „Цветови Хиросиме” (хаику), „Песмице о природи и друштву” (песме за децу); збирка кратких прича „Лица и ситуације”; роман „Све о псовачу”; поема „Анахронике”; у часописима објављује песме и есеје; бави се виртуелном поезијом, мејл-артом и осталим видовима савременог изражавања; живи у Крагујевцу.

Дамњановић Милан (1985, Београд), студент информacionих система и технологија; пише кратку прозу и поезију у прози; заступљен у зборницима; књига „Трећи свет... само у мислима!” (2008); живи у Барајеву.

Даниловић Миодраг (1981, Горњи Милановац), историчар уметности; пише приче, песме и романе; живи у Горњем Милановцу.

Дебељачки Татјана (1967, Ужице), сарађује с књижевним часописима; збирке песама: „Кућа од стакла” (1996), „Твоја” (2003) и „Вулкан Volcano” (2005, на српском и енглеском); живи у Ужицу.

Денчић Весна (1963, Београд), дипломирани политиколог; књиге афоризама: „У друштву се не шапуће” (1987), „Свет не може пропасти без нас” (1996), „Пут до пакла” (2001) и „Страдање у циклусима” (2007), збирка кратких прича „ИНверзије” (2003), збирка песама „Подијум / Podium” (2008); приредила (у коауторству са Владимиром Јовићевићем Јовом) панораму „Страдија данас” (2003), „Сатиричне приче 2003” (2004, коаутор Ђорђе Оташевић), „Сатиричне приче 2008” (2009) и „Дневник непристајања” (2009); CD „Смех до бола” (2003) и „Смех до бола 2” (2005); сарађивала је с бројним часописима и листовима;

награђивана; заступљена у многим зборницима и антологијама кратких прича и афоризама; превођена на пољски, руски, бугарски и немачки; главни уредник електронског сатиричника „Етна”; живи у Београду.

Деспотовић Петар (1942, Београд), пише кратке приче; живи у Београду.

Димић Владимир, пише прозу; живи у Загребу.

Драгић Дејана (1990, Бачка Топола), студент Филозофског факултета; пише кратке приче; награђивана; живи у Бајши.

Драгишић Драгиња (Сисак), дипломирани технолог; пише кратке приче и романе; живи у Београду.

Дрвар Томислав (1951, Сомбор), дипломирани правник; пише кратке приче; награђиван; живи у Сомбору.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; прозна књига „Рејхана која то није“ (2007); живи на Рабу.

Ђорђевић Владимир, драмски уметник-публициста; пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Ђорђевић-Герић Снежана (1967), економиста; пише приповетке и романе; живи у Свилајнцу.

Ђорђевић Радослав, пише поезију и кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Ђукић Боривој (1953, Нови Сад), издавач; објављене књиге: „У сну сан” (1998), „Тајнованка”, „Кратка књига настајања”, „Спеловање” „Чудна шума” ; живи у Новом Саду.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш); пише кратке приче, песме и афоризме; објавио књигу песама „Задужбине”; заступљен у зборницима; живи у Нишу.

Ерцег Војислав (1986, Бања Лука); студент; пише кратке приче; живи у Бањалуци.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче и песме; заступљена у антологијама и зборницима; живи у Железнику.

Живковић Ненад (1963, Велико Градиште), пише песме, приче, романи, драме; објавио је два романа, збирку прича и збирку песама; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; власник је великог књижевног сајта www.tvorac-grada.com; живи у Београду.

Жугић Недељко, пише кратке приче.

Загорац Јелена, пише кратке приче.

Зенг Бранка (1955, Панчево), кројачки радник у пензији; сарађује с књижевним часописима; заступљена у зборницима поезије и прича; награђивана; живи у Панчеву.

Ибрахимовић Садик (1964, Тузла), професор; написао три књиге прозе; сарађује са часописима; живи у Тузли.

Ивковић Живојин (1953, Доњи Милановац), дипломирани правник; пише лирску прозу, кратке приче и романи; објављивао под псеудонимом кратке приче; објавио романи „Као змијски свлак” и „Дуго буђење пред одлазак”; живи у Београду и Парцанима.

Илић Владимир (1981, Београд), студент филологије; пише кратке приче; живи у Борчи.

Јанковић Татјана (1973, Крагујевац), дипломирани машински инжењер; објавила књигу кратких прича „Прича Бабиног сина” (2008); живи у Крагујевцу.

Јањић Дејан (1972, Врање), професор; пише кратке приче; живи у Моштаници.

Јевтић Драгић (1958, Смедеревска Паланка), пензионер; пише кратке приче, поезију и афоризме; објавио књигу „Срећа и бол” (2005); заступљен у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Јовановић Бранислав Бане (1935, Нови Сад), новинар и публициста; дипломирао на Филозофском факултету у Београду; пише афоризме, кратке приче, есеје, драме; објављене књиге: „Види излаз па уђи” (1979), „Post scriptum” (1995), „Мрак на сунце” (1997), „Игра зглавкара” (1998), „Пера Тодоровић трагом креманских пророка” (1998), „Диња пукла” (2000), „Партија се игра до мата” (2001) и „Увир” (2009); сатирични играци „Види излаз па уђи” и „Уста пуна песка, а пекар иза врата”; уређивао је сатиричне рубрике и додатке у десетак часописа и дневних листова; добитник више домаћих и иностраних књижевних награда; живи у Београду.

Јовановић Ружица (1970), дипломирани технолог, дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише кратке приче; објављена монографија „Перо реализма” (2009); награђивана; живи у Шапцу.

Јовић Славица (1968, Милићи), пише песме и приче; збирке песама „Вртлог” (2007) и „Облак” (2009); заступљена у зборницима; живи у Бреди (Холандија).

Катунарић Миљенко, пише кратке приче.

Кнежевић Радмила (Призрен), завршила факултет драмских уметности и филолошки факултет; пише приче, песме и драме; објавила је књигу дечијих драма „4 драме за децу” (2007); живи у Будви.

Крстић Зоран (1963, Загреб), пише песме, приче, романе и драме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Крапинским Топлицама.

Крстић Славиша (1970, Београд), пише песме, приче и есеје; сарађује са књижевним часописима; заступљен у зборницима; књиге поезије: „Гонет” (1997), „Путоплет” (2005); „Светство” (2007), „Језик жеђи” (2007); живи у Смедеревској Паланци.

Кујунџић Јелена (1958, Бастав), дипломирани економиста; пише кратке приче, прозу и поезију; сарађује са књижевним

часописима; заступљена у зборницима; објавила књиге „Кроз сузе смех”, „Крпеж и трпеж”; награђивана; живи у Мајуру.

Лађаревић Ана (1980), новинар; пише приче; заступљена у зборницима.

Лазаревић Горан (1952, Ниш), дипломирани економиста; пише приче и песме; живи у Нишу.

Лалевић Јелена, пише кратке приче.

Лалић-Krowicka Олга (1980, Шибеник), дипломирани филолог (славистика); пише поезију, кратке приче и драме на пољском и српском језику; сарађује са пољским књижевним часописима и са нашим електронским часописима; више пута награђивана; живи у Дукли (Пољска).

Макрагић Иван (1978, Београд); дипломирани драматург; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Максимовић Марија (1979, Београд), студент географије у Источном Сарајеву; пише песме и приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; тренутно живи у Бајиној Башти.

Максимовић Радмила (1948, Лукићево); новинар; пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Малић Горан (1947, Београд), историчар фотографије, ликовни уметник и публициста; пише поезију и прозу; добитник две награде за прозу; живи у Београду.

Марковић Бранислава (1993, Лесковац); ученица; објавила је збирку песама „Теби на дар”; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Врању.

Мартинов Милорад, , пише кратке приче; живи у Зрењанину.

Матаруга Јованка (1978, Вуковар), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише поезију и прозу; заступљена у зборницима; живи у Новом Саду.

Матејић Драган (1950, Велики Шиљеговац); пише кратке приче, сатиру, афоризме и драме; објавио књиге „Заблудела ћерка“, „Провера знања“, „Убило се време“, „Писање низ ветар“, „Рам за нашу слику“, „Сламка спаса“; сарађује са часописима; награђиван; живи у Крушевцу.

Мијајловић Душан Адски (1953), пише прозу, поезију, приче и песме за децу, хаику поезију, сатиру, књижевне приказе и новинске текстове; награђиван више од 60 пута; објавио збирку песама „Несаницом до истине“, збирку прича „Калигула на кестеновом листу“ и „Трошење сна“, збирку хаику поезије „Крчаг за росу“, неколико жанровских романа и новела, око 1000 жанровских прича; заступљен је у „Антологији нишких приповедача“; објављује у бројним листовима и часописима; живи у Нишу.

Милекић Зоран (1974, Чачак); пише кратке приче и романе; живи у Лучанима.

Миленковић Александар (1989), студент Филозофског факултета; пише кратке приче; заступљен у зборницима прича; живи у Батајници.

Миленковић Милица (1989, Сврљиг); студент Филозофског факултета; пише кратке приче; живи у Сврљигу.

Милићевић-Ђорђевић Драгана, економиста; пише приче; заступљена у зборницима прича; живи у Зајечару.

Милојевић Предраг (1974); пише кратке приче, поезију, афоризме; живи у Младеновцу.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; песме и приче објављује у часописима и листовима; заступљена у зборницима; књига поезије „Постојбина срца“ (2007); превођена на енглески, бугарски и пољски; живи у Смедерској Паланци.

Милуновић Јелена (1985, Чачак), дипломирала на факултету политичких наука; пише кратку прозу; заступљена у зборницима прича; живи у Мрчајевцима.

Милутиновић Тања (1968, Београд), професор српског језика и књижевности; пише приче и песме; заступљена у многим часописима и зборницима; награђивана; живи у Београду.

Миљковић Љ. Гордана (1955, Параћин); дипломирани инжењер грађевине; пише приче и песме; књиге песама: „Са призвуком туге” (2003), „Вечност поезије” (2006), „Свет камених фигура” (2008); заступљена у зборницима; награђивана; живи у Параћину.

Михаиловић Стеван (1932, Београд), пензионер; пише поезију, прозу и есеје; збирка хаибуна „Цвет и диносауруси” (1999) и хаику песама „Додири” (2004); сарадник у више домаћих и страних часописа; добитник више награда за хаику и хаибун; живи у Београду.

Мишинић Веселин Лари (1959, Цетиње), дипломирани филолог (општа књижевност) и дипломирани професор физичке културе; књиге песама: „Чаролије“, „Обољели камелеон“, „Успомене из кавеза“, „Цртач кругова“, „Њеним поноћним целатима“, „Богови и пацови“, „Хици са дна срца“, „Пустињске песме“; књиге приповедака: „Легенде о лудилу“, „Три младића у ужареној пећи“, „ДНК Хана“; књиге афоризама: „Трешње боје труле вишње“, „Корњаче Галапагоса“, „Ревизијални геноцид“, „Голгота са срећним крајем“, „Уредно сложени јауци“ и „Афоризми : избор“; романи: „Болест вајара Габријела“, „Бездан „Романи у праху“, „Велики & Мали принц“ (под псеудонимом), „Садистички дизајн“, „Роман о Цетињу“; књига есеја „Лице Бога, срце Бога“; живи у Београду.

Мрђа Душко (1978, Бањалука), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче, песме и афоризме; приче објављује у часописима и на интернету; живи у Бањалуци.

Мустафић Игор (1976, Велика Кладуша), пише приче; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Недељковић Ж. Сања (1972, Смедерево), дипломирани економиста; заступљена у зборницима поезије (као Сања Ж. Јев-

тић) и прозе; књига песама „Некрштена ватра“ (2008); живи у Смедереву.

Недић Владимир, пише кратке приче.

Никович Ивана Вања (1974, Београд), економиста; пише хаику поезију и приче; сарађује са многим часописима; награђивана; живи у Београду.

Николић Зоран Мали (1957, Такус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; живи у Нишу.

Николић-Радивојев Валентина (1980, Бабушница), академски сликар; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Бабушници.

Новаковић Александар (1975), пише афоризме, песме, драме и кратке приче; сарађивао је с многим часописима; објавио је књиге афоризама „Пиј, Сократе, држава части“ (1998) и „Неће моћи“ (2006); живи у Београду.

Пантовић Мира (1966, Беочин); пише кратке приче; живи у Прибоју.

Папеш Раша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; књига афоризама „Маске ликују“ и књига сатиричних прича „Кинеска креда“ (2007); живи у Крагујевцу.

Пашановић Емсудин (1973, Травник), наставник; објавио „Бреме времена носим“ (2008); живи у Старом Витезу.

Петак Стражмештер Силвија (1970, Зрењанин), дипломирани филолог (српскохрватски језик и југословенске књижевности); пише песме, приче и романе; живи у Новом Саду.

Петковић Велибор (1963, Тузла), психолог; пише приче; објавио књигу прича „Медвеђа самоуслуга“ (2008); живи у Нишу.

Петковска Сања (1982, Лазаревац); магистар социокултурне антропологије; пише песме и приче; сарађује са часописима; живи у Лазаревцу.

Печеновић Дејан (1971), машински инжењер; пише приче и афоризме; заступљен у више зборника кратких прича и афоризама; живи у Београду.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; заступљен у преко двадесетак зборника кратких прича; живи у Београду.

Поповић Драгојла, пише кратке приче; живи у Слатини.

Поповић Марко (1975, Пирот); пише кратке приче; живи у Врбасу.

Прековић Мирјана (1968, Аранђеловац), преводилац; пише кратке приче; живи у Аранђеловцу.

Прихотко Маша (1980, Београд), апсолвент српске књижевности и језика; пише поезију и прозу; заступљен у зборницима; награђивана; живи у Панчеву.

Продановић Живко (1945, Загреб), пише поезију, прозу и хаику; прозу и поезију објављује у бројним часописима, новинама и зборницима у Аустралији, Хрватској, Индији, Јапану, Канади, Холандији, Немачкој, САД, Словенији, Србији, Црној Гори, Великој Британији и на Филипинима; романи „Тамара” (2000) и „Смрт у римским рушевинама” (2003), збирка приповедака „Мешуге – десет записа о жидовским судбинама” (2002), збирка научнофантастичних хаика „Роботи у рат” (2005), збирка песама „Пјесникови крајолици” (2007) и збирка песама и хаика на словеначком „Ноја ро прstih” (2007); члан је Друштва хрватских писаца; живи у Загребу.

Пудар Огњен, пензионер; пише кратке приче; живи у Осечини.

Раонић Зоран (1956, Ђурђевића Тара), пише поезију и прозу; збирке поезије: „Вилино коло” (1995), „Четири мијене” (1996), „Диоба ватре” (1997), „Други круг ватре” (1998), „Дјечак

у крилу” (2000) и „Иза бране” (2001); заступљен је у бројним зборницима, прегледима и антологијама, нашим и страним; члан редакција више листова и часописа; хаику поезија му је преведена на десетак језика; приредио је прву панораму црногорске хаику поезије, која је објављена и на словеначком; добитник више домаћих и међународних награда и признања; живи у Пљевљима.

Радаковић Душан (1968, Зрењанин), пише кратке приче.

Радовановић Гордана (1963, Марибор), дипломирани инжењер машинства; пише песме, хаику и кратке приче; збирка поезије „Док певају капи светлости”, збирка прича „Пет копрена сна”, књига песама „Бродећи за маглинама”, збирка хаику поезије „Лиле у ноћи”; живи у Бањалуци.

Радојевић Снежана (1961, Кула), дипломирани андрагог; пише приче; заступљена у зборницима; награђивана, живи у Кули.

Радосављевић Радоје (1961, Обреновац), новинар; објавио књиге: „Нешто сасвим лично“ (песме, 1994), „Мецена са златним штапом“ (песме, 1995), Привикавање на Јунга” (песме, 1996), „Лавез за караваном” (сатиричне песме, 1998), „Ђаволов реп” (хумореске, 1999), „Провидна соба“ (кратке приче, 2001), „Упутство за савршен лет” (изабране и нове песме, 2003), „Нестваран живот Николе Тесле” (монодрама, 2005); „Гомила душа” (најкраће приче, 2009); члан је Удружења књижевника Србије; живи у Мислођину.

Радловић Нена (1931, Тобут); пише кратке приче, песме и романе; збирке песама „Ивицом несна”, „Само за тебе”, „Још увек сањам”, „Кад ја порастем”, „Радоснице”, збирка прича „Невенчице”, роман „Мушкарача”; сарађује са часописима; награђивана; живи у Тобуту.

Ранђеловић Славиша (1967, Пирот); пише кратке приче; живи у Нишу.

Ранчић Горан (1960, Бабушница); пише приче и песме; објавио књигу поезије „Златан кључ од непотребних речи” (2004); живи у Бабушници.

Раца Зоран (1972, Нови Сад), саобраћајни техничар; пише поезију и прозу, кратке приче; заступљен у антологијама и зборницима; живи у Београду.

Рашић Душица (1983, Врање), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); живи у Врању.

Репак Драгана, пише кратке приче.

Ристић Ј. Драган (1948), професор немачког језика и књижевности; превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; пише кратке приче и хаику; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; награђиван; књиге хаику песама: „Из дневника једног хаићина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002), збирка кратких прича „Каљаче и катедрале – 88 најкраћих прича”; живи у Нишу.

Ристовић Слободан (1952, Чајетина); пише приче, песме, књижевне и ликовне импресије, есеје, духовне чланке; књиге песама „Вилин точак” (1988), „Вилине врзине” (1989), „Љубави моја од птица” (1990), „Кућни праг” (1992), „Кућна куја” (2001), „Чувар ветрова” (2003), „Људи од перја” (2004), „Водићу те у Млетке” (2004), „Чемериште” (2007), „Моја Елета” (2007), „Гужина гозба” (2008), „Соба са погледом у чекање” (2007); књиге прича „Светлица” (1986), „Кучево с оне стране реке” (1997), „Кад лају птице” (2001); збирка приповедака „Мржња” (1982); романи „Срећа је негде близу” (1986), „Страх од људи” (1995); заступљен у антологијама; превођен на више страних језика; награђиван; живи на Белој Земљи.

Савковић Мирко (1993, Краљеви), ученик гимназије у Загребу.

Самарај Мехди Лејла (Leila Samarraï Mehdi) (1976, Крагујевац), дипломирани филолог (шпански језик и хиспанске књижевности); пише драме, романе, приповетке и поезију;

збирка поезије „Мрак ће разумети“ (2002); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Секулић Боривоје (1963, Миросавци), информатичар; пише песме, хаику и кратке приче; збирка песама „Капи за опустошене очи“ (2006); награђиван за хаику; сарађује с бројним часописима; живи у Лаћарку.

Сепе Драгана (1971, Београд), новинар; пише књижевну и позоришну критику; заступљена у двадесет зборника кратких прича; приредила је хрестоматију „Златна књига светске књижевности“ (1999), збирке кратких прича „Укус живота“ (1999), „Нови укус живота“ (2007), „Траговима истине“ (2007); живи у Београду.

Сијарић Сафет (1952, Годијево), самостални писац; романи „Род и дом“, „Удар орла“, „Глас дивине“, „Змијски вез“, „Вучја гора“, „Сан о драгом камену“, приповест „Жена с тромеђе“; награђиван; живи у Сарајеву.

Симеуновић Гордана (1963, Београд), пише приче, песме, прозу; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљена у антологијама и зборницима; објављене књиге: „Моја хаљина и ја“ (2000), „Наруквица од слоноваче“ (2002), „Побуна крпених лутака“ (2005), „Подно мирног сна“ (2008); награђивана; живи у Умци.

Симић Владимир (1975, Београд), лектор; заступљен у зборницима кратких прича; поезију објављује у часописима; збирка поезије „Понорнице“; награђиван; живи у Обреновцу.

Синдик Јошко (1965, Дубровник), магистар кинезиологије, проф. психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге „Над провалијом“ (1991), „Преокрет“ (1993) и „Круковање и каменовање“ (1994); циклус кратке прозе „Калеидоскопске приче о љубави и животу“ (2003); живи у Загребу.

Сопка Ива (1987, Врбас), пише приче; заступљена у зборницима; живи у Валпову (Хрватска).

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише поезију, кратку причу, драму и сценарио; објављивао у бројним часописима; књиге прича „Одело за одлазак” (1997) и „Кратке приче без муке” (2003, 2006), књиге поезије „Дар празнине” (1986) и „Глад” (1998), драмска трилогија „Америка има рупу” (2003) и књига кратких драма „Резерват Србија” (2006), драме „Волиш ли ме, Јакове” (2008) и „Гаврилов Принцип или како сам постала балетан” (2008), као и књиге сатире „Ту зека пије воду” (2008); аутор је неколико ТВ и радио драма, комедија и сценарија хумористичке ТВ серије „За сада без доброг наслова” (2000); заступљен у више од четрдесет антологија и зборника кратких прича, поезије, кратких драма и сатире; добитник бројних награда; бави се мејл-артом и дигиталном графиком; Члан је Удружења драмских писаца Србије и Удружења књижевника Србије; живи у Крагујевцу.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, Требиња), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000), „Није смешно” (2001), „Записи на кожи” (2004) и „Упадице” (2007); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; живи у Београду.

Стаменковић Мирослав, пише кратке приче.

Станиоски Влада (1960, Сомбор), завршио педагошку академију; живи у Бечеју.

Станковић Иван, пише кратке приче.

Станојевић Милан (1979, Београд), благајник; живи у Панчеву.

Стефановић Татјана (1960, Београд); адвокат; пише бајке, хаику, класичну и дечју поезију; награђивана у Јапану за хаику поезију; сарађује с више књижевних часописа; живи у Београду.

Стојаноска-Станоеска Габриела (1978, Прилеп), дипломирани филолог (општа и компаративна књижевност); пише по-

езију, прозу и књижевну критику у периодици; награђивана за кратку причу; објавила драму „На паркингу“ и књигу прича „Гола“ (2007); живи у Прилепу.

Теофиловић Витомир (1943, Врчин код Београда), дипломирани филолог; књиге афоризама „Доле црни петак“, „Примери оптимизма“, „Државни циркус“, „Срби и остатак света“ и „Орвел неће проћи“, збирка песама „Сунце изнутра“ и књига есеја „Хиперборејци на Суматри“; приредио је панораму „Враг и шала. Пола столећа српског афоризма“ и антологију сатиричног афоризма „Случајни узорак“; превођен на више језика; живи у Београду.

Тили Г. Роберт (1959, Суботица), новинар и публициста; објављује у многим књижевним публикацијама у земљи и иностранству, до сада објавио 19 наслова; пише поезију, прозу и есејистику; превођен на многе језике; живи у Суботици.

Тодоров Милан (1951, Банатско Аранђелово); пише кратке приче, сатиричне приче, поезију, афоризме, драмске текстове и критичке есеје; објавио књигу прича „Ухом за крухом“ (1976), збирку песама „Боца под притиском“ (1981), драму „Куинско лето“ (1987), књиге афоризама „Сиротињска забава“ (1990) и „Острво без блага“ (2003); награђиван; превођен на више страних језика; живи у Петроварадину.

Тодоровић Наташа (1968, Београд); дипломирани психолог и магистар архитектуре; пише кратке приче; живи у Београду.

Тозић-Андрејић Валентина (1964, Ћуприја), заступљена у зборницима; награђивана; живи у Свилајнцу.

Тофчевић Дејан (1971, Ужице); контролор летења; пише кратке приче, афоризме и песме; збирке афоризама „Црно на бело“ (2002), „Предсказање прошлости : Приручник за пливање долином суза“ (2009); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Подгорици.

Удовић Татјана (1983), пише романе, приче, бајке, песме, цртице; објављени романи: „Триесдуја“ (2007) и „Лудило“

(2008); члан је Хрватског књижевног друштва, Матице Хрватске и Чакавске катедре; живи у Вишкову (Хрватска).

Урошевић Маја (1982, Београд), апсолвент грађевине; награђивана; заступљена у зборницима и на књижевним сајтовима; живи у Београду.

Филиповић Емилија, пише кратке приче; живи у Београду.

Филиповић Иван (1987), студент архитектуре; пише кратке приче; живи у Београду.

Фишековић Дарија (1991, Ваљево); ученик средње школе; пише кратке приче; живи у Ваљеву.

Хањалић Јасмина, пише песме и кратке приче; објављује у електронским медијима; живи у Сарајеву.

Цветковић Милорад (1951, Лесковац), новинар; објавио књигу прича, роман и збирку песама; живи у Лесковцу.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), инспектор; објавио књигу: „Импулс жељан засјати”; сарађује с многим часописима; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Чачић Ведрана (1975, Сарајево), новинар; пише кратке приче, афоризме и хаику поезију; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Цајевић Драгана (1977, Крагујевац), правник; пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Џодан Невен (1976), новинар; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Шашић Даниела (1986), студент политичких наука; заступљена у зборницима; живи у Старој Пазови.

Шетка Крунослав (1971, Коњиц), дипломирао на одсеку за културу и туризам и магистрирао интеркултуралну комуникацију и европске студије; збирке песама: „Без рецензије” (2002),

„Ein Zeichen von dir (2004, са групом аутора), „Немој пјесниче“ (2008); сарађује са часописима; награђиван; живи у Мостару.

Шефер Ђура Сремац (1950, Рума), професор југословенских књижевности; збирке песама: „Титов венац сонета“, поема (1982), „Звездане њиве“ (1987), „Досетљиве доситејке“ I, II (1995, 2003), „У Вуковој ризници речи“ (2002), „Колевка сремског паора“ (2005), „Пикали смо лоште крпењаче“ (2007); монографија „Тамбурица, коло и песма румских Брежана“ (1994); књига афоризама и сатиричне поезије „К’о сатаром сатире ме сатира“ (2008); заступљен у антологијама и зборницима; добитник више књижевних награда; живи у Руми.

Шимић Никола Тонин (1962, Црквице, Зеница) објављене књиге: „Рукама зауставити вјетар“ (песме), „Краљевна у капи росе“ (песме за децу), „Селице и станарице“ (сликовница), „Било је то једном све због кише“ (песме), „Краљ Звонимир“ (поема), „Небеска дрва“ (кратка проза), „Посудионица снова“ (песме), „Најјечај за нај“ (игроказ); награђиван; живи у Книну, Ластову, Задру, Драгама и другде.

ОД ПРИЧЕ ДО ПРИЧЕ :
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА VIII КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ

(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Милан Бештић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта Интернационал”, Београд
<i>Тираж</i>	300
<i>ISBN</i>	978-86-7974-142-4

Београд, 2009

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@sezampro.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

ОД ПРИЧЕ ДО ПРИЧЕ : Најлепша остварења са
VIII конкурса за најкраћу кратку причу (приредио Ђорђе
Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2009 (Београд : Скрип-
та интернационал). – 230 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савре-
мена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 72)

Тираж 300. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 213–230.

ISBN 978-86-7974-142-4

COBISS.SR-ID 170413580